

Järvenpään linnustoselvitys vuosina 2011–2012

Loppuraportti

 Faunatica Oy
– TUNTOSARVET AITOO LUONTOON –

Espoo
2013

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
1. JOHDANTO.....	3
2. TULOKSET	5
2.1. Vuoden 2011 selvityksen tulokset	5
2.2. Vuoden 2012 selvityksen tulokset.....	19
3. TULOSTEN TARKASTELU JA TOIMENPIDESUOSITUKSET.....	51
3.1. Vuoden 2011 selvityksen aluekohtainen tarkastelu	53
3.2. Vuoden 2012 selvityksen aluekohtainen tarkastelu	55
4. KIRJALLISUUS.....	58
liite 1. Menetelmäkuvaus	61
liite 2. Kohdekohtaiset lajitiedot.....	64
liite 3. Uhanalaisuusluokittelu.....	100
liite 4. Huomionarvoisten lintulajien esittelyt	102

Kannen kuva: Varpushaukan pesä kohteella 1 (Kiilahännänkallio) vuonna 2011.

Valokuvat © Seppo Niiranen (valokuvat ovat autenttisia ja otettu luonnonmukaisissa olosuhteissa)

Karttakuvat © Faunatica Oy

Pohjakartat © Järvenpään kaupunki

Kirjoittajat: Seppo Niiranen (Luonnontieteellinen keskusmuseo)
Marko Nieminen ja Elina Manninen, toim. (Faunatica Oy)

Kiitokset: Ilkka Holmila (Järvenpään kaupunki).

Tiivistelmä

Tässä raportissa esitellään tulokset Järvenpäässä vuosina 2011-2012 tehdystä linnustokartoituksesta, jossa selvitettiin vuosina 2001-2003 arvokkaiksi linnustoalueiksi määriteltyjen kohteiden nykytilaa. Työn tilasi Järvenpään kaupunki ja toteutti Faunatica Oy.

Työn päätavoitteena oli havaita alueella pesivät lintulajit, erityisesti EU:n lintudirektiivin lajit ja uhanalaisiksi tai silmälläpidettäviksi luokitellut lajit sekä muut huomionarvoisiksi katsotut lajit. Näiden tietojen pohjalta arvioidaan kohteiden linnustollista arvoa.

Vuonna 2011 havaittiin 13 luokiteltua lintulajia. Niistä silmälläpidettäviä on viisi ja alueellisesti uhanalaisia yksi, EU:n lintudirektiivin lajeja kuusi ja Suomen vastuulajeiksi määriteltyjä kaksi lajia. Linnustollisesti tärkeimmät kohteet ovat Kiilahännänkallio (kohde 1), Peltola (2 ja 3), Pihtikallio (5) ja Lepola (7).

Vuonna 2012 havaittiin 14 luokiteltua lintulajia. Niistä yksi oli valtakunnallisesti vaarantunut, neljä silmälläpidettäviä ja yksi alueellisesti uhanalainen laji. Havaituista luokitelluista lajeista viisi on EU:n lintudirektiivin lajeja ja viisi Suomen vastuulajeiksi määriteltyjä lajeja, Eniten luokiteltuja lajeja tavattiin Kaakkolassa (kohde 1) ja Lemmenlaaksossa (8-10). Kaakkolan metsäalue on yksi Järvenpään linnustollisesti tärkeimpiä alueita. Kohteet 8-10 ovat pääosin Lemmenlaakson luonnonsuojelualetta, joka on yksi Suomen parhaita metsälintulajien suojeltuja kohteita

Kartoituksessa jäi kokonaan havaitsematta useita merkittäviä lajeja, joita vuosina 2001-2003 oli havaittu selvitysalueilla: kuovi, käenpiika ja peltosirkku. Kuovi ja peltosirkku ovat mahdollisesti kokonaan hävinneet Järvenpään pesimälinnustosta. Myös kiuru ja niittykirvinen sekä rantasipi ovat vähentyneet selvästi ja punavarpusen kanta on suorastaan romahtanut. Kannanmuutokset ovat samankaltaisia koko maassa. Uuttukyyhkystä, pyrstötiäisestä ja sarvipöllöstä on sen sijaan saatu enemmän havaintoja kuin vuosien 2001-2003 selvityksessä. Muualla Etelä-Suomessa vähentyneet hömö- ja t्योंhtiäinen menestyvät hyvin Järvenpäässä.

Peltolintuja uhkaa maatalouden jatkuva tehostuminen ja peltopinta-alan väheneminen, kun taas metsälinnut kärsivät yhtenäisten metsäalueiden pirstoitumisesta ja kolopesijät myös lahopuiden vähenemisestä metsissä.

Metsäkäytävien säilyttäminen on tärkeää niille lajeille, jotka eivät ylitä laajoja aukeita, erityisesti pyylle. Järvenpään yhtenäisten, linnustollisesti arvokkaiden metsäalueiden tulisi saada kehittyä luontaisesti, ja lahopuuta on jätettävä metsiin. On tärkeää löytää kaikki vielä kartoittamatta olevat, mahdollisimman luonnontilaiset metsäalueet sekä uhanalaisille peltolinuille parhaimmat pellot ja niityt.

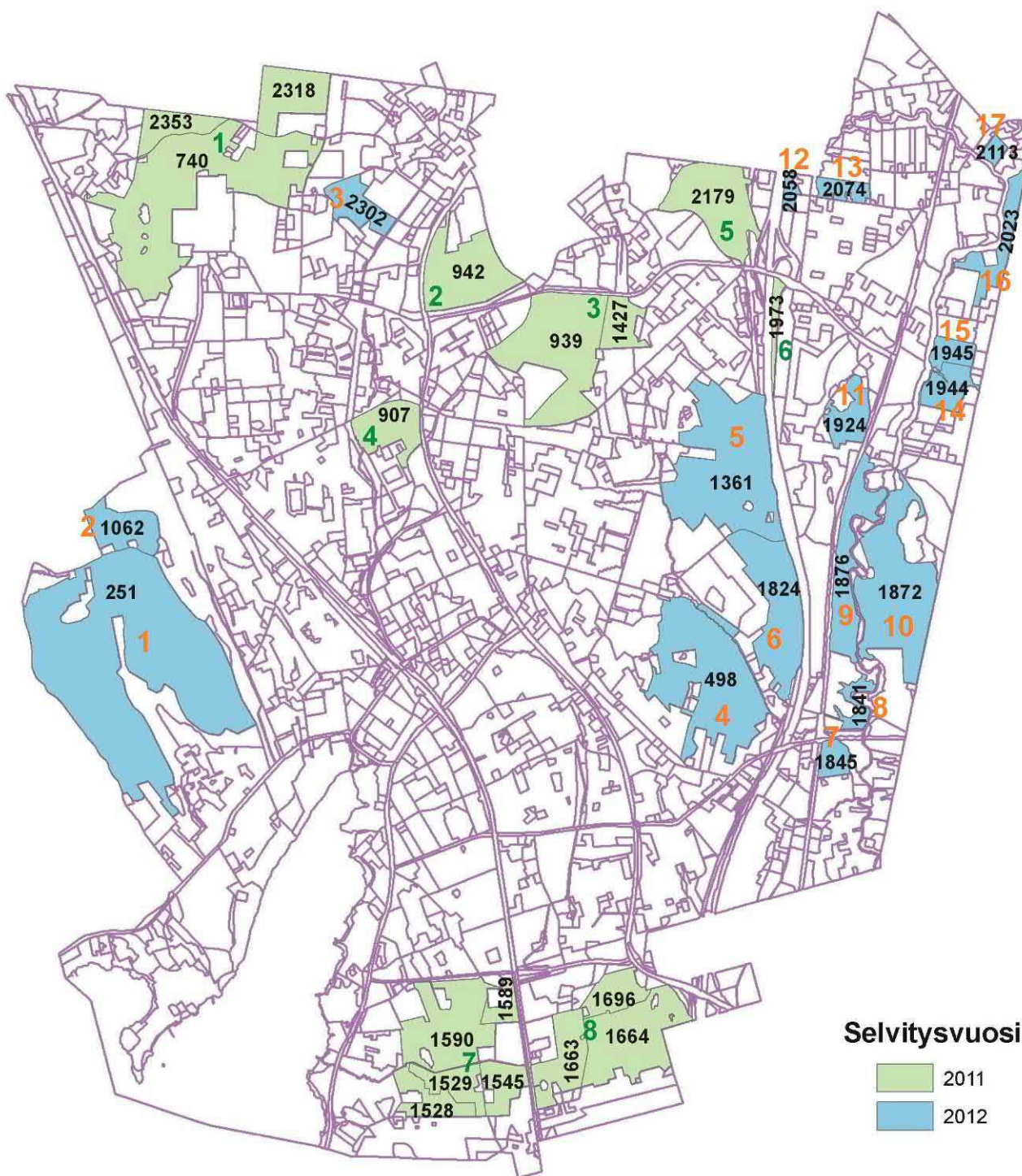
Mahdollisissa tulevissa kartoituksissa voitaisiin etsiä kaikki päiväpetolintu- ja pöllölajien reviirit Järvenpäästä. Lisäksi tulisi etsiä kaikki peltosirkkureviirit ja suojella kaikki peltosirkun elinympäristöt.

1. Johdanto

Vuosina 2001-2003 on selvitetty koko Järvenpään alueen linnusto (Honkala ym. 2003). Työssä määriteltiin maastohavaintojen perusteella myös linnustollisesti tärkeät metsä-, niitty- ja peltoalueet, yhteensä 32 kuviota (n. 768 ha; kuva 1). Kuluneen noin kymmenen vuoden aikana Järvenpään alueella on tapahtunut melko paljon maankäytön muutoksia ja lintukannat muuttuvat usein huomattavan paljon siinä ajassa. Lisäksi vuonna 2010 valmistui lajiston uusin uhanalaisarviointi (Rassi ym. 2010), jossa lintulajien luokituksiin tuli huomattavan paljon muutoksia (Mikkola-Roos ym. 2010).

Edellä mainittujen syiden vuoksi arvokkaiksi linnustoalueiksi määriteltyjen kuvioiden nykytilan selvittäminen on tullut ajankohtaiseksi, erityisesti kaavoitukseen vaikuttavien lajistomuutosten arvioimiseksi. Kevään ja alkukesän 2011 aikana selvitettiin lintulajisto lähes puolella em. kuvioista (ks. kuva 1; menetelmäkuvaus on liitteessä 1). vuonna 2012 tehtiin selvitys lopuilla kuvioilla huhtikuun lopusta elokuun alkupuolelle. Työn tilasi Järvenpään kaupunki ja toteutti Faunatica Oy.

Tässä loppuraportissa esitetään tulokset vuosien 2011-2012 selvityksistä. Työn päätavoitteena oli havaita alueella pesivät lintulajit, erityisesti eri listauksissa luokitellut lajit (ks. liite 1) sekä muut huomionarvoisiksi katsotut lajit. Näiden tietojen pohjalta arvioidaan kohteiden linnustollista arvoa. Loppuraportissa esitellään perusteellinen analyysi lajistomuutoksista ja muutosten merkityksestä.

Kuva 1. Järvenpään linnustoselvityskohteet vuosina 2011 ja 2012 (kuviokoodit mustilla numeroilla, vuoden 2011 kartoituskohteet 1-8 vihreillä numeroilla ja vuoden 2012 kartoituskohteet 1-17 oransseilla numeroilla).

2. Tulokset

2.1. Vuoden 2011 selvityksen tulokset

Vuonna 2011 havaittiin 13 luokiteltua lintulajia (taulukko 1). Havaintopaikat esitetään kuvissa 2-5 ja yksityiskohtaiset tulokset liitteessä 2. Lajien esiintymisestä ja esiintymisen muutoksista Suomessa on tarkemmat esittelyt liitteessä 3. Mikään laji ei ole luokiteltu valtakunnallisesti uhanalaiseksi, mutta silmälläpidettäviä havaittiin viisi lajia ja yksi alueellisesti uhanalainen laji. EU:n lintudirektiivin lajeja havaittiin kuusi ja Suomen vastuulajeiksi määriteltyjä lajeja kaksi. Eniten luokiteltuja lajeja tavattiin kohteilla 1 (Kiilahännäkallio), 7 (Lepola) ja 2 (Peltola, Jampankorpi), joista 1 ja 7 sisältävät monipuolisesti metsä-, pelto- ja niittyalueita. Kohde 2 on puolestaan metsäalue.

Muita huomionarvoisia lajeja havaittiin 20 (taulukko 2). Havainnot esitetään kuvissa 6-9 ja yksityiskohtaiset tulokset liitteessä 2. Vähintään kymmenen huomionarvoista lajia tavattiin kohteilla 1, 2, 3 (Peltola, Kappelin metsä), 5 (Pihtikallio) ja 7, jotka kaikki ovat linnustollisesti arvokkaita.

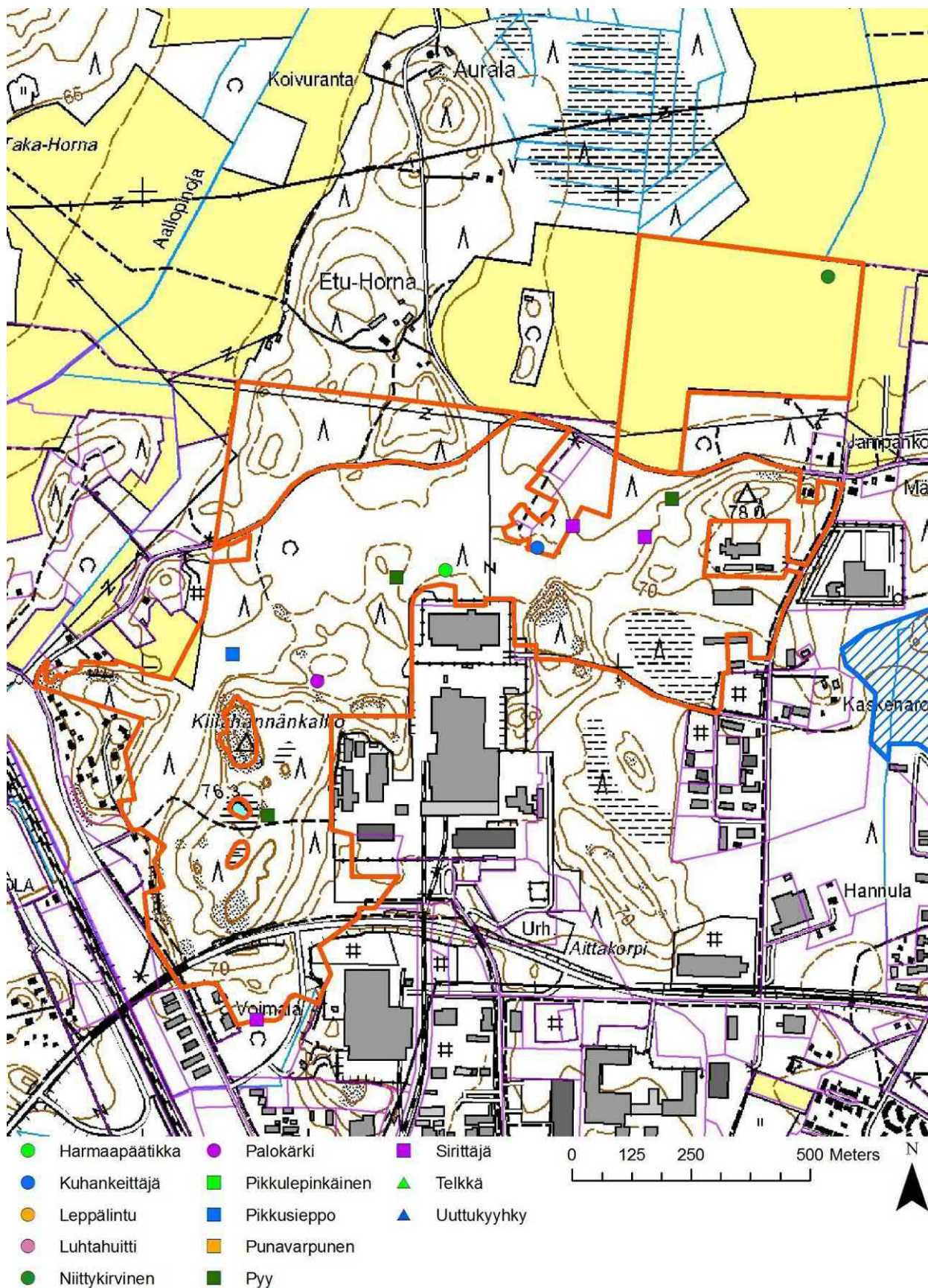
Kultakin kohteelta rajattiin linnustollisesti tärkeimmät alueet (kuvat 10-13). Rajaukset tehtiin myös linnustollisesti vähämerkityksisimmille kohteille 4 (Peltola, Kartanonseutu) ja 8 (Ristinummi), koska niillä kuitenkin on edelleen lintuarvoja. Sen sijaan kohde 6 (Haarajoki) on menettänyt linnustolliset arvonsa, eikä sille ole mielekäästä tehdä vastaavaa rajausta.

Taulukko 1. Vuonna 2011 havaitut luokitellut lintulajit. (EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä laji, vastuulaji = Suomen vastuulaji, RT = alueellisesti uhanalainen laji.)

Laji	Luokka			Kohde								Yht.
	EU D1	NT	Vastuu- laji	1	2	3	4	5	6	7	8	
Harmaapäätikka	x			x								1
Kuhankeittäjä		x		x								1
Leppälintu			x		x	x						2
Luhtahuitti	x	x									x	1
Niittykirvinen		x		x						x		2
Palokärki	x			x	x					x		3
Pikkulepinkäinen	x									x		1
Pikkusieppo	x			x								1
Punavarpunen		x						x		x		2
Pyö	x			x	x	x		x			x	5
Sirittäjä		x		x	x	x	x	x			x	6
Telkkä			x							x		1
Uuttukyyhky		RT			x			x		x		3
			Yht.	7	5	3	1	4	0	6	3	

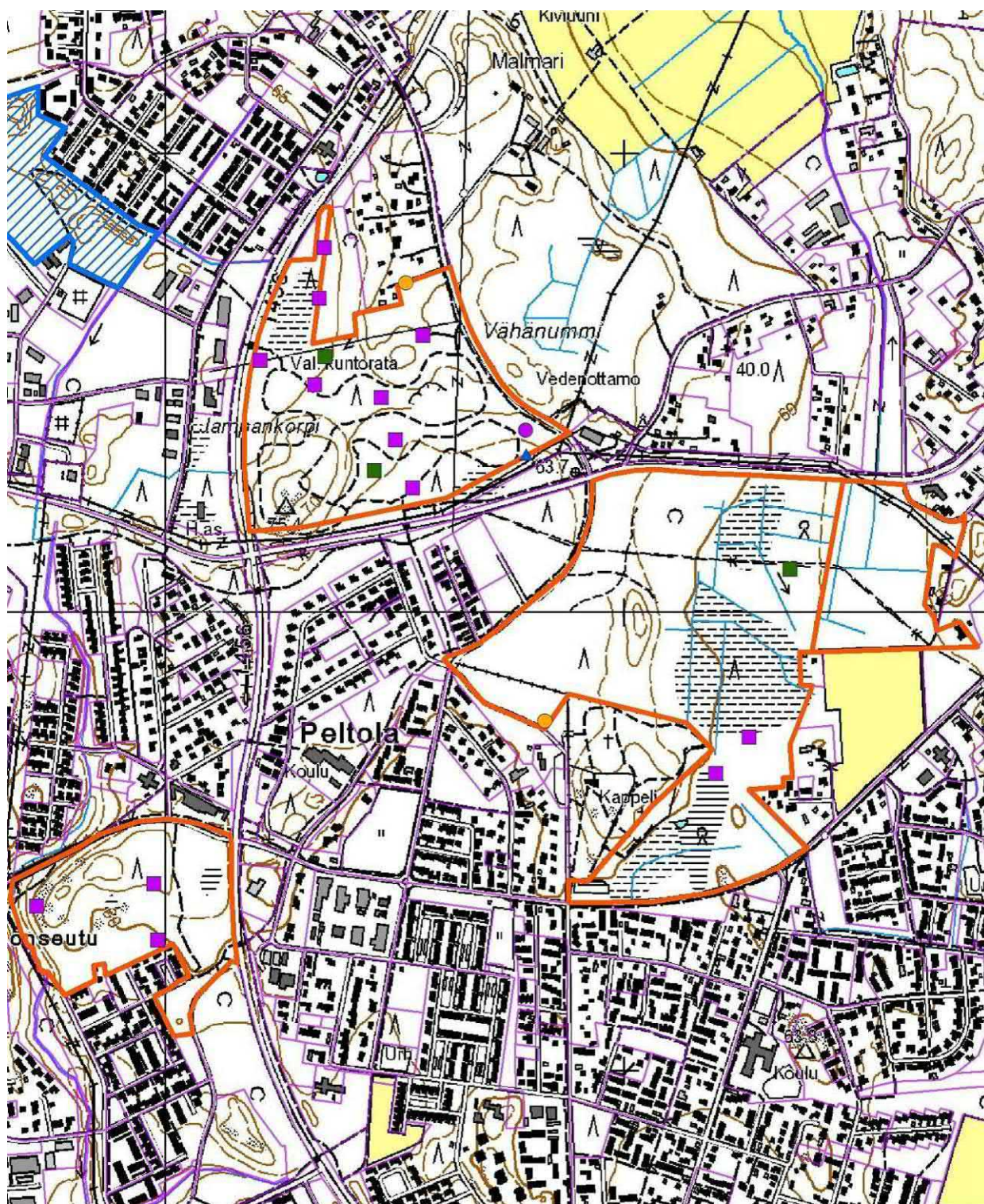
Taulukko 2. Vuonna 2011 havaitut muut huomionarvoiset lintulajit.

Laji	Kohde								Yht.
	1	2	3	4	5	6	7	8	
Hömötiainen	x	x	x		x			x	5
Kottarainen					x		x		2
Kultarinta			x						1
Kuusitiainen	x	x	x	x	x		x	x	7
Käki			x		x		x		3
Käpytikka	x	x	x	x	x		x	x	7
Lehtokurppa	x	x	x		x			x	5
Mustapääkerttu	x	x	x					x	4
Nuolihaukka	x		x				x		3
Närhi	x	x	x		x		x		5
Pensastasku							x		1
Punatulkku	x	x	x		x				4
Puukiipijä	x	x	x		x		x		5
Pyrstötiainen			x						1
Sarvipöllö							x		1
Tiltalti	x	x	x		x			x	5
Töyhtöhyppä	x						x		2
Töyhtötiainen	x	x	x		x				4
Varpushaukka	x		x						2
Viitakerktonen			x				x		2
Yht.	13	10	16	2	11	0	11	6	

Kuva 2. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteella 1 (Kiilahännäkallio). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

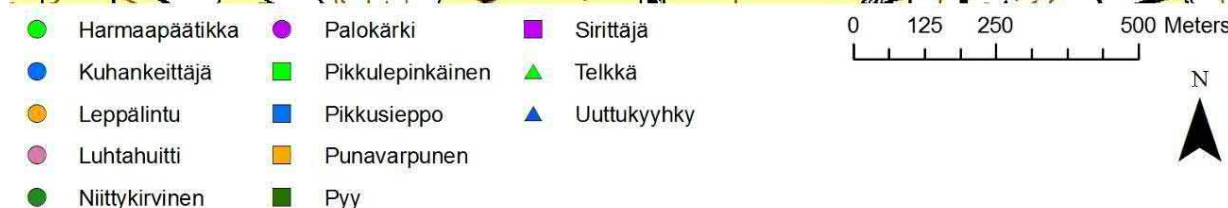
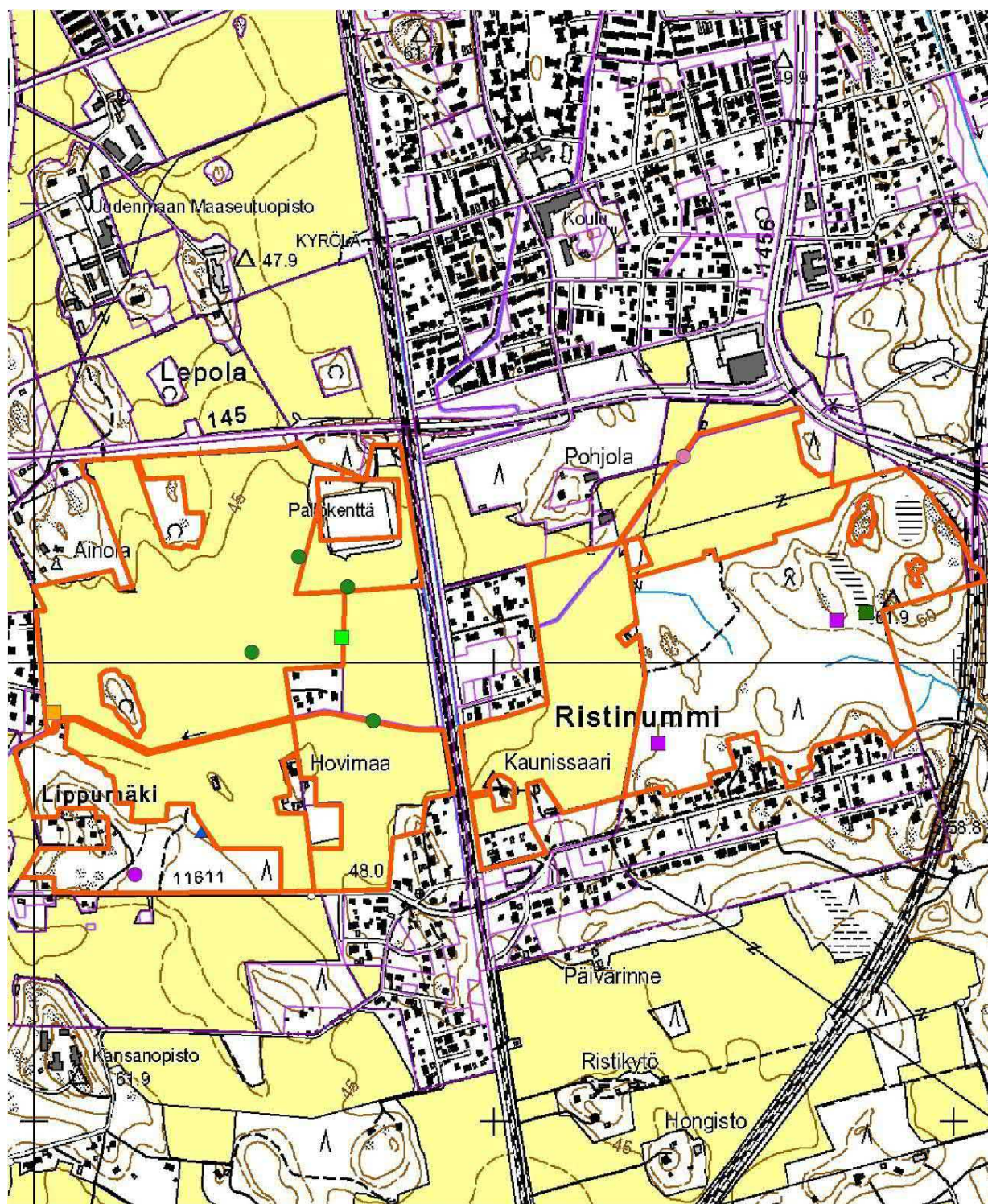

Kuva 3. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteilla 2-4 (Jampankorpi, Kappelin metsä, Kartanonseutu). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

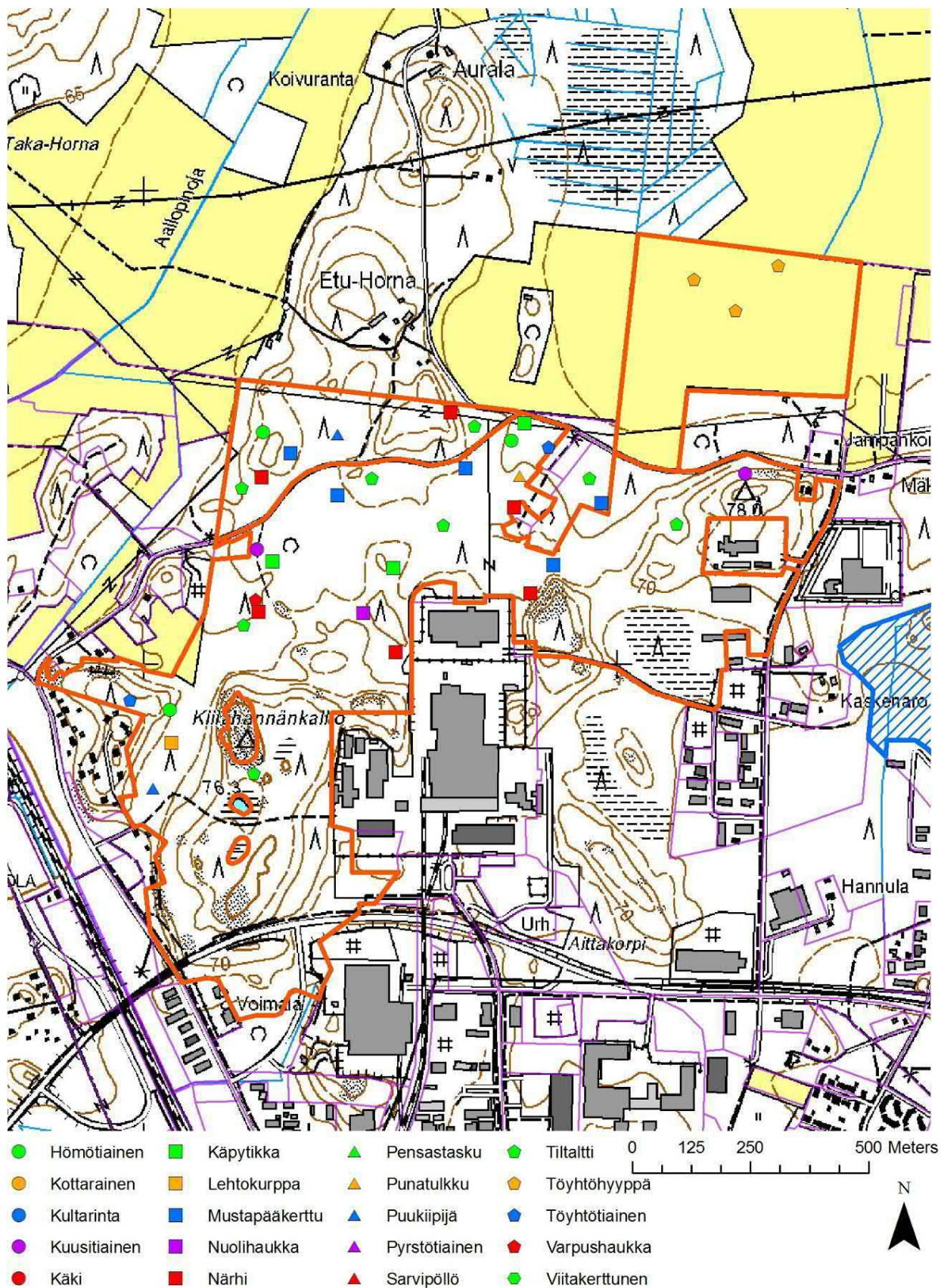

● Harmaapäätikka	● Palokärki	■ Sirittäjä
● Kuhankeittäjä	■ Pikkulepinkäinen	▲ Telkkä
● Leppälintu	■ Pikkusieppo	▲ Uuttukyyhky
● Luhtahuitti	■ Punavarpunen	
● Niittykirvinen	■ Pyy	

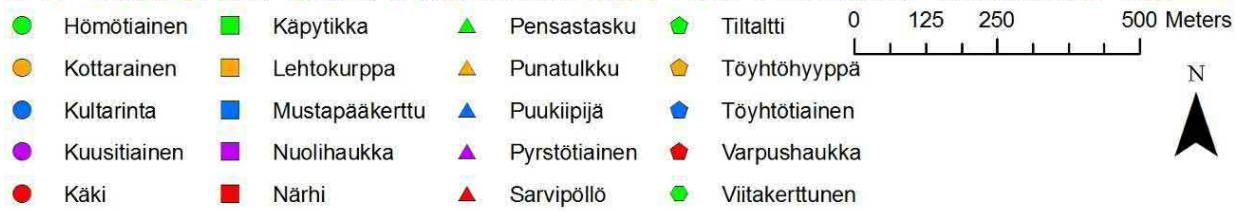
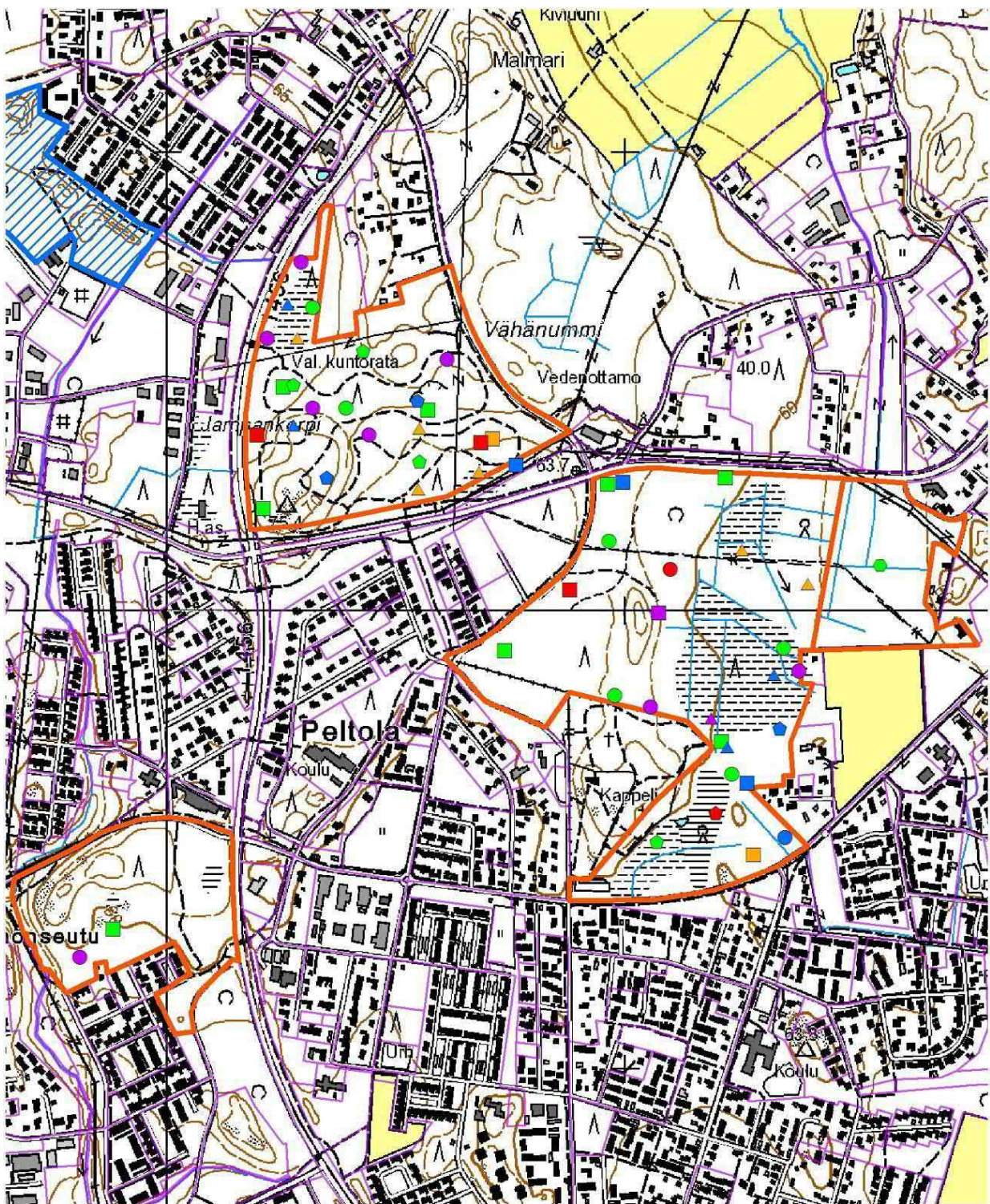
Kuva 4. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteella 5 (Pihlakallio) (kohteella 6 ei havaintoja). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

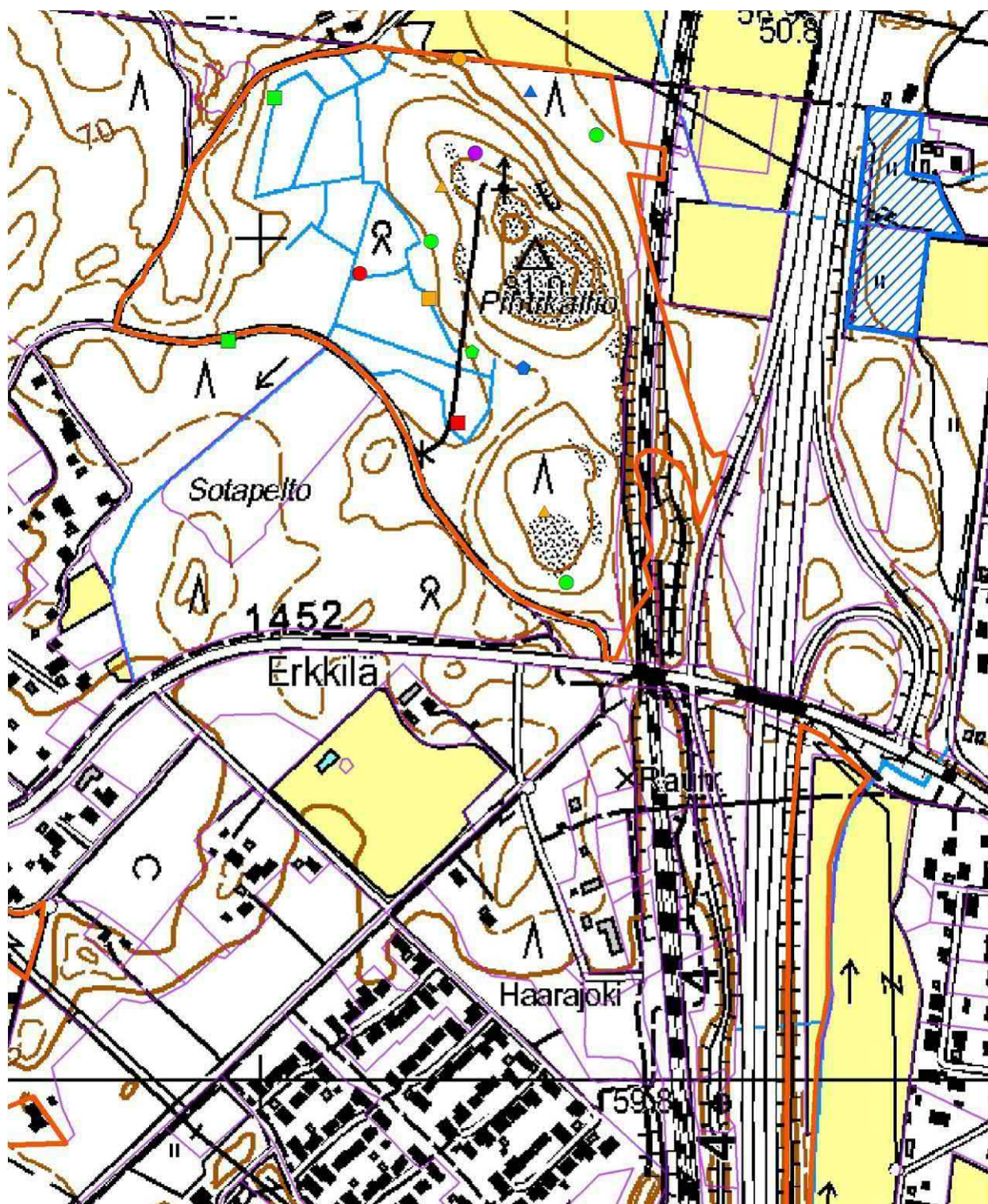
Kuva 5. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteilla 7 (Lepola) ja 8 (Ristinummi). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

Kuva 6. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteella 1 (Kiilahännänkallio). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

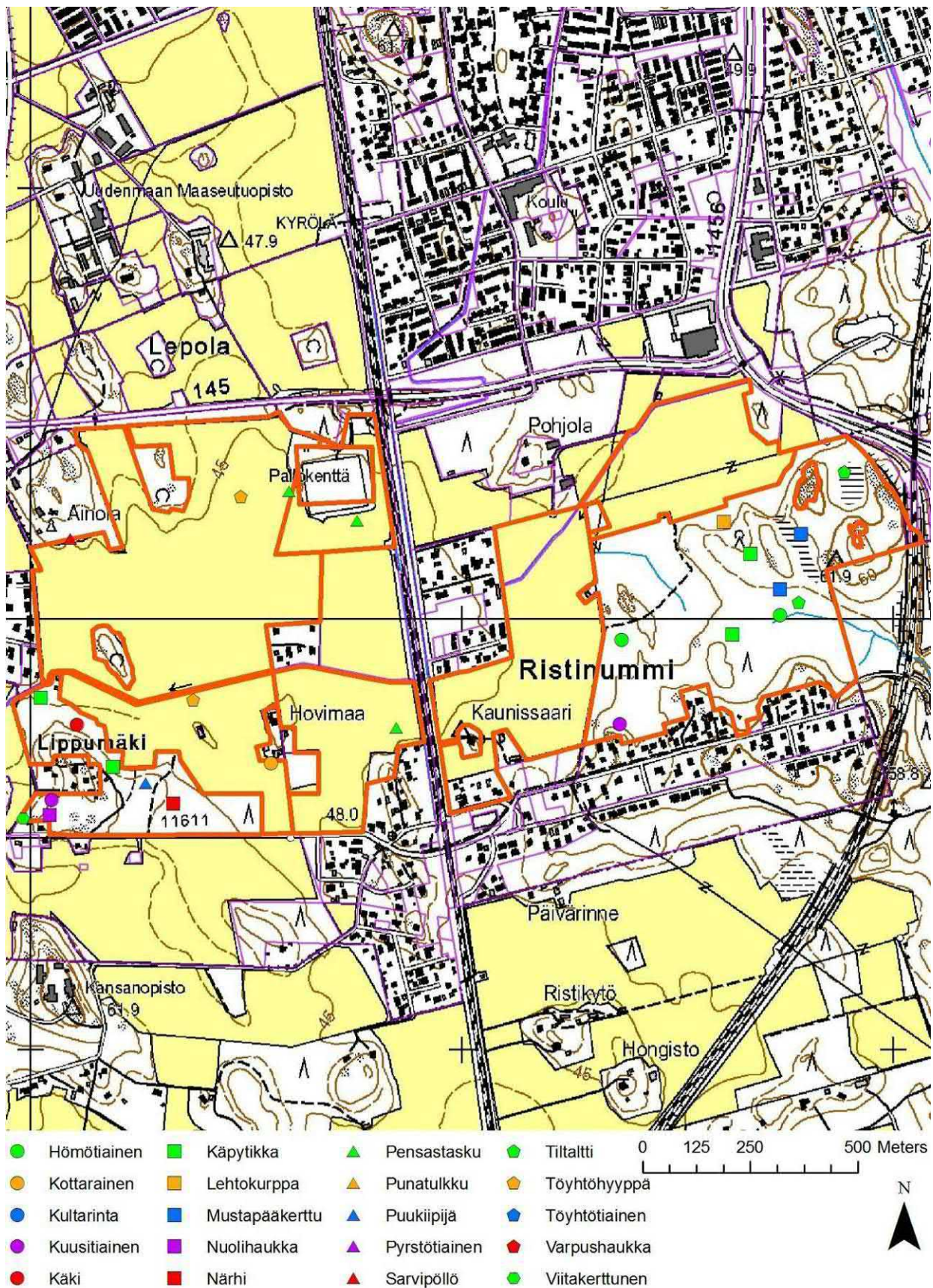

Kuva 7. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteilla 2-4 (Jampankorpi, Kappelin metsä, Kartanonseutu). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

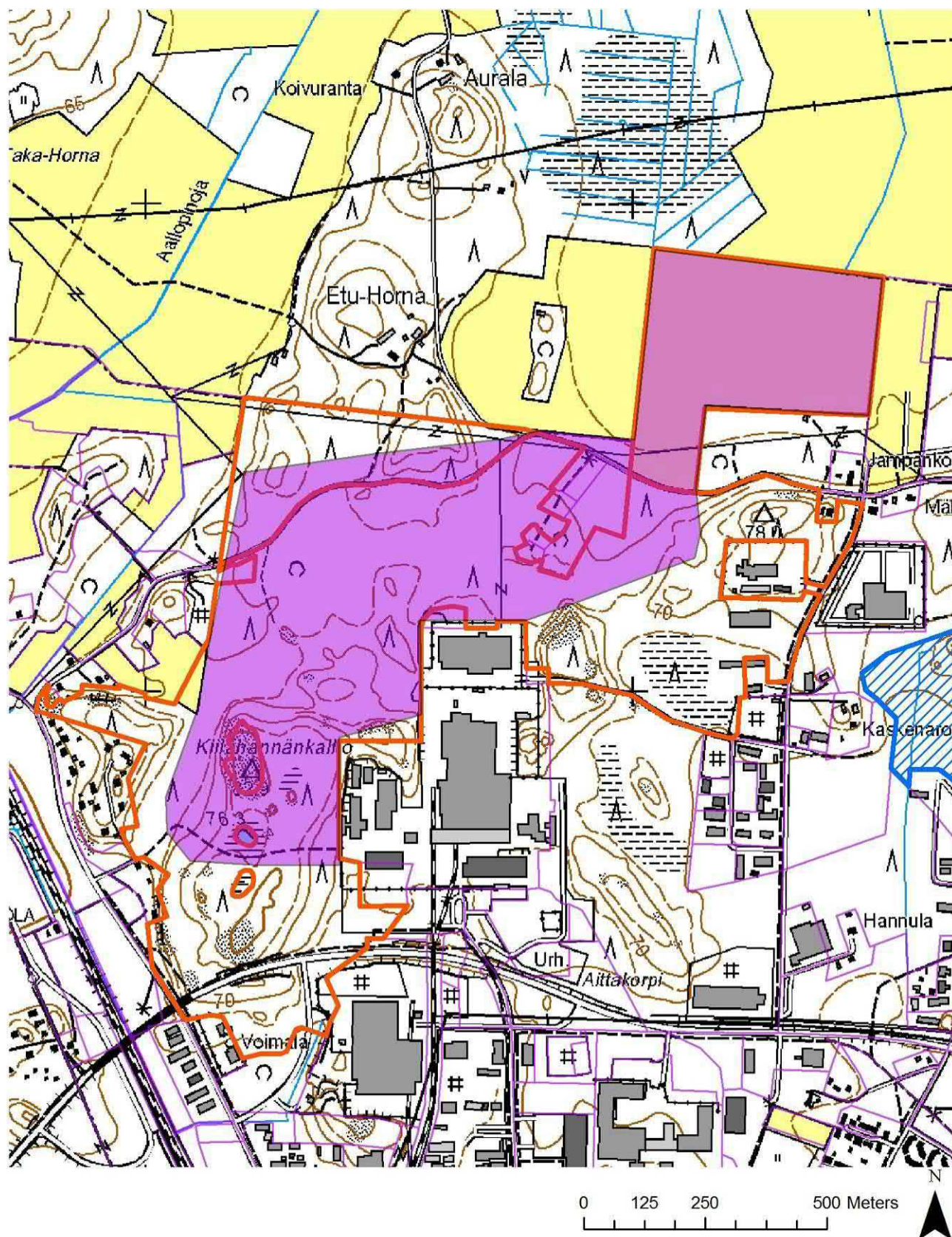

● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Pensastasku	● Tiiltalti
● Kottarainen	■ Lehtokurppa	▲ Punatulku	● Töyhtöhyppä
● Kultarinta	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiipijä	● Töyhtötiainen
● Kuusitiainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Varpushaukka
● Kaksi	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	● Viitakertunen

Kuva 8. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteella 5 (Pihtikallio) (kohteella 6 ei havaintoja). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

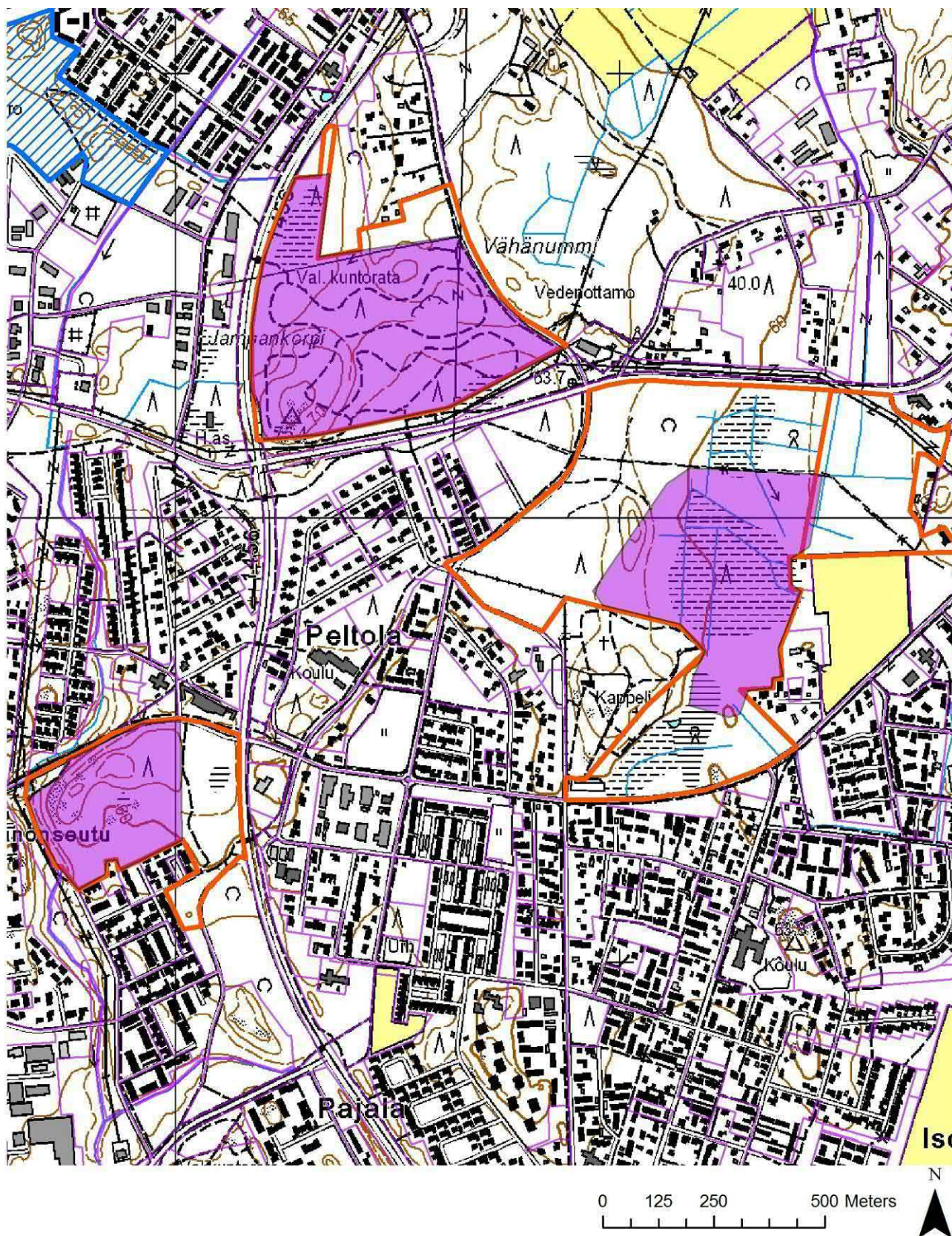

Kuva 9. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2011 kohteilla 7 (Lepola) ja 8 (Ristinummi). Kohteiden rajaukset oranssilla viivalla.

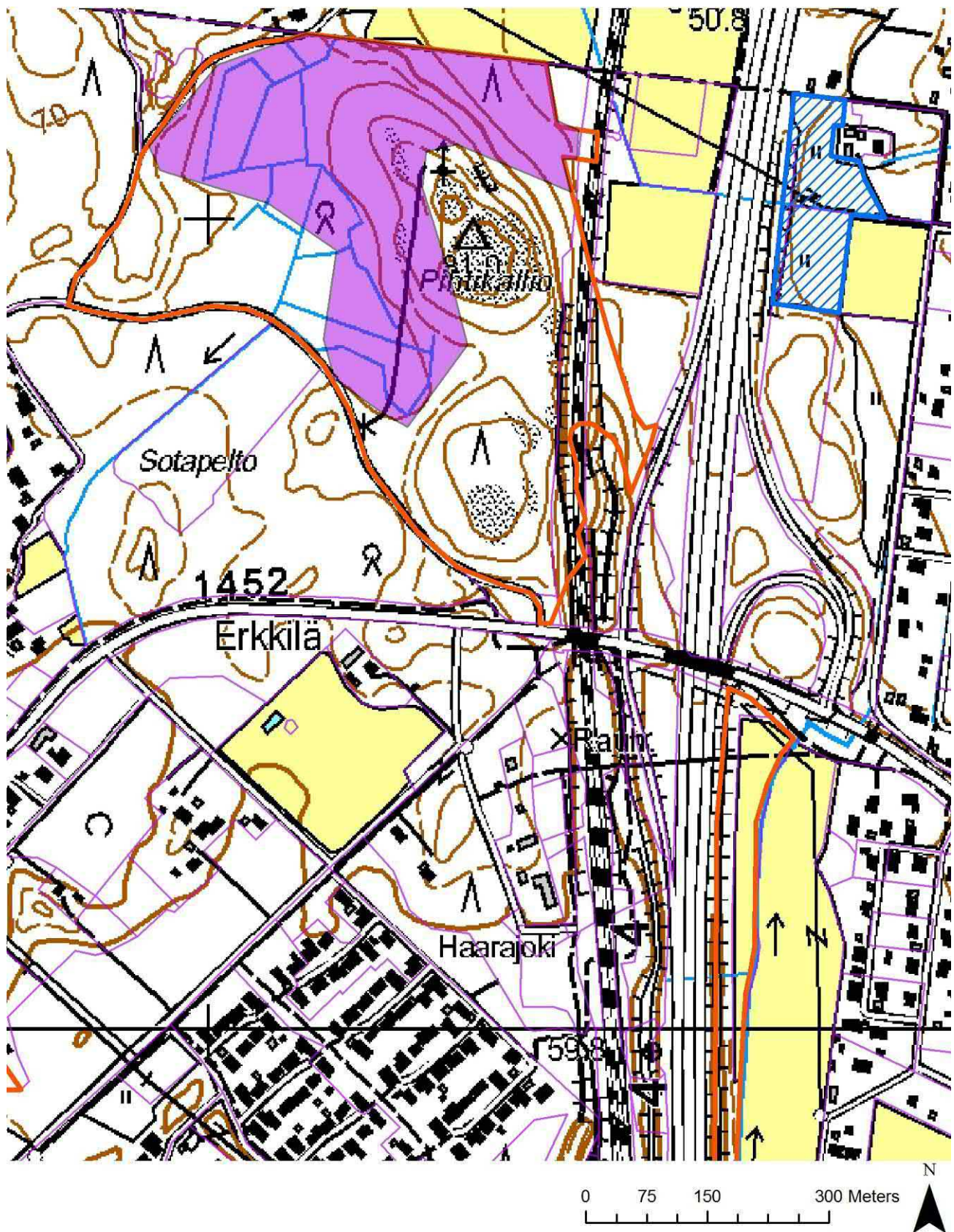

Kuva 10. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 1 (Kiilahännänkallio) vuonna 2011 (violetti korostus).

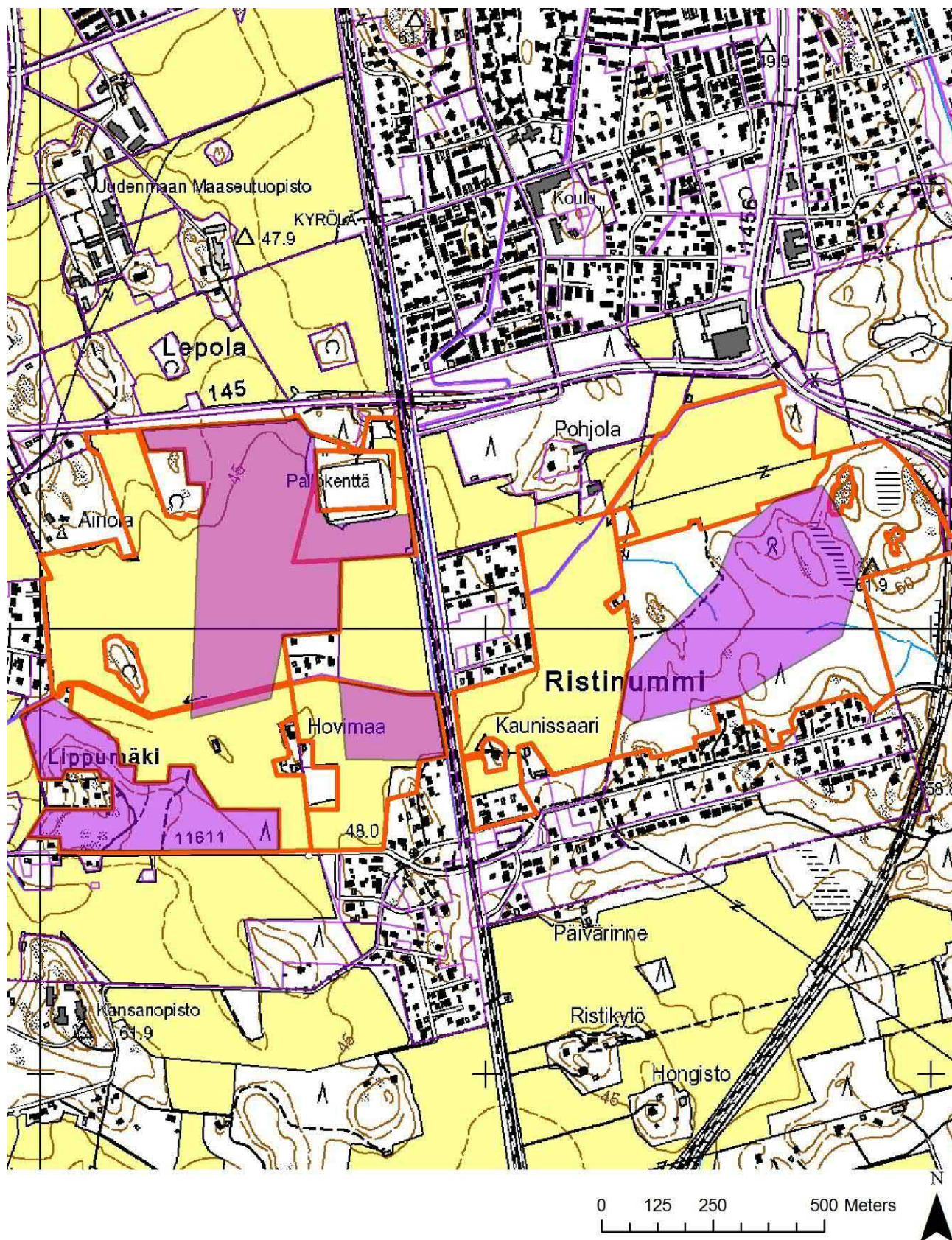

Kuva 11. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 2-4 (Jampankorpi, Kappelin metsä, Kartanonseutu) vuonna 2011 (violetti korostus).

Kuva 12. Arvokkaan lintualueen rajausta kohteella 5 (Pihtikallio) vuonna 2011 (violetti korostus).

Kuva 13. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 7 (Lepola) ja 8 (Ristinummi) vuonna 2011 (violetti korostus).

2.2. Vuoden 2012 selvityksen tulokset

Vuonna 2012 havaittiin 14 luokiteltua lintulajia (taulukko 3). Havaintopaikat esitetään kuvissa 14-23 ja yksityiskohtaiset tulokset liitteessä 2. Lajien esiintymisestä ja esiintymisen muutoksista Suomessa on tarkemmat esittelyt liitteessä 4. Selvityksessä havaittiin yksi valtakunnallisesti uhanalainen laji: vaarantuneeksi (VU) luokiteltu kivitasku. Lisäksi havaittiin neljä silmälläpidettävää lajia ja yksi alueellisesti uhanalainen laji. Havaituista luokitelluista lajeista viisi on EU:n lintudirektiivin lajeja ja viisi Suomen vastuulajeiksi määriteltäviä lajeja.

Eniten luokiteltuja lajeja tavattiin kohteilla 1 (Kaakkola) ja 8-10 (Lemmenlaakso). Kohteen 1 metsäalue on yksi Järvenpään linnustollisesti tärkeimpiä alueita. Kohteet 8-10 ovat pääosin Lemmenlaakson luonnonsuojelualetta, joka on yksi Suomen parhaita metsälintulajien suojeltuja kohteita.

Muita huomionarvoisia lajeja havaittiin 25 (taulukko 4). Havainnot esitetään kuvissa 24-34 ja yksityiskohtaiset tulokset liitteessä 2. Linnustollisesti arvokkaimmat kohteet ovat 1, 9 ja 10, joissa havaittiin 14-16 huomionarvoista lajia.

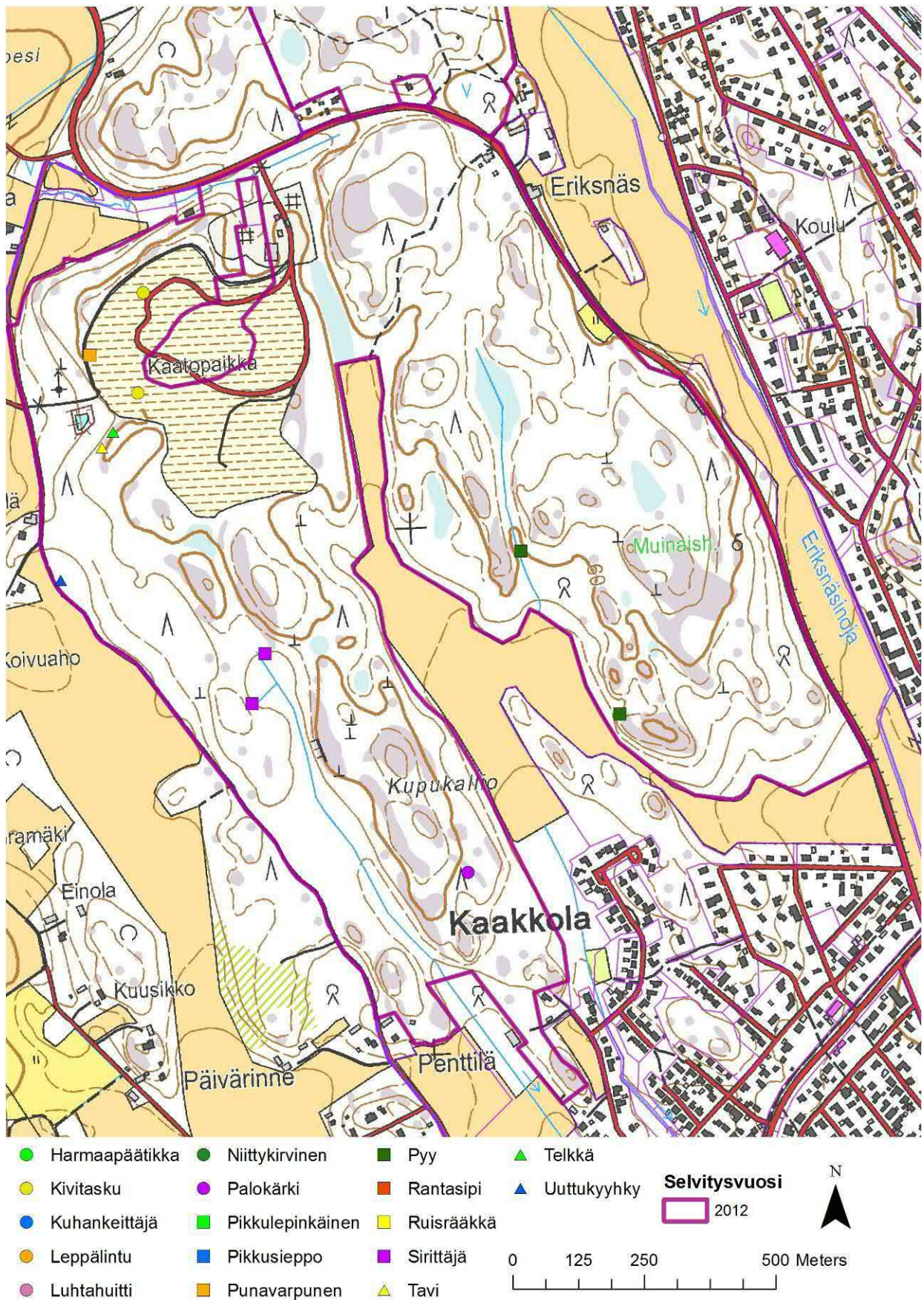
Kultakin kohteelta rajattiin linnustollisesti tärkeimmät alueet (kuvat 35-43). Kohteilta 11 (Kaitaranta) ja 17 (Haarajoki) ei tehty reviiirkarttoja, koska huomionarvoisia lajeja ei havaittu.

Taulukko 3. Vuonna 2012 havaitut luokitellut lintulajit. (EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, VU = vaarantunut laji, NT = silmälläpidettävä laji, vastuulaji = Suomen vastuulaji, RT = alueellisesti uhanalainen laji)

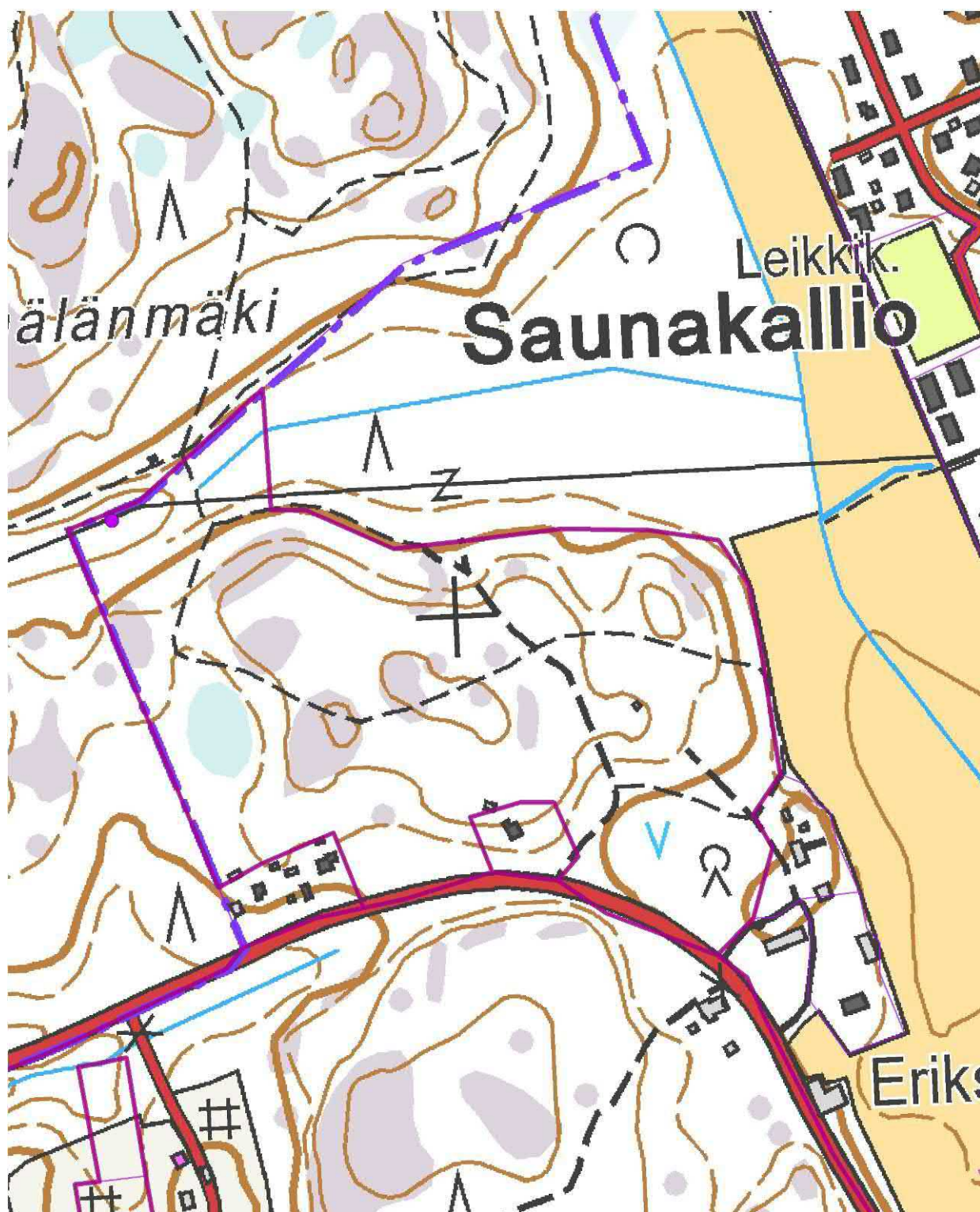
Laji	Luokka			Kohde																
	EU D1	NT	Vastuu-laji	1	2	3	4	5	6	7	8-10	11	12	13	14	15	16	17	Yht.	
Harmaapäätikka	x										x								1	
Leppälintu			x								x								1	
Niittykirvinen		x							x	x			x		x				4	
Palokärki	x			x	x		x				x								4	
Pikkusieppo	x										x								1	
Punavarpunen		x		x															1	
Pyy	x			x			x				x								3	
Rantasipi		x	x								x								1	
Ruisräikkä	x		x												x				1	
Sirittäjä		x		x				x			x								3	
Tavi			x	x															1	
Telkkä			x	x			x				x								3	
Kivitasku		VU		x				x	x					x					4	
Uuttukyyhky		RT		x															1	
			Yht.	8	1	0	3	2	2	1	8	0	1	1	2	0	0	0		

Taulukko 4. Vuonna 2012 havaitut muut huomionarvoiset lintulajit.

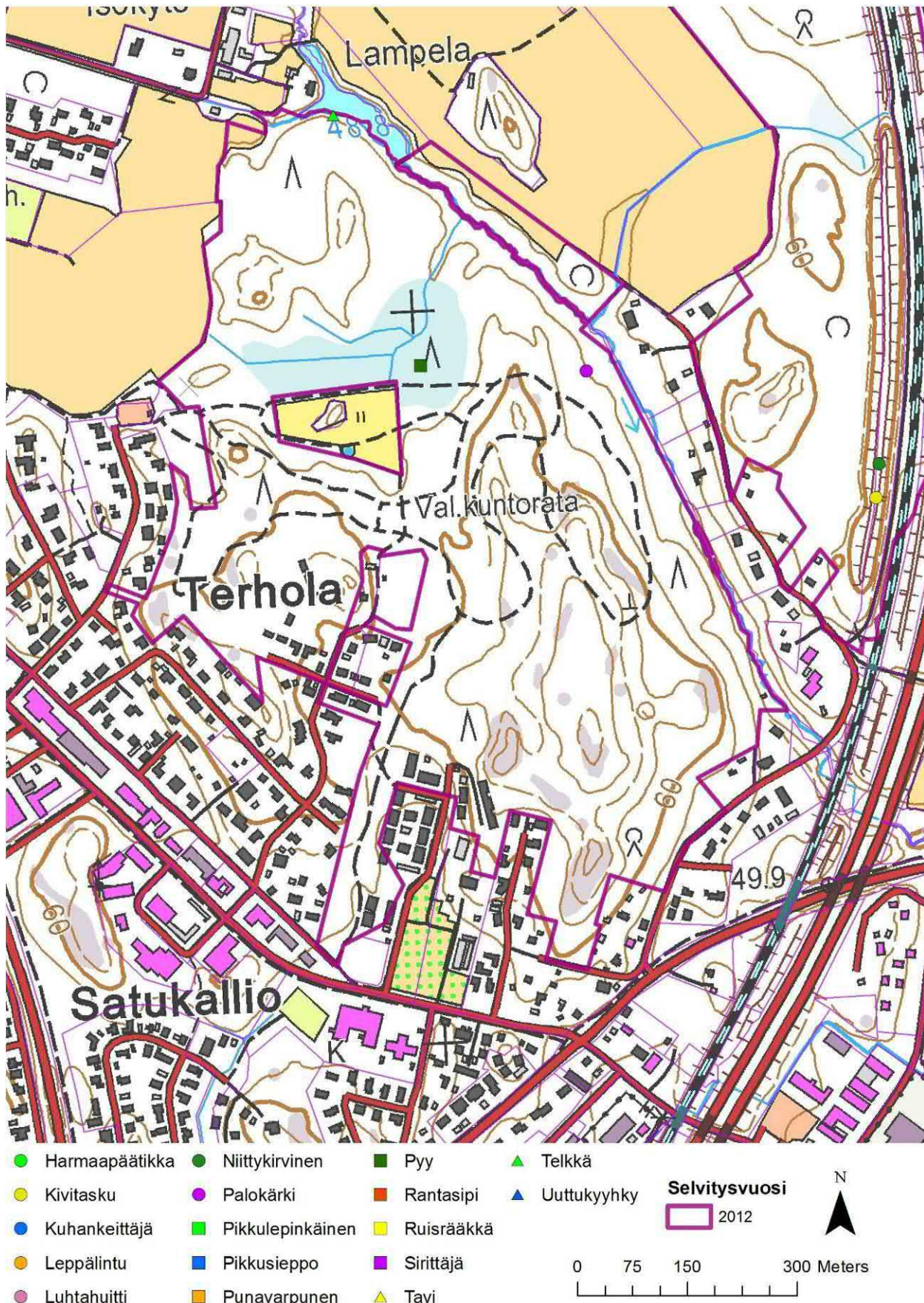
Laji	Kohde																	Yht.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Hemppo	x												x		x	x		4
Hömötiainen	x	x	x	x	x	x			x	x								8
Idänuunilintu	x								x	x								3
Kanahaukka	x																	1
Kiuru	x						x					x		x				4
Kottarainen																x		1
Kuusitiainen	x	x	x	x	x	x			x	x					x	x		10
Käki	x				x				x	x								4
Käpytikka	x			x	x	x			x	x						x		7
Lehtokurppa	x	x								x								3
Metsäviklo	x					x		x	x									4
Mustapääkerttu	x	x	x	x	x	x			x	x								8
Närhi	x			x	x	x			x	x						x		7
Pensassirkkalintu												x						1
Pensastasku														x	x			2
Peukaloinen									x	x								2
Pikkutikka										x								1
Punatulkku	x			x	x			x	x	x								6
Puukiipijä	x	x	x	x		x			x	x								7
Sarvipöllö			x															1
Satakieli								x	x				x				x	4
Taivaanvuohi																x		1
Tiltalti	x		x	x					x	x								5
Töyhtötiainen	x			x					x	x								4
Varpushaukka										x						x		2
Yht.	16	5	6	9	7	7	1	3	14	15	0	2	2	2	3	8	0	

Kuva 14. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 1 (Kaakkola).

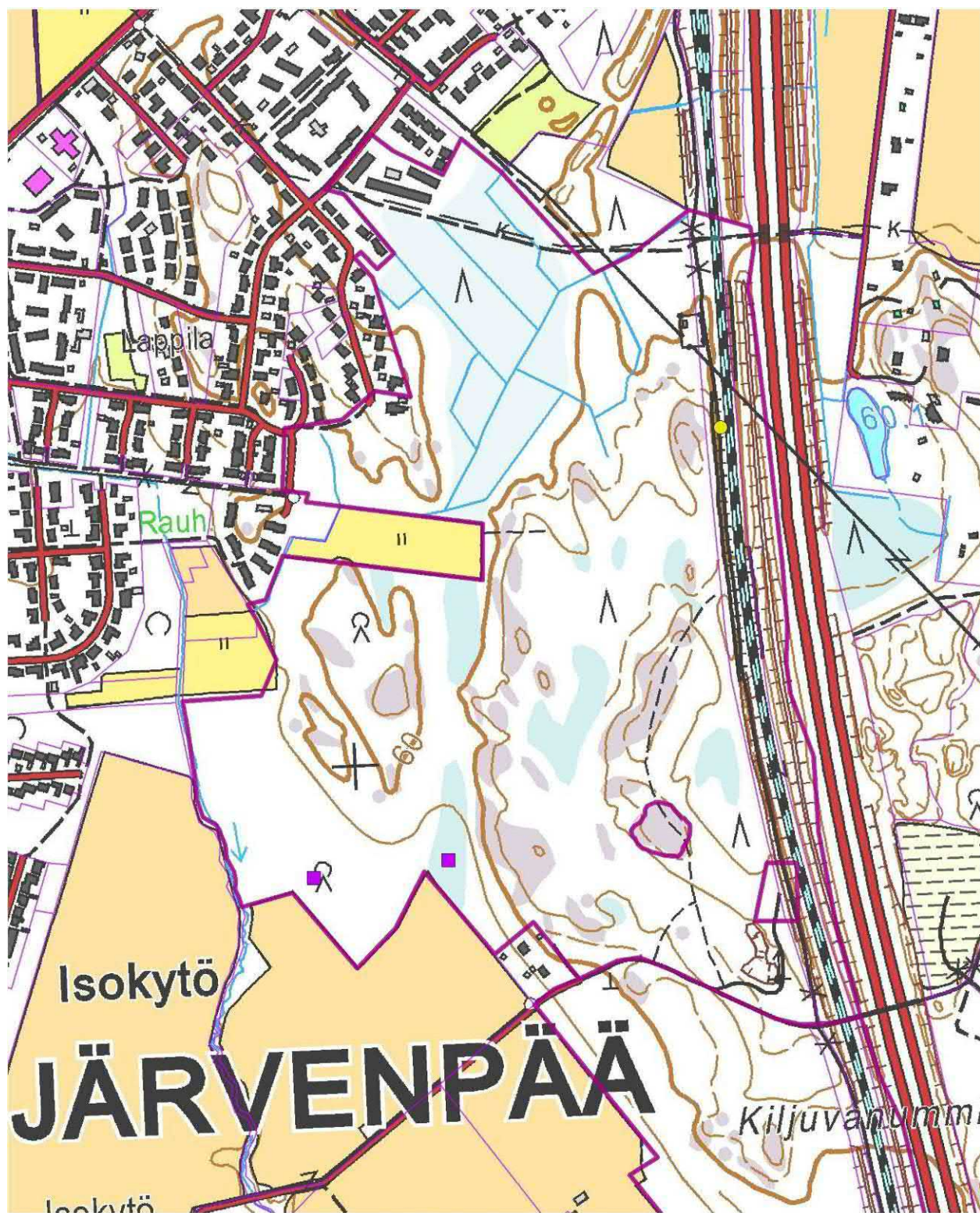

Kuva 15. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 2 (Saunakallio).

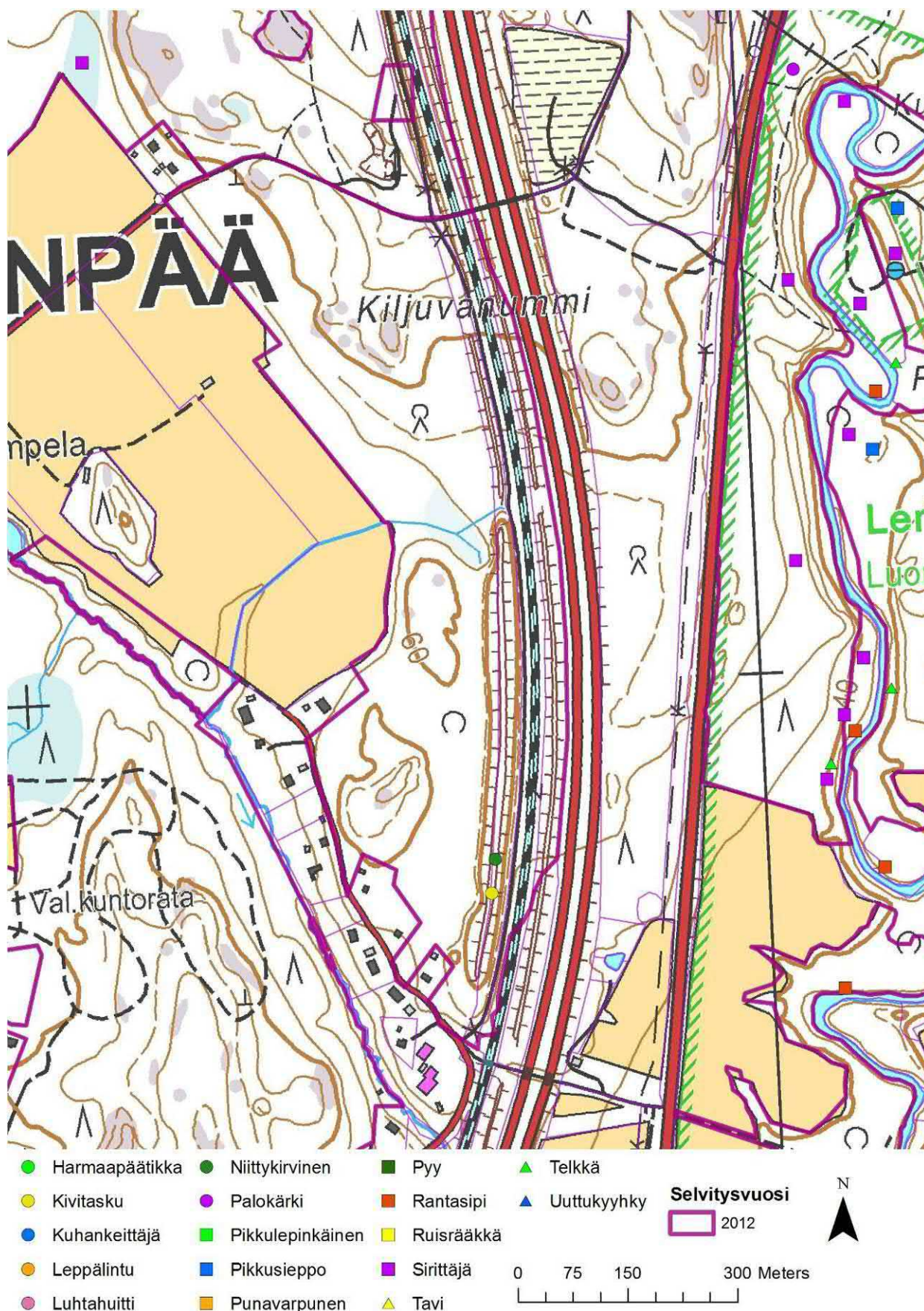
Kuva 16. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 4 (Terhola).

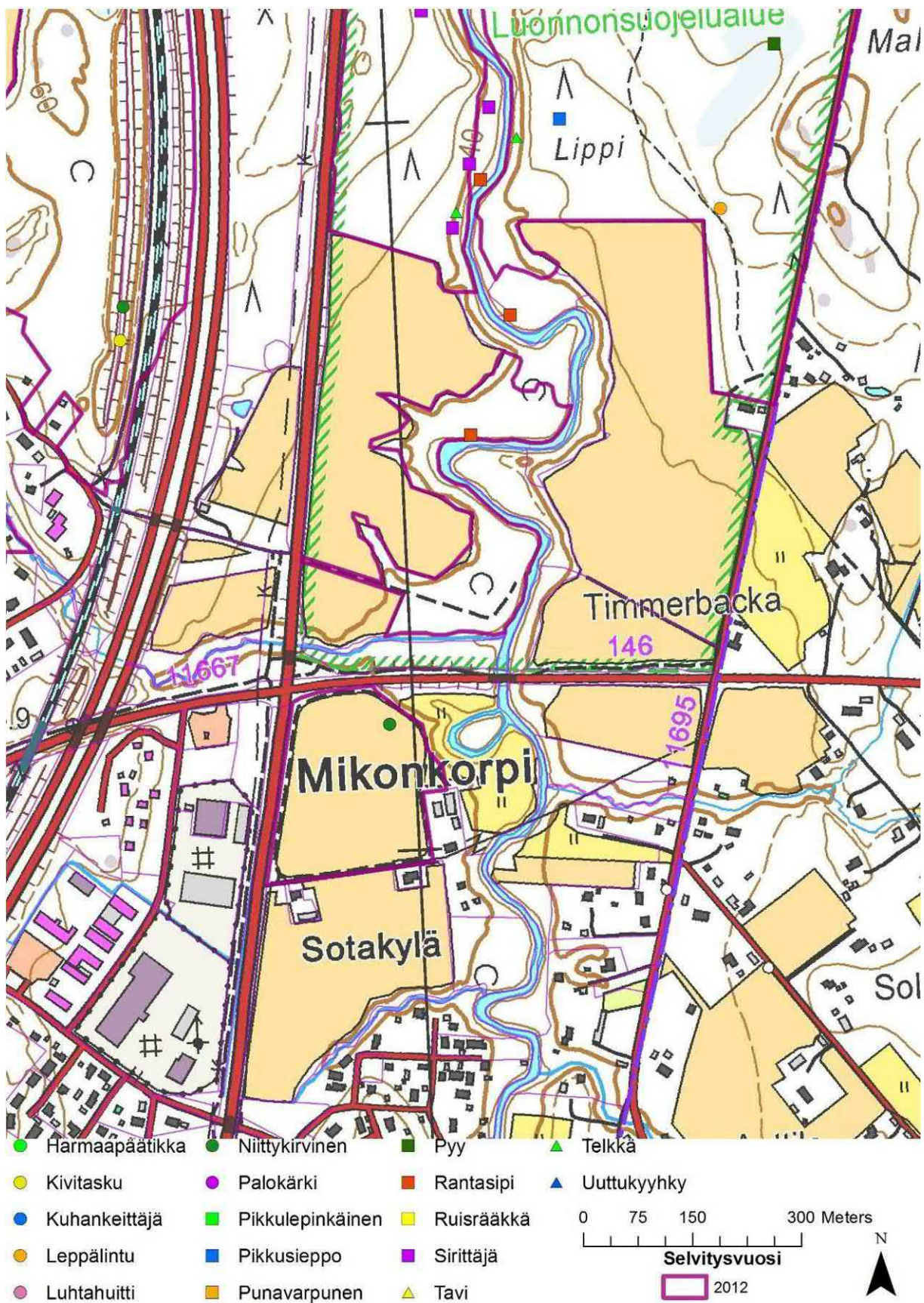

● Harmaapäätikka	● Niittykirvinen	■ Pyy	▲ Telkkä
● Kivitasku	● Palokärki	■ Rantasipi	▲ Uuttukyyhky
● Kukankeittäjä	■ Pikkulepinkäinen	■ Ruisräikkä	
● Leppälintu	■ Pikkusieppo	■ Sirttäjä	
● Luhtahuitti	■ Punavarpunen	▲ Tavi	
- Selvitysvuosi**
 2012
- 0 75 150 300 Meters

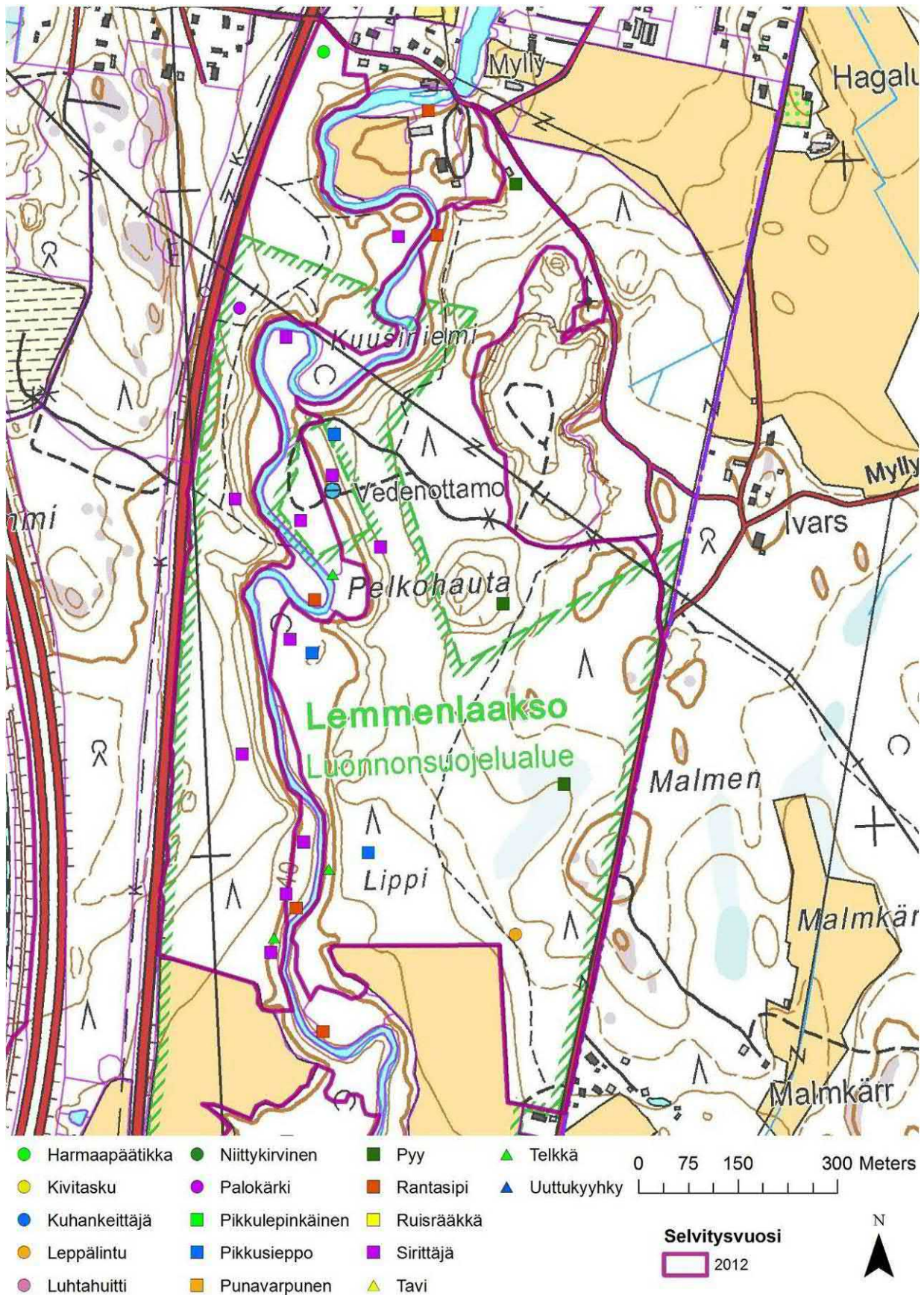
Kuva 17. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 5 (Isokytö).

Kuva 18. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 6 (Kiljuvanummi).

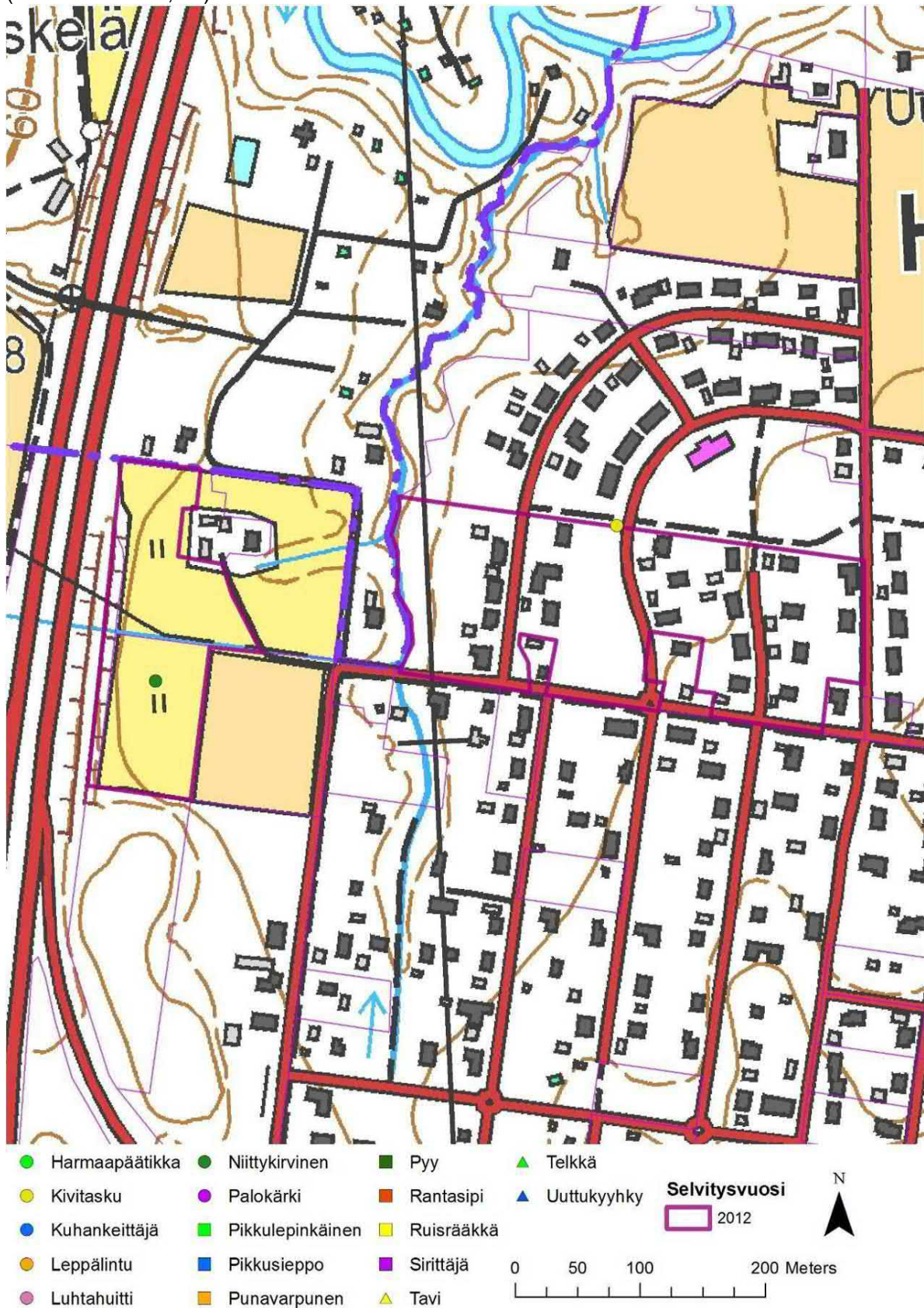

Kuva 19. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 7 (Mikonkorpi) ja 8 (Lemmenlaakso, eteläosa).

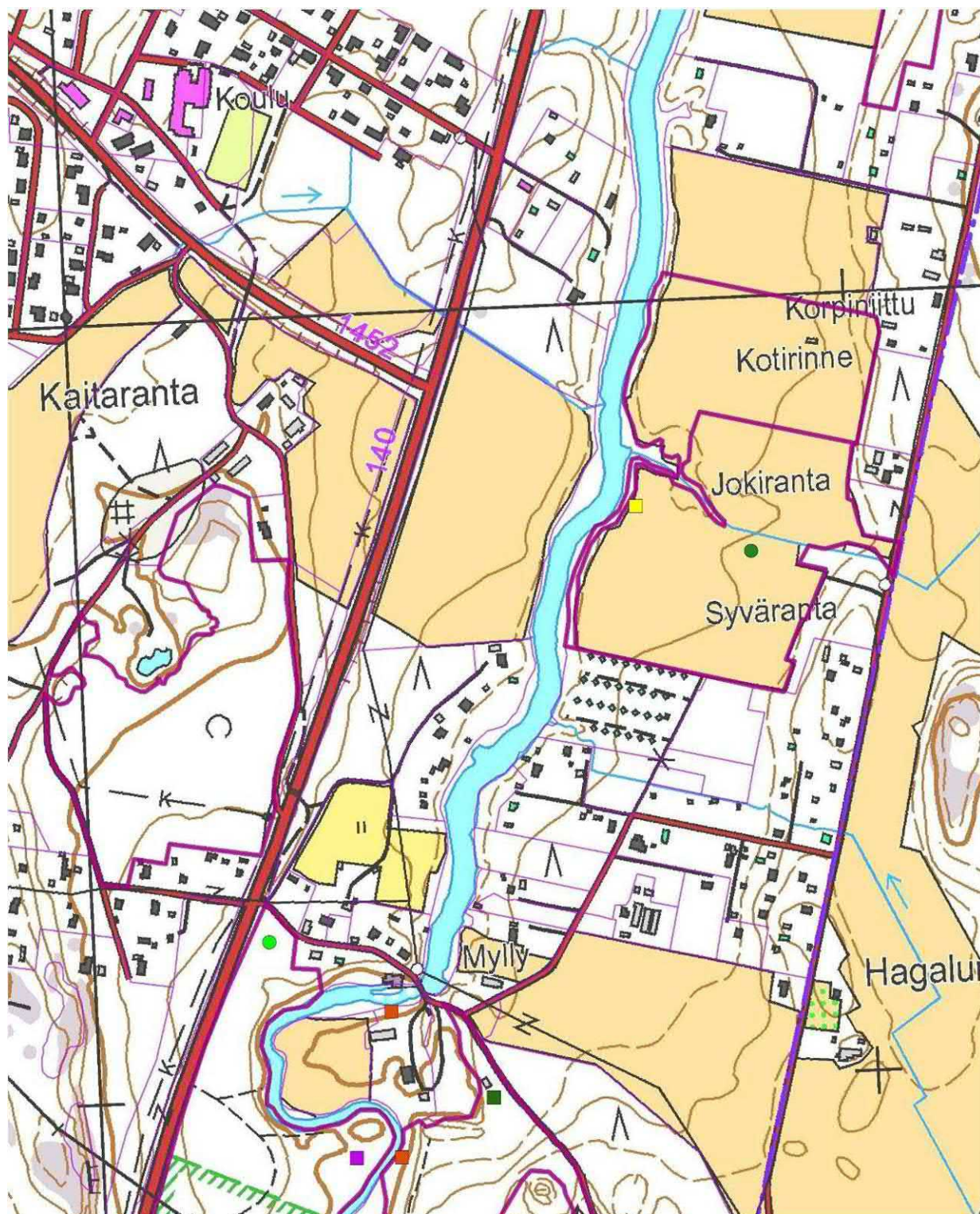

Kuva 20. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 9 (Lemmenlaakso, länsi) ja 10

(Lemmenlaakso, itä).

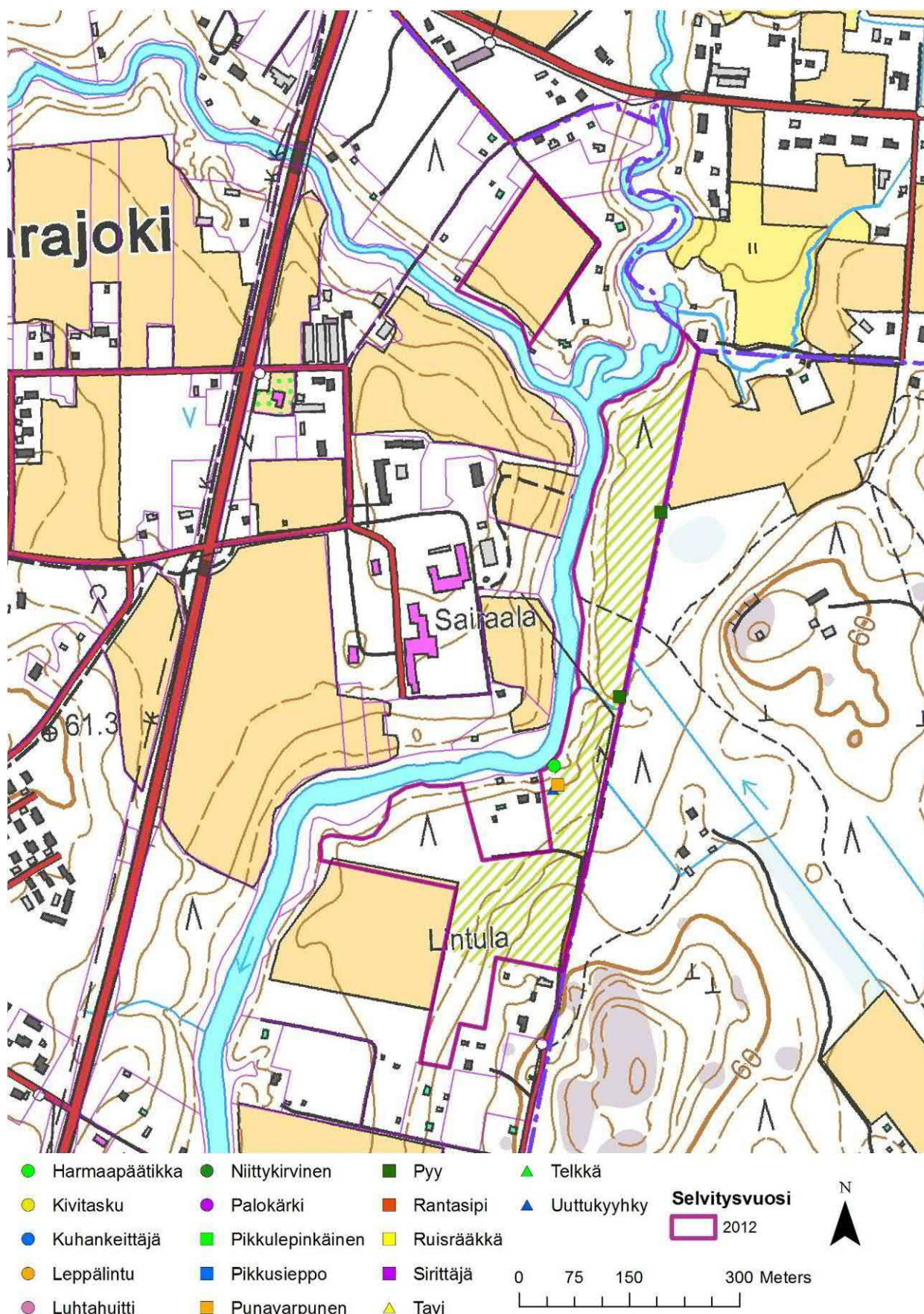

Kuva 21. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 12 (Haarajoki 2058) ja 13 (Haarajoki 2074).

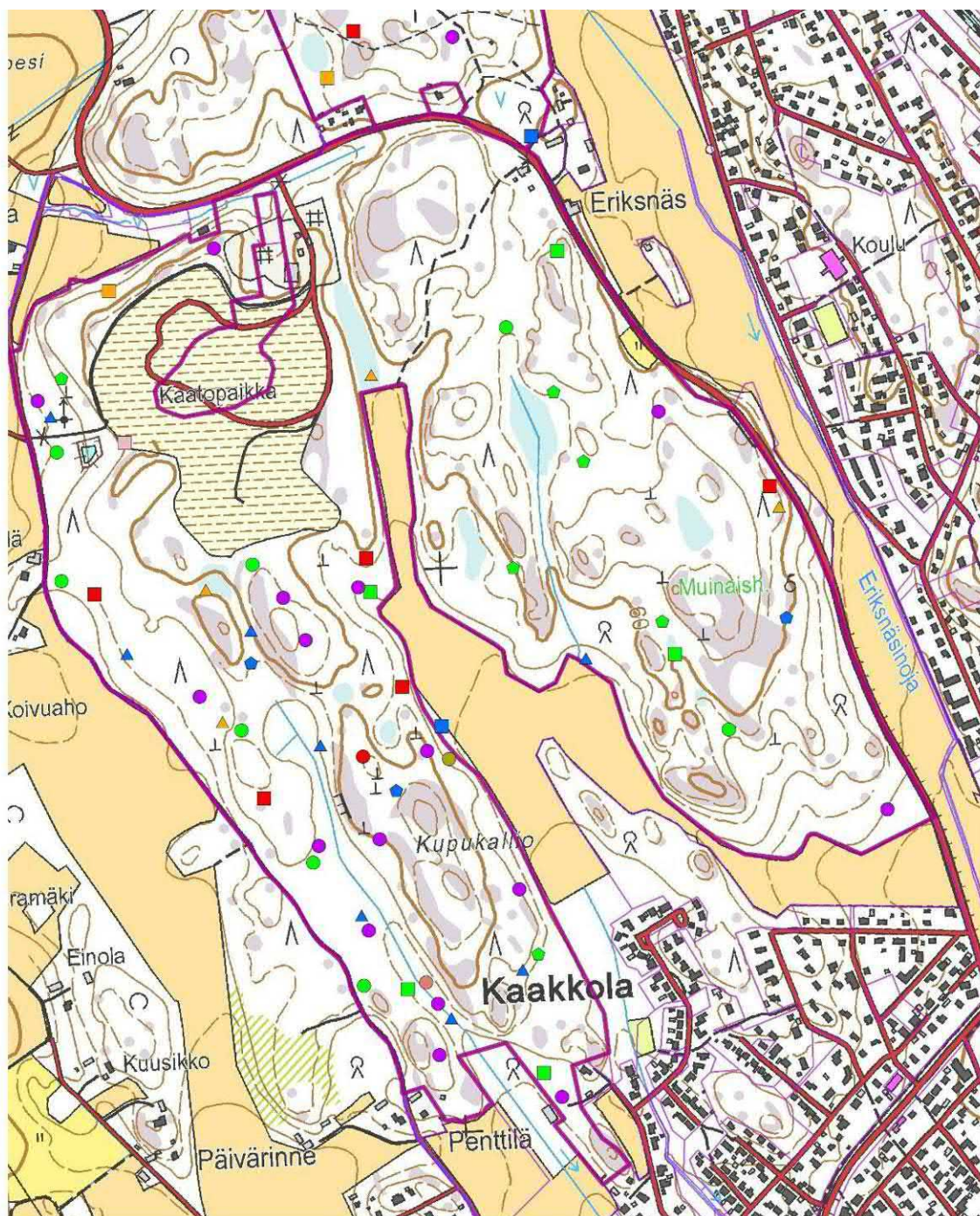

● Harmaapäätikka	● Niittykirvinen	■ Pyy	▲ Telkkä
● Kivitasku	● Palokärki	■ Rantasipi	▲ Uuttukyyhky
● Kukankeittäjä	■ Pikkulepinkäinen	■ Ruisräikkä	
● Leppälintu	■ Pikkusieppo	■ Sirittäjä	
● Luhtahuitti	■ Punavarpunen	▲ Tavi	
- Selvitysvuosi
 2012
- 0 75 150 300 Meters

Kuva 22. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 14 (Jokiranta) ja 15 (Kotirinne).

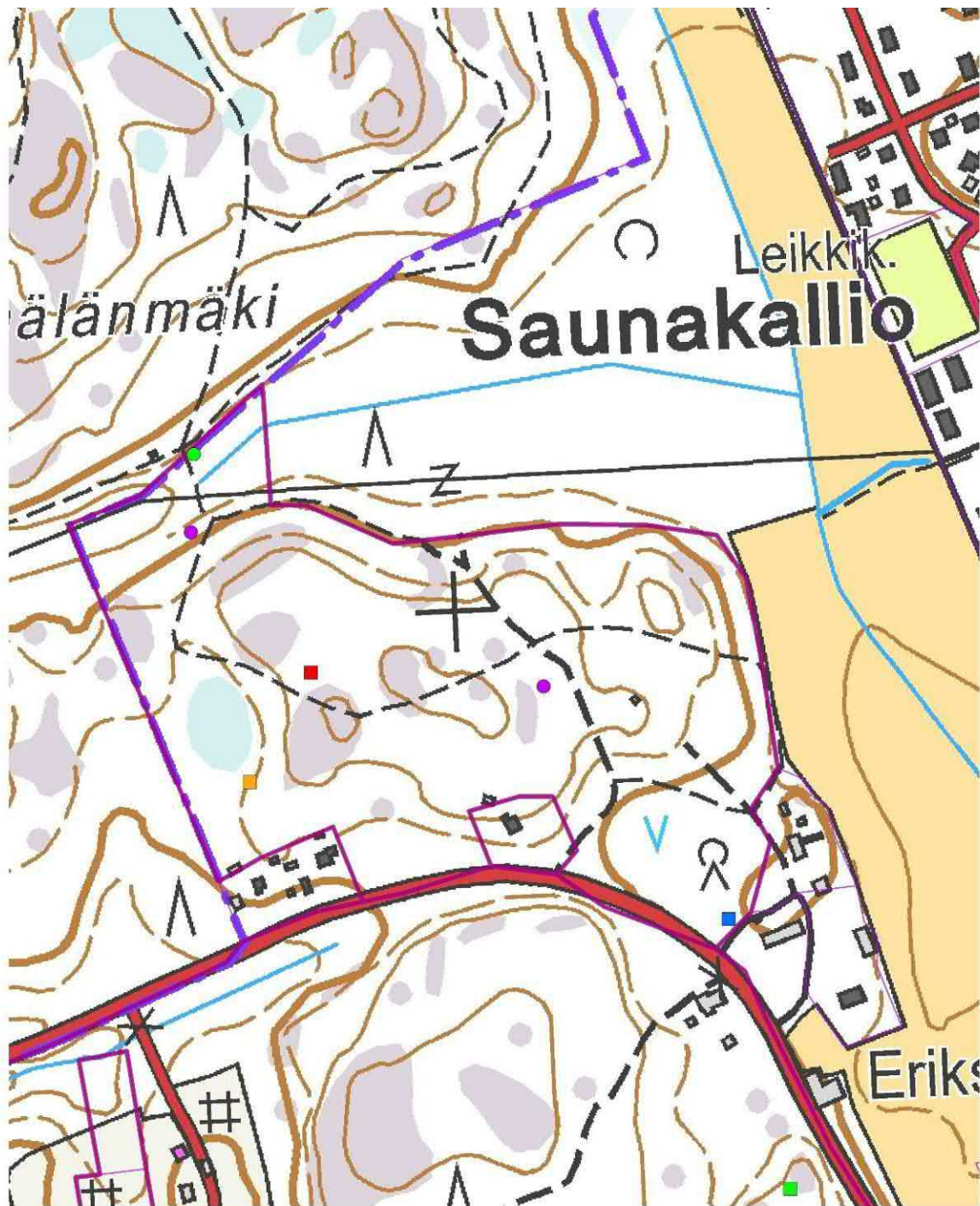
Kuva 23. Luokiteltujen lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 16 (Lintula).

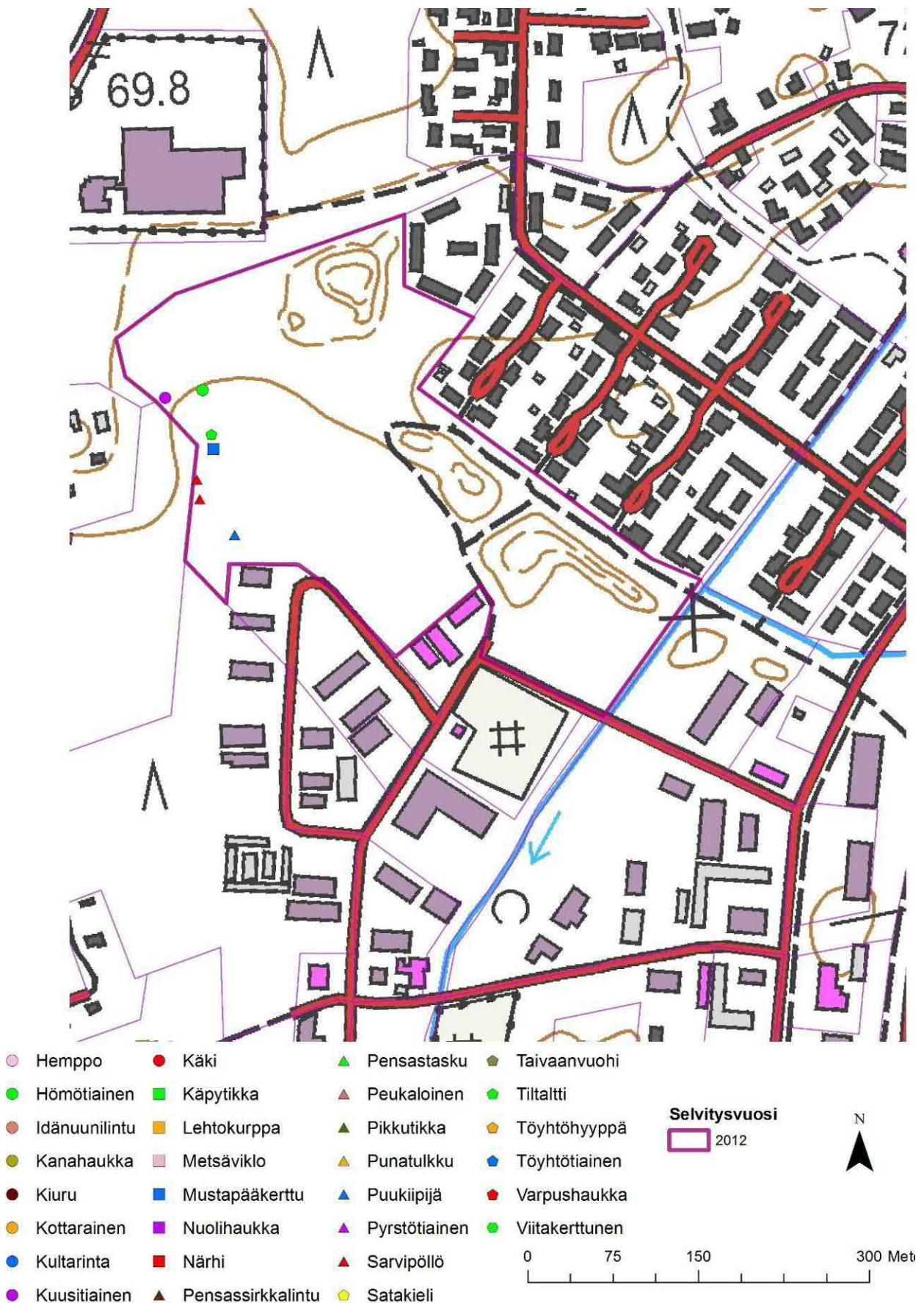
○ Hemppo	● Käki	▲ Pensastasku	● Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuunilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	● Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulku	● Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiipijä	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	
- 0 125 250 500 Meters
- Selvitysvuosi**
 2012
- N

Kuva 24. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 1 (Kaakkola).

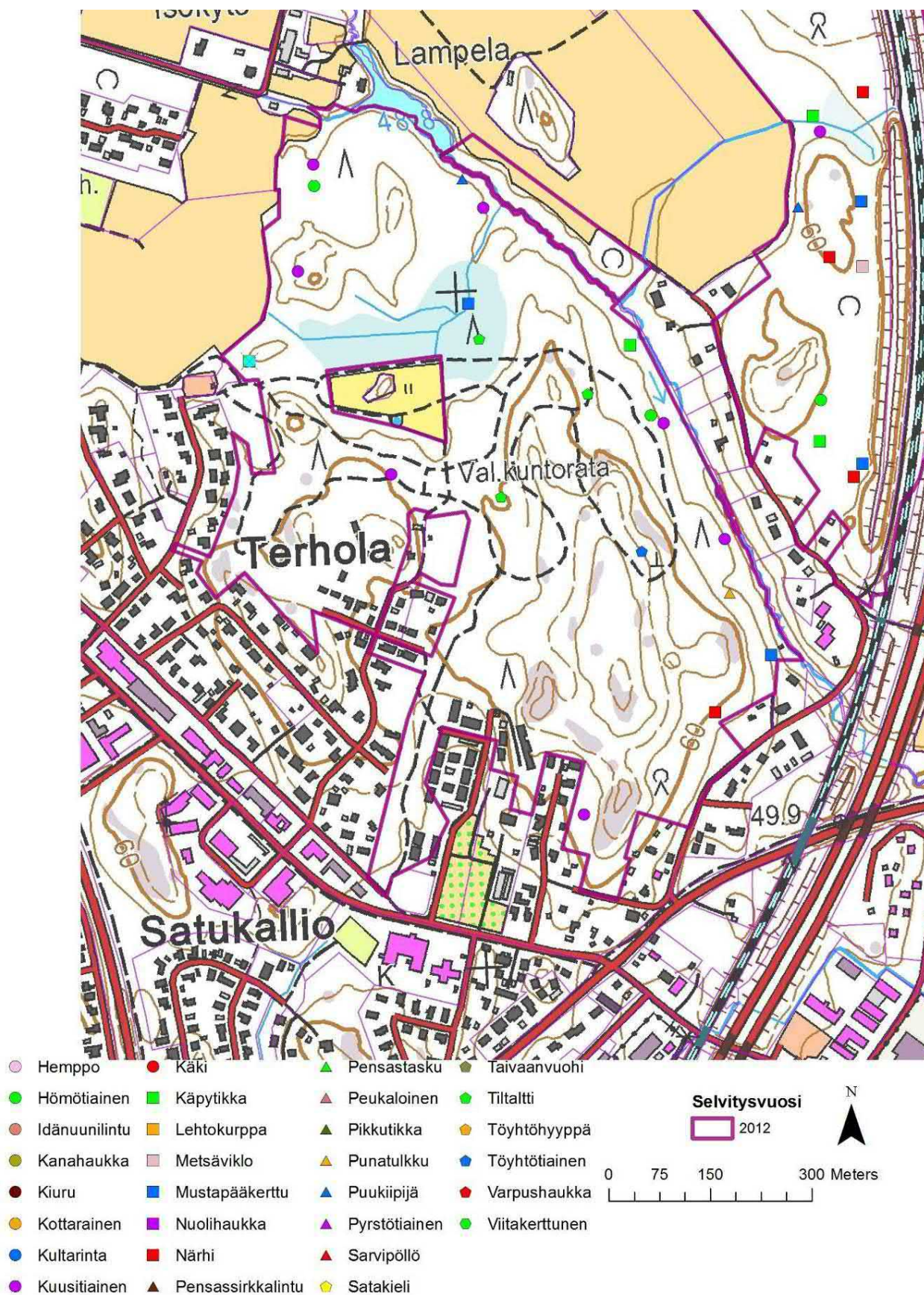

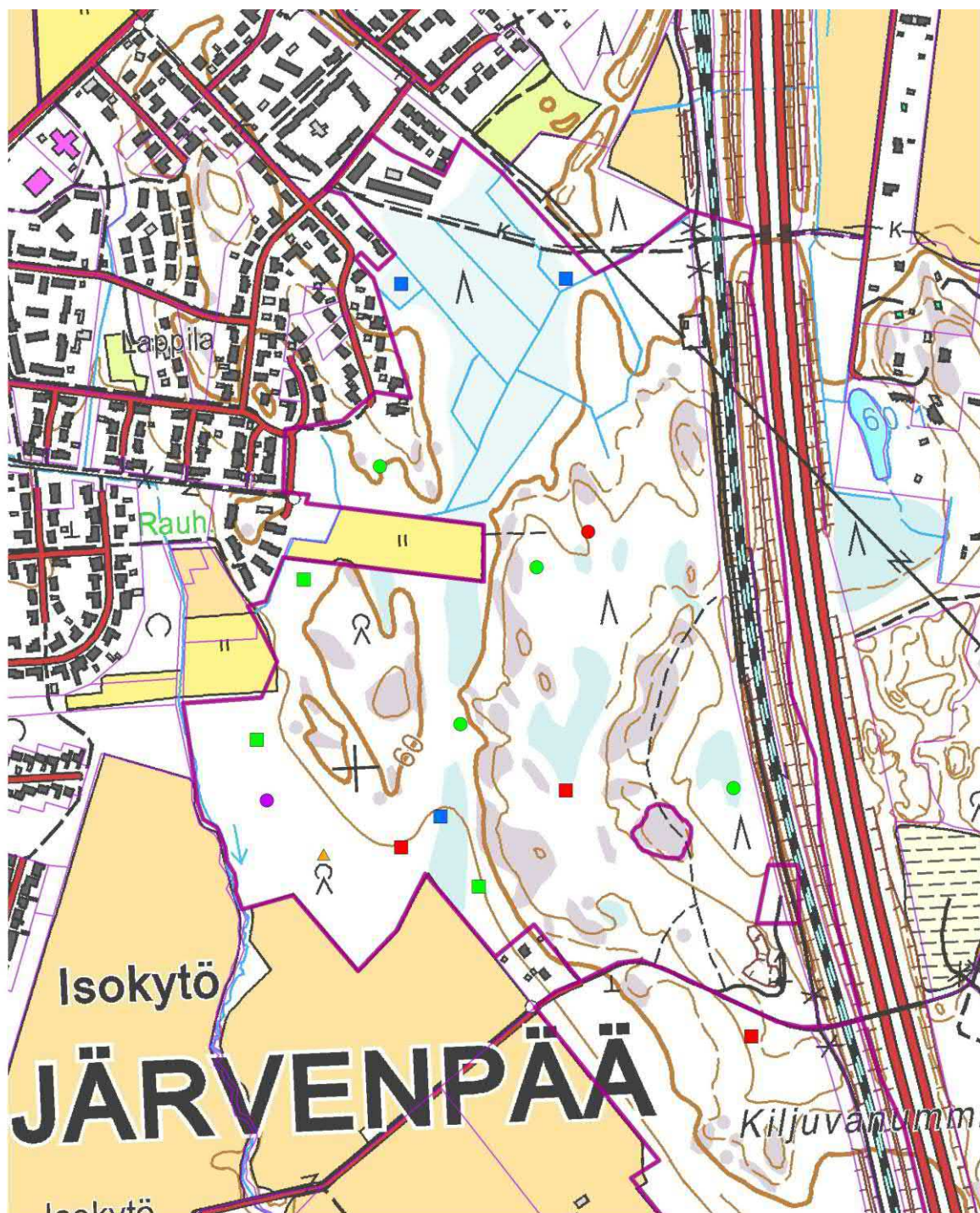
Kuva 25. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 2 (Saunakallio).

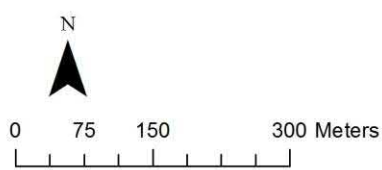
Kuva 26. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 3 (Kaskenaro).

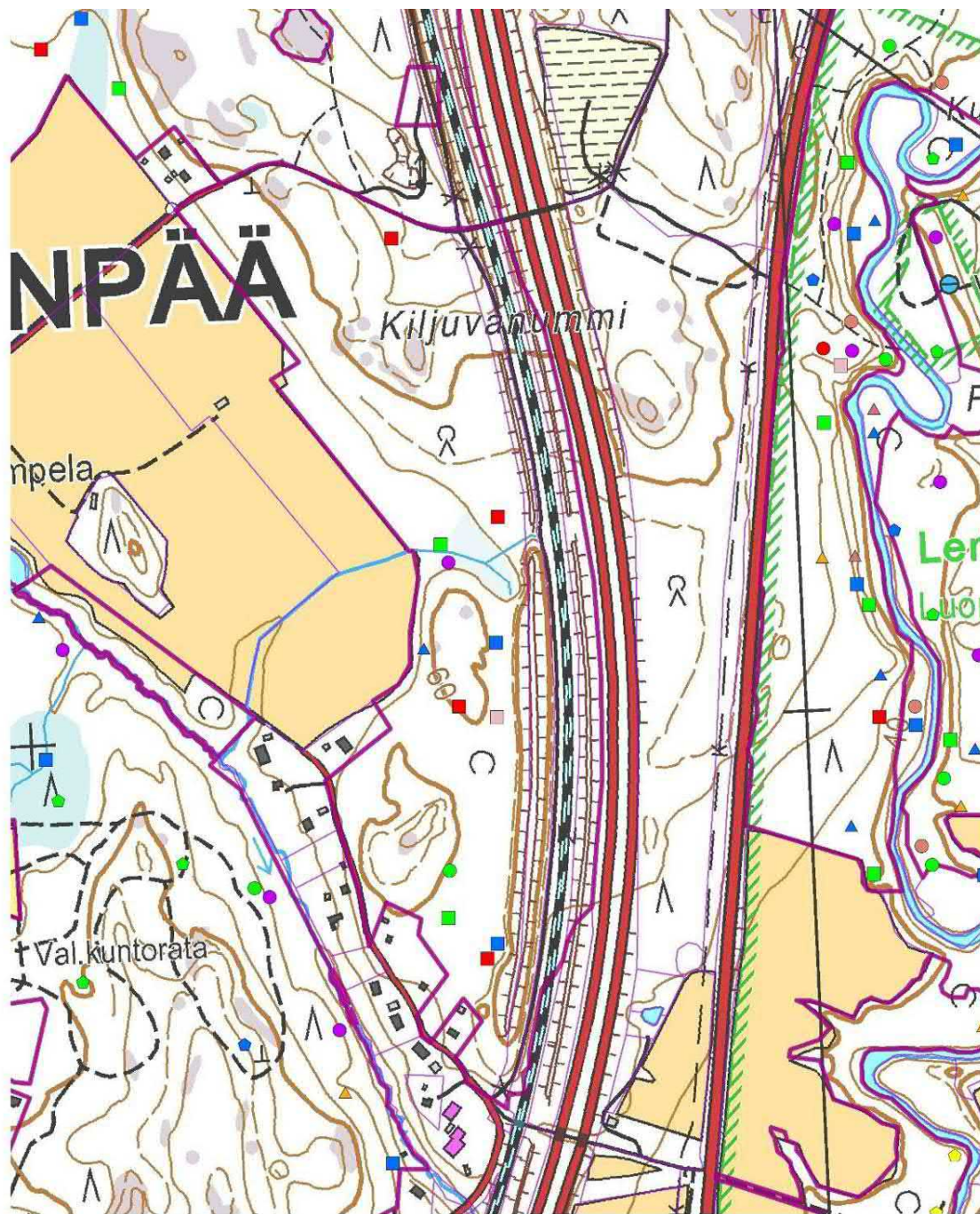
Kuva 27. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 4 (Terhola).

○ Hemppo	● Käki	▲ Pensastasku	◆ Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuunilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	● Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulku	● Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiiپیج	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	
- Selvitysvuosi**
 2012

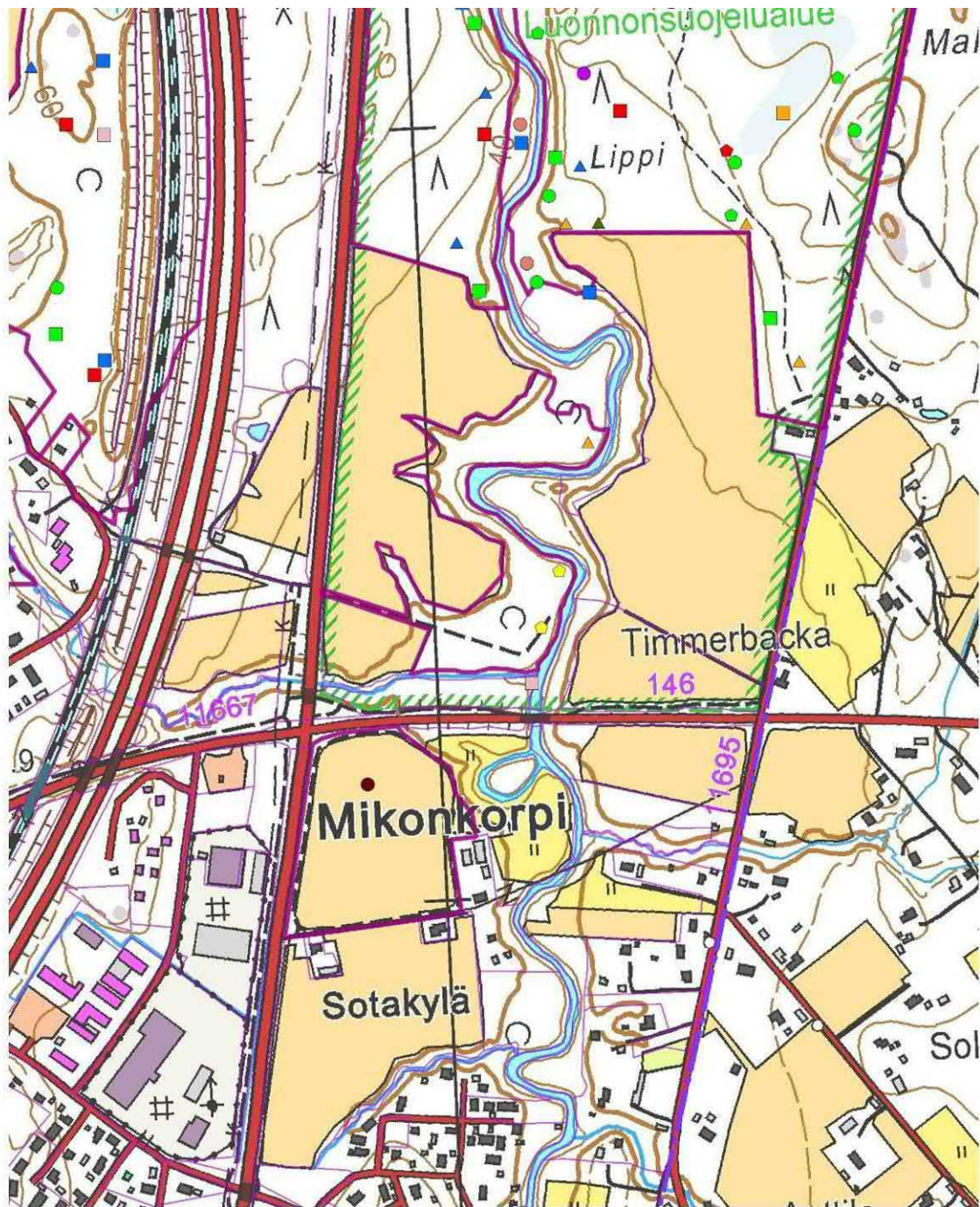

Kuva 28. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 5 (Isokytö).

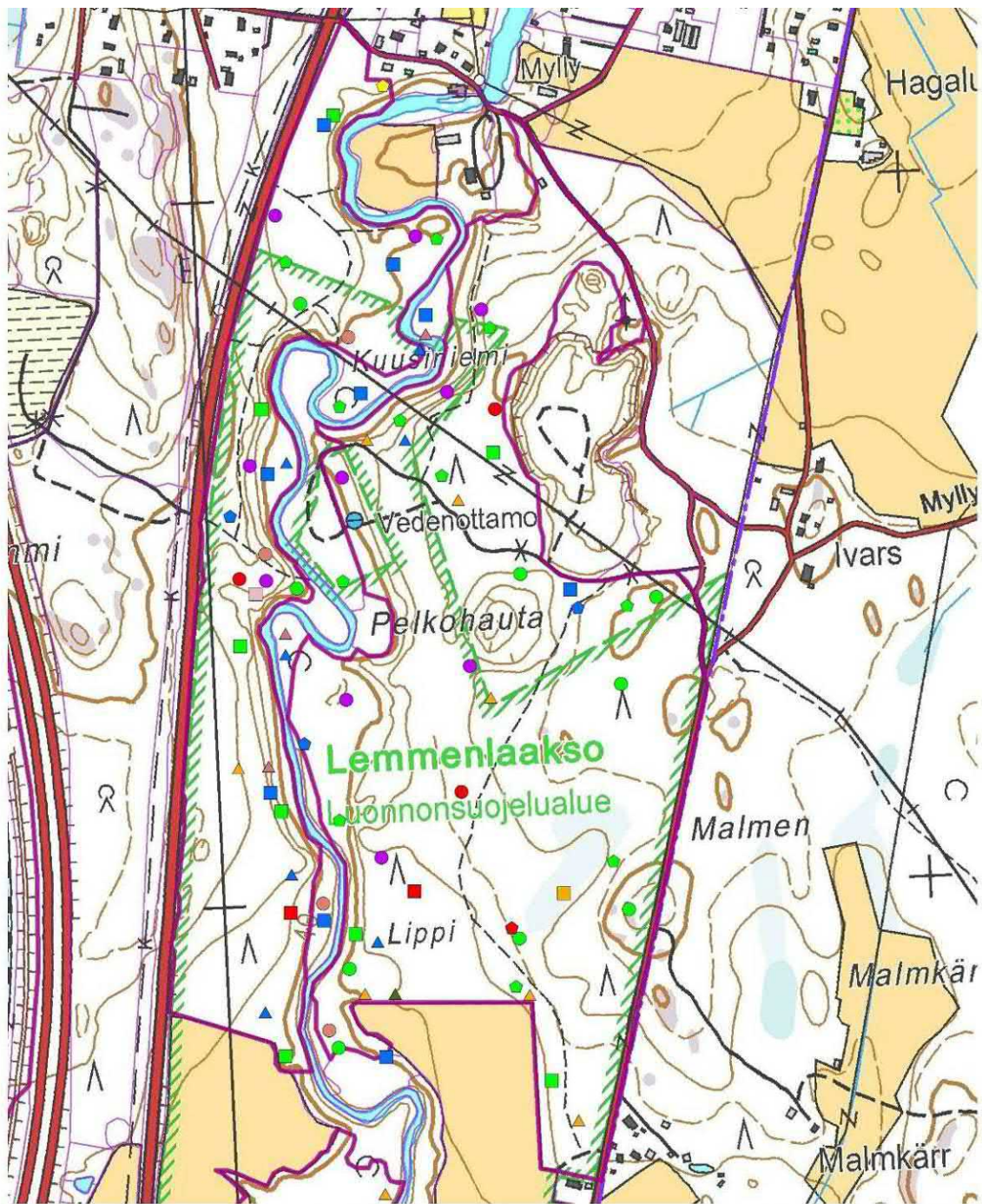

○ Hemppo	● Käksi	▲ Pensastasku	■ Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuunilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	● Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulkku	● Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiiپیjä	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	

Kuva 29. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 6 (Kiljuvanummi).

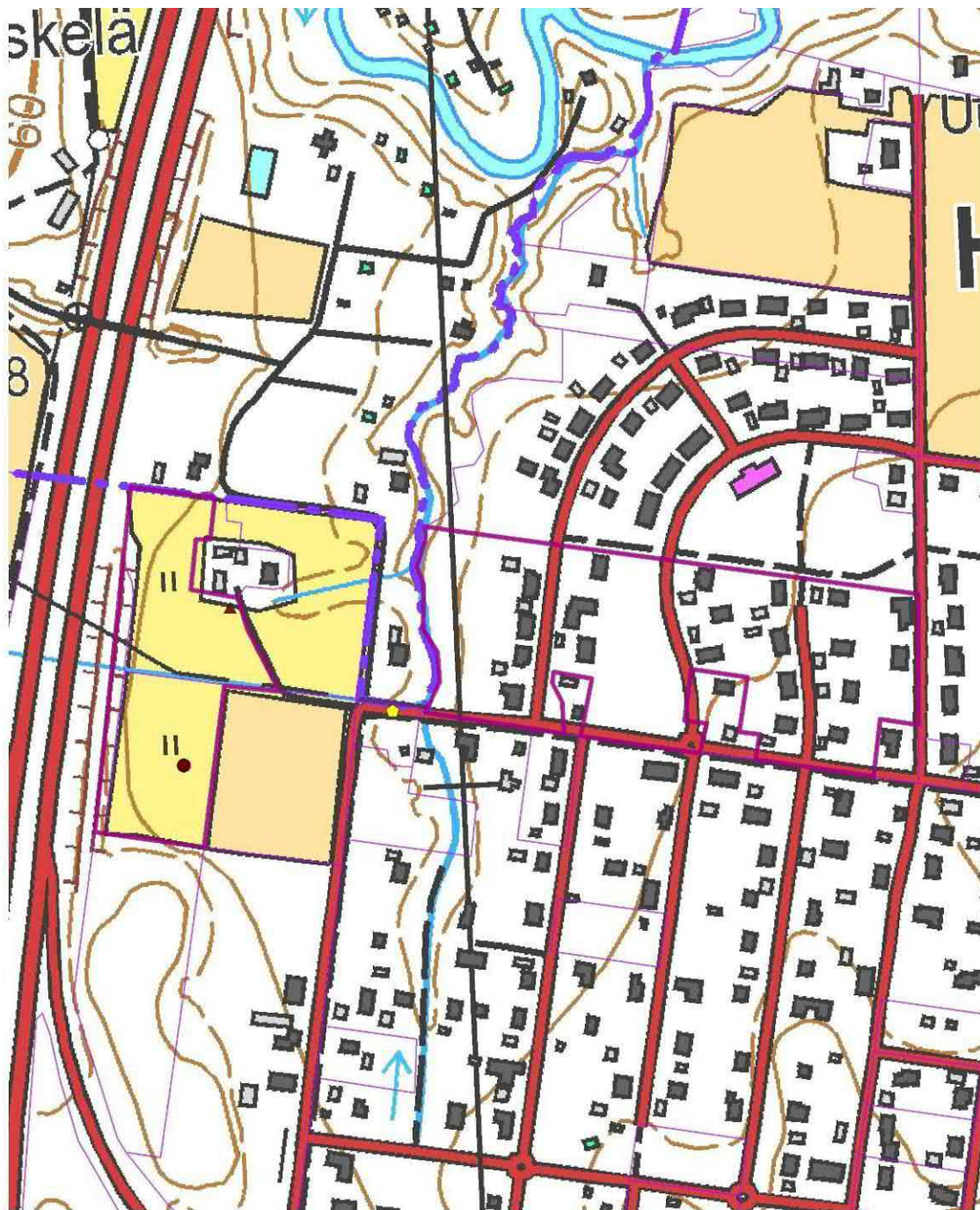

Kuva 30. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella 7 (Mikonkorpi) ja 8 (Lemmenlaakso, eteläosa).

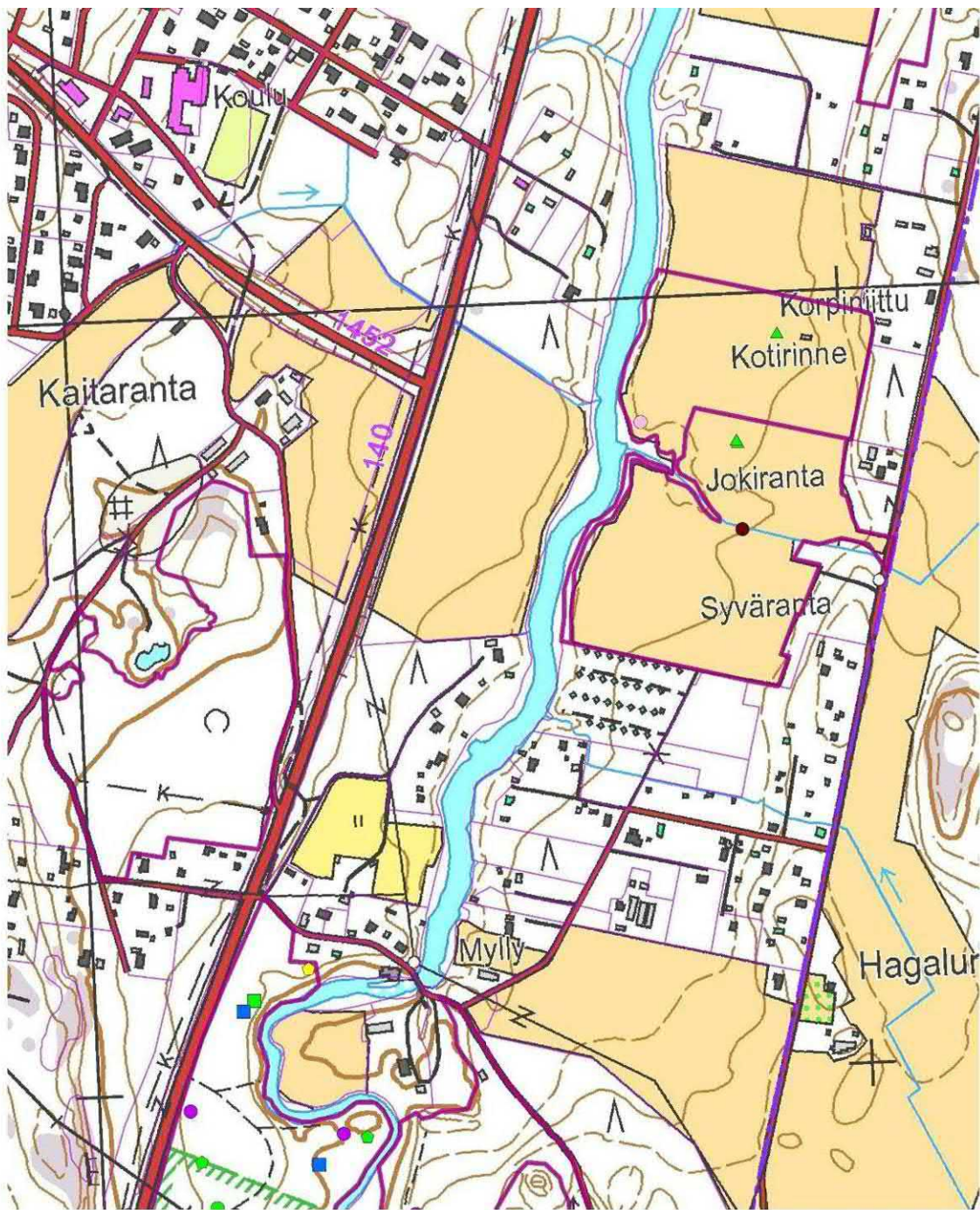
○ Hemppo	● Käksi	▲ Pensastasku	● Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuunilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	● Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulkku	● Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiipijä	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	
- 0 80 160 320 Meters
- Selvitysvuosi**
 2012
- N

Kuva 31. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 9 (Lemmenlaakso, länsi) ja 10 (Lemmenlaakso, itä).

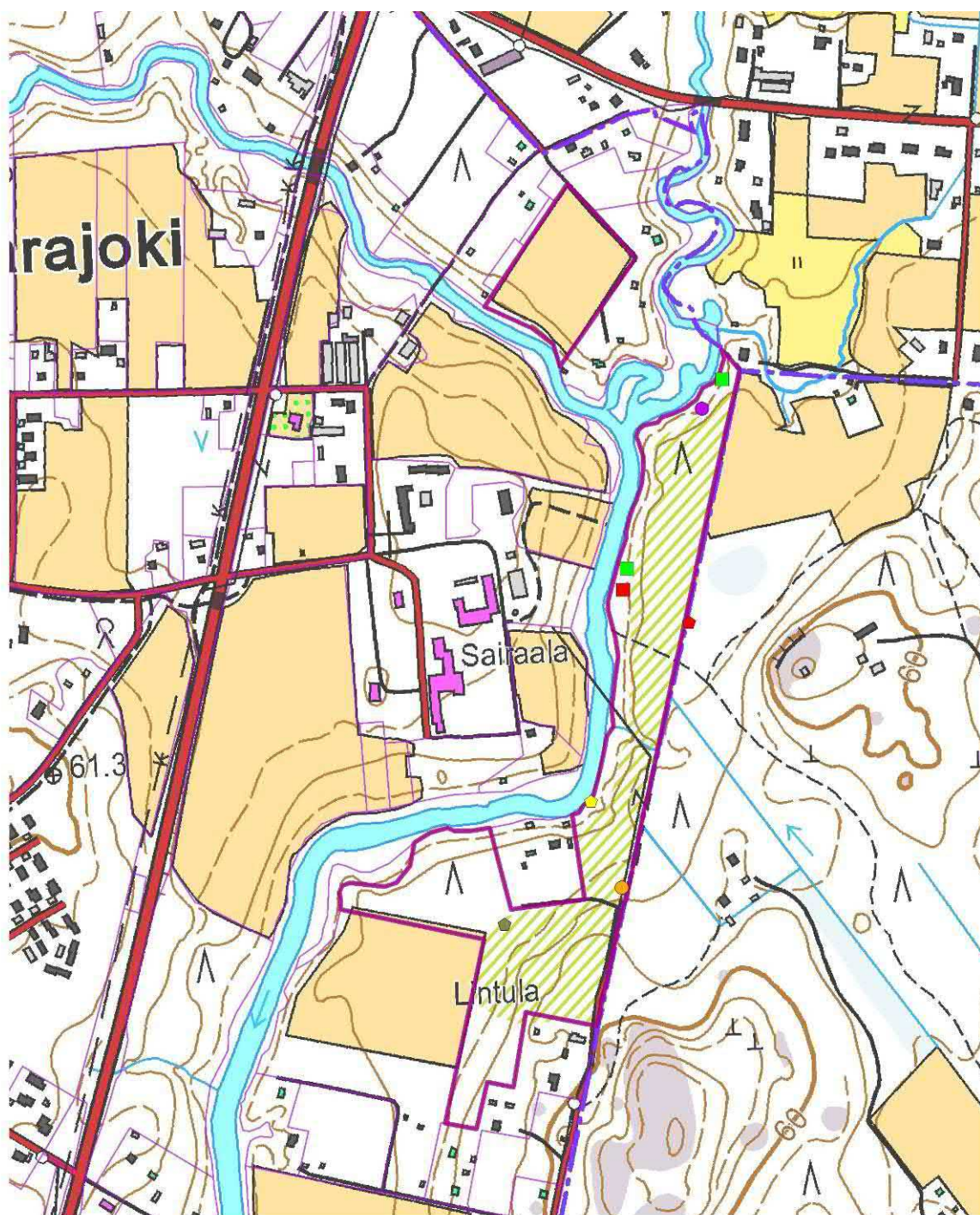
Kuva 32. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 12 (Haarajoki 2058) ja 13 (Haarajoki 2074)

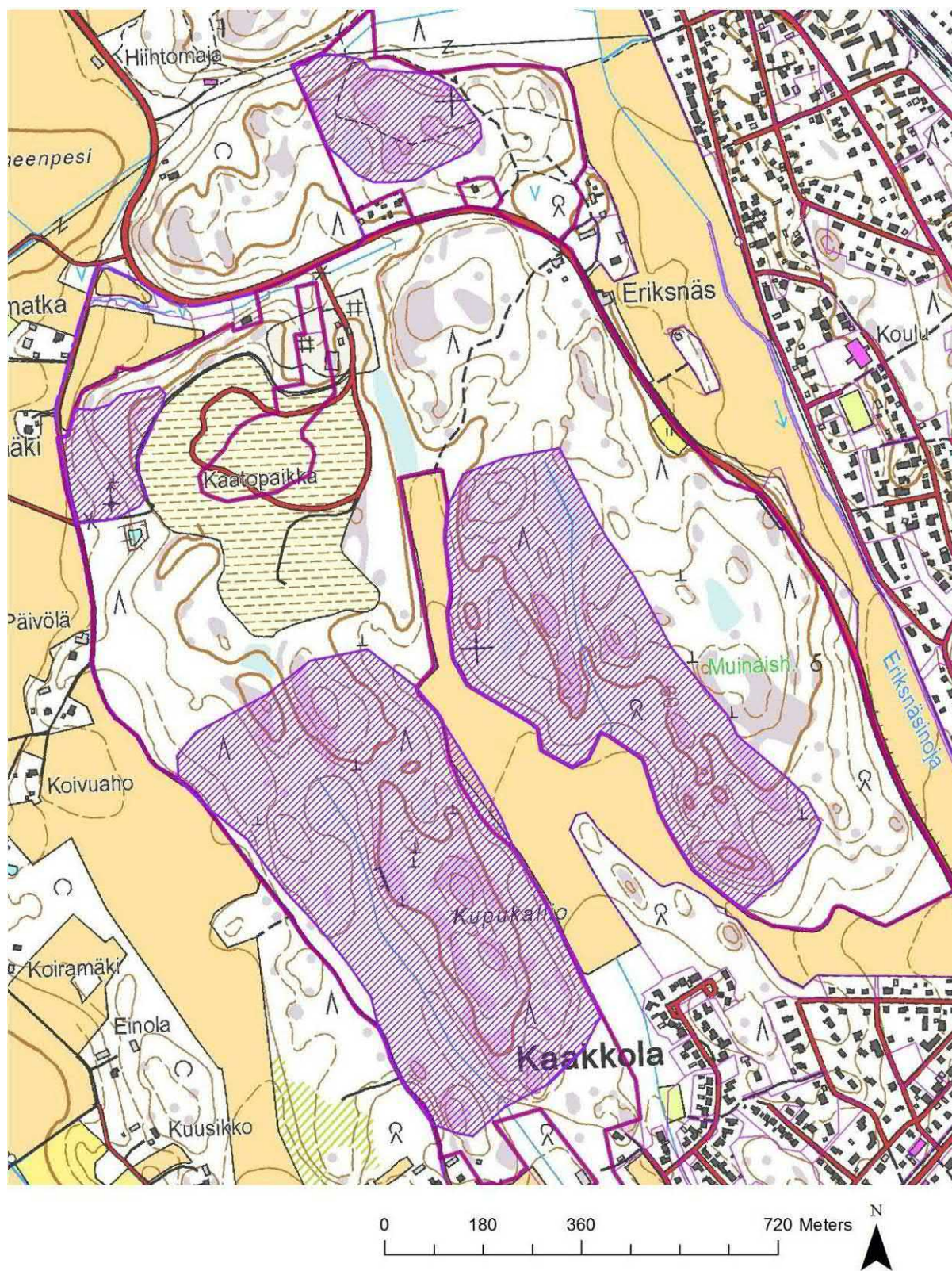
○ Hemppo	● Käksi	▲ Pensastasku	● Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuunilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	● Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulkku	● Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiipijä	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pырstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	

Kuva 33. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteilla 14 (Jokiranta) ja 15 (Kotirinne).

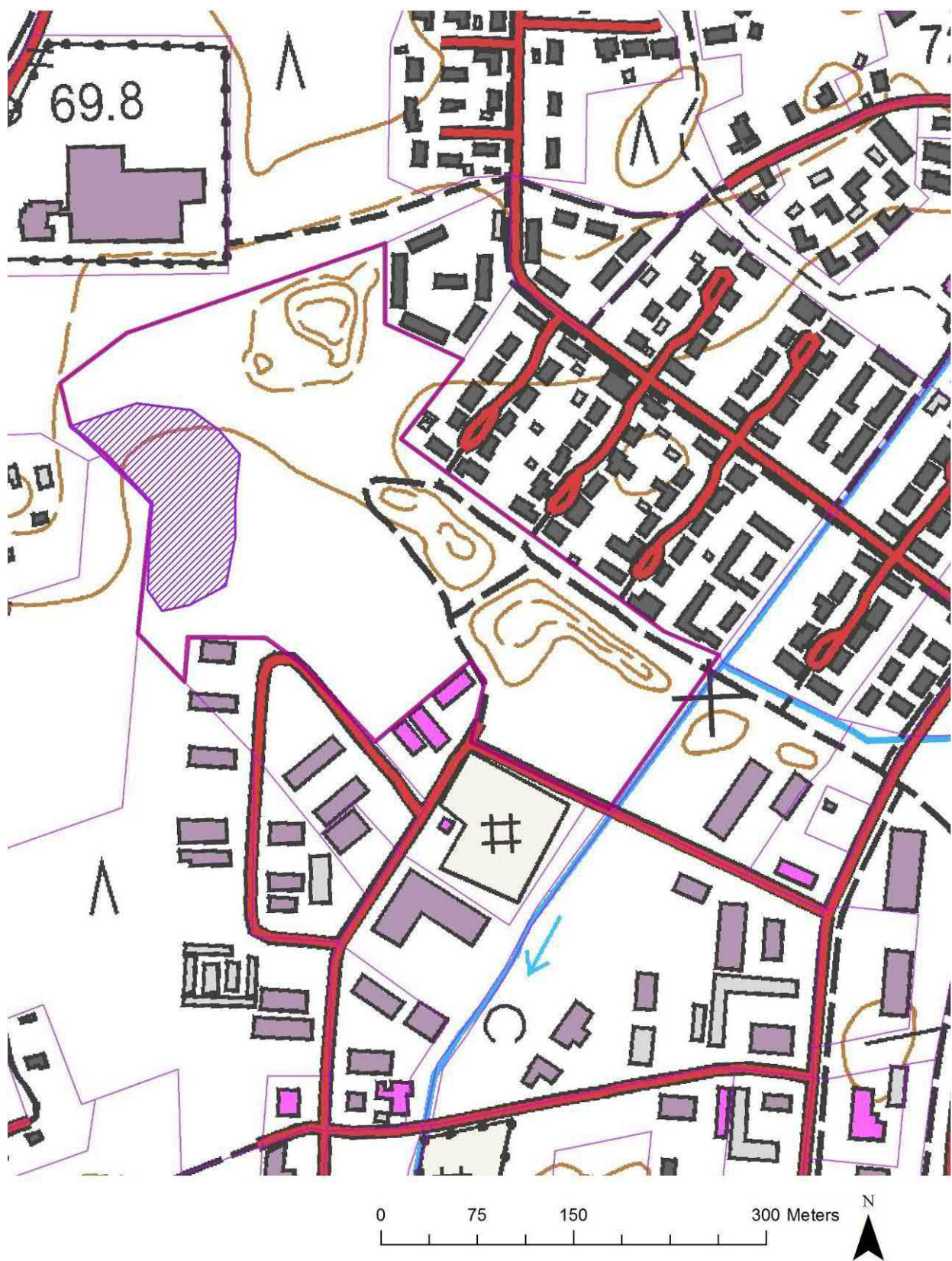

● Hemppo	● Käki	▲ Pensastasku	● Taivaanvuohi
● Hömötiainen	■ Käpytikka	▲ Peukaloinen	● Tiltalti
● Idänuuilintu	■ Lehtokurppa	▲ Pikkutikka	■ Töyhtöhyppä
● Kanahaukka	■ Metsäviklo	▲ Punatulkku	■ Töyhtötiainen
● Kiuru	■ Mustapääkerttu	▲ Puukiipijä	● Varpushaukka
● Kottarainen	■ Nuolihaukka	▲ Pyrstötiainen	● Viitakerttunen
● Kultarinta	■ Närhi	▲ Sarvipöllö	
● Kuusitiainen	▲ Pensassirkkalintu	● Satakieli	
- 0 75 150 300 Meters
- Selvitysvuosi**
 2012
- N

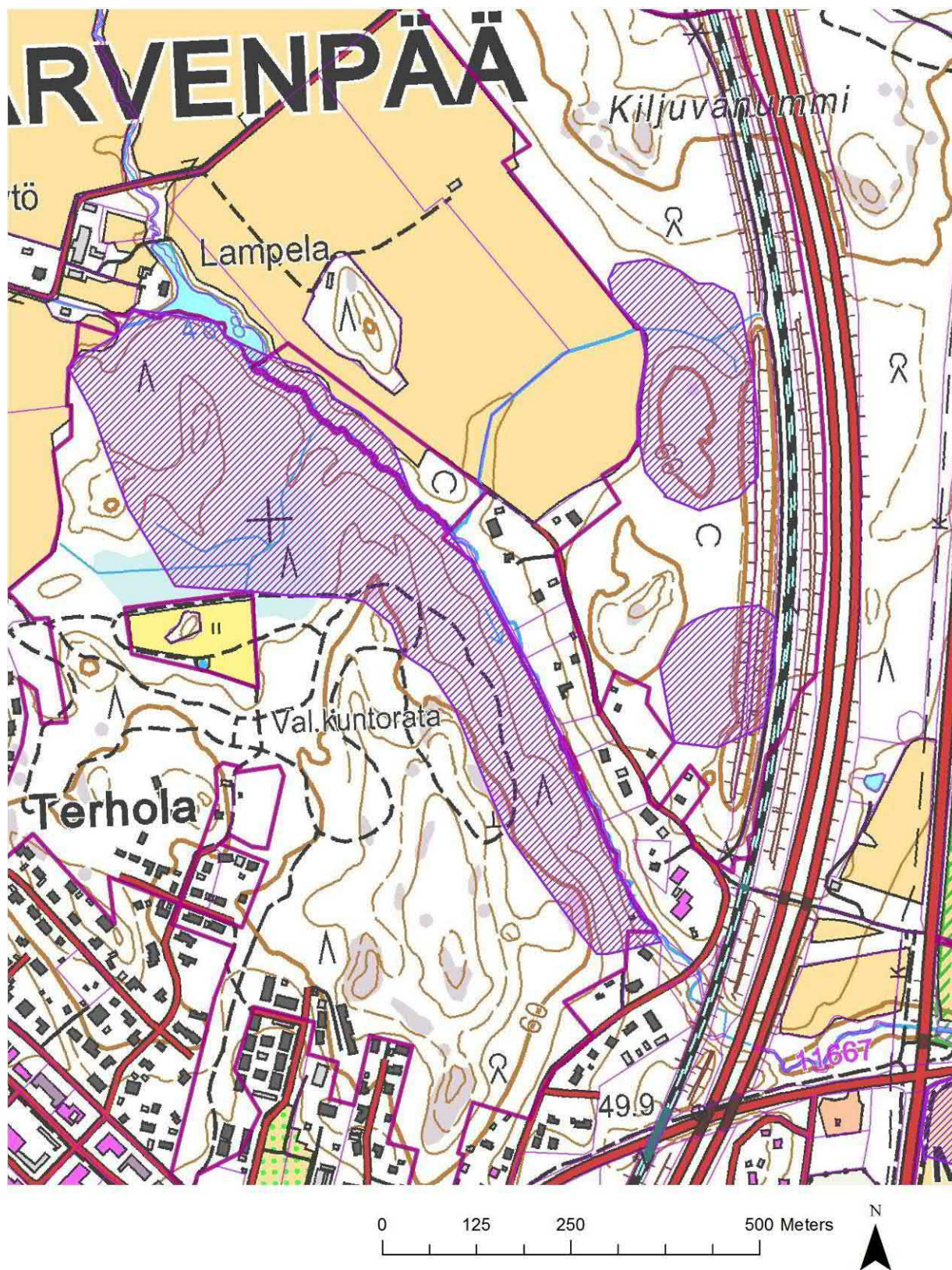
Kuva 34. Huomionarvoisten lintulajien havainnot vuonna 2012 kohteella16 (Lintula).

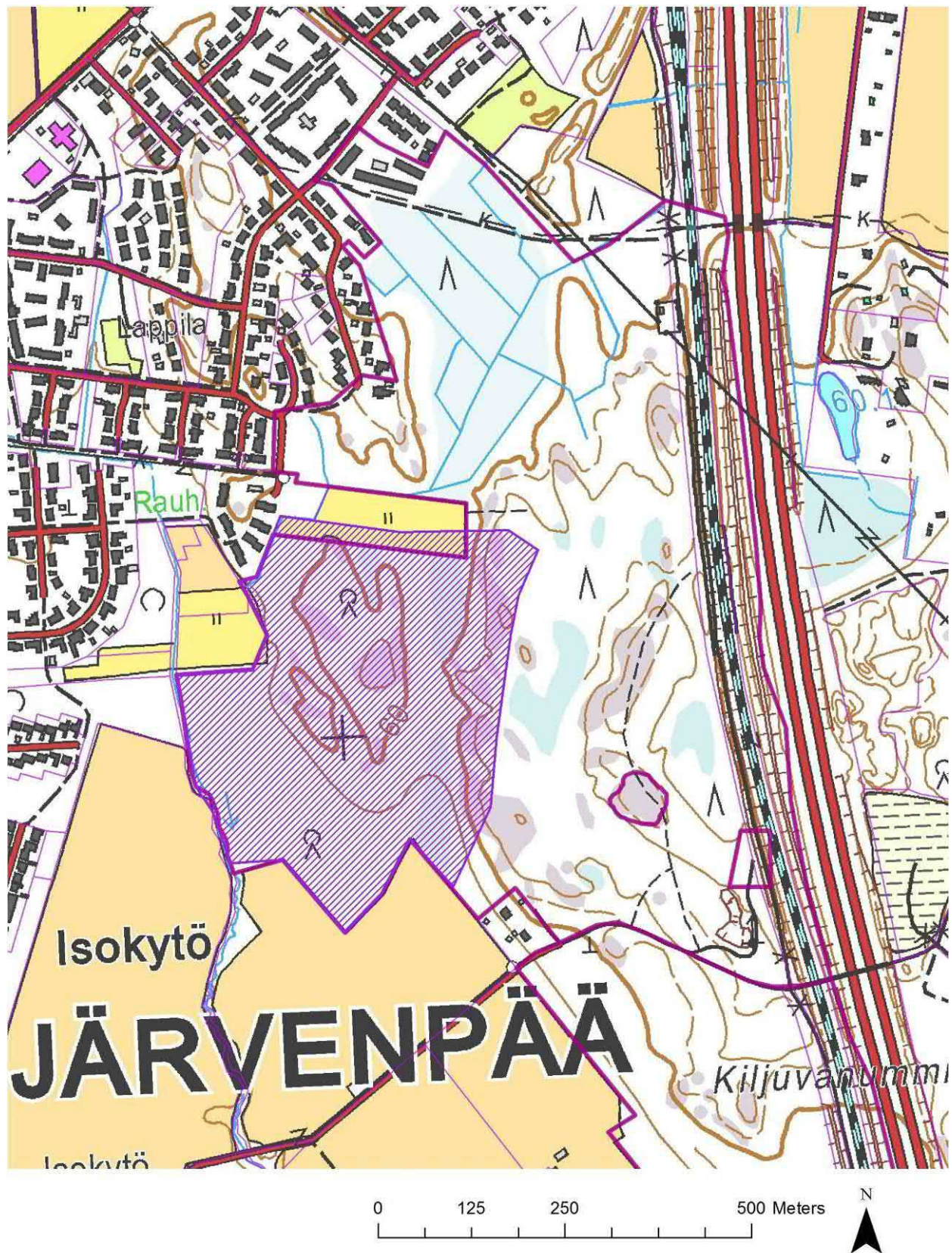
Kuva 35. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 1 (Kaakkola) ja 2 (Saunakallio) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

Kuva 36. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 3 (Kaskenaro) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

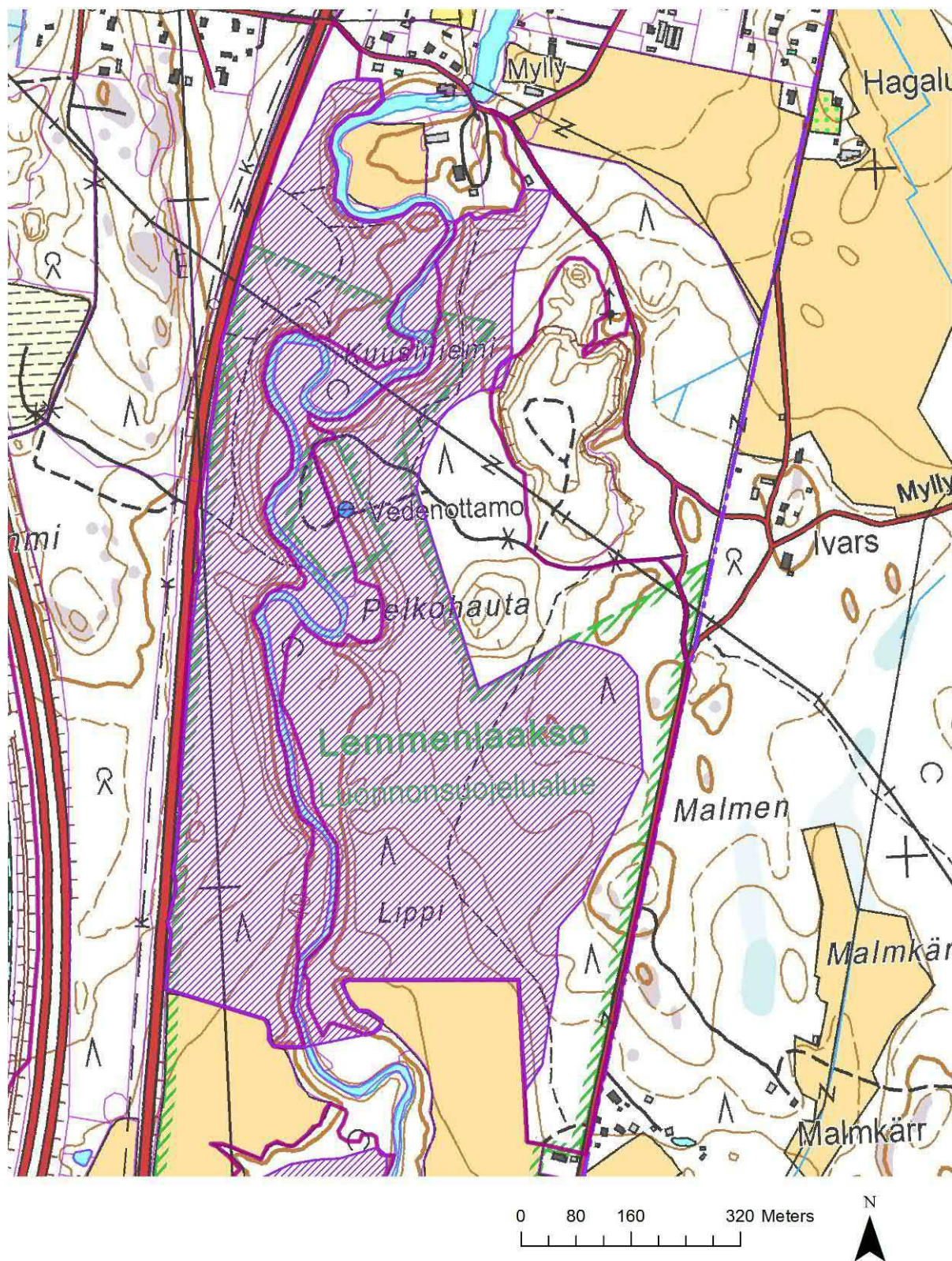
Kuva 37. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 4 (Terhola) ja 6 (Kiljuvanummi) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

Kuva 38. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 6 (Kiljuvanummi) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

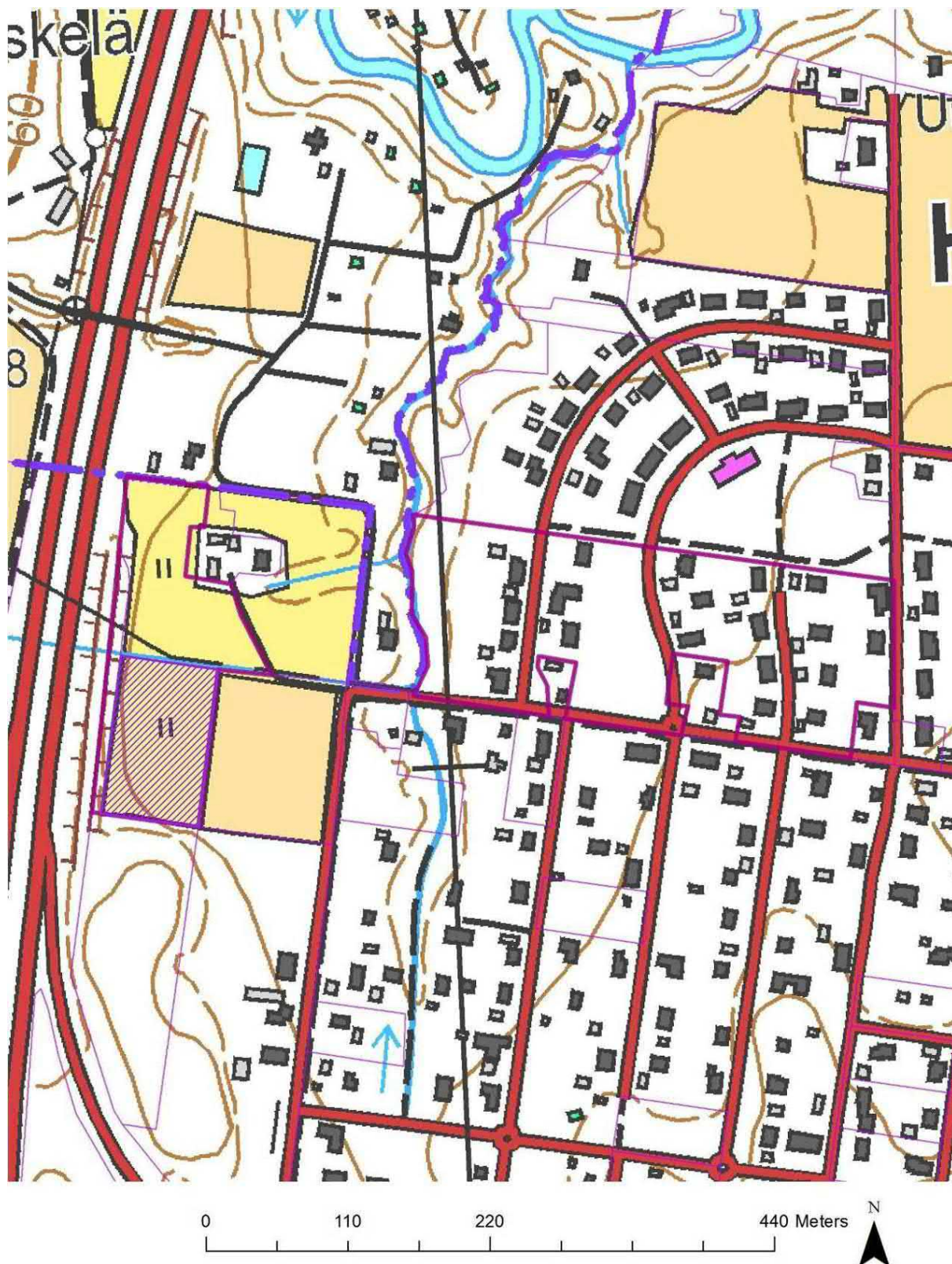

Kuva 39. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 7 (Mikonkorpi) ja 8 (Lemmenlaakso, etelä) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

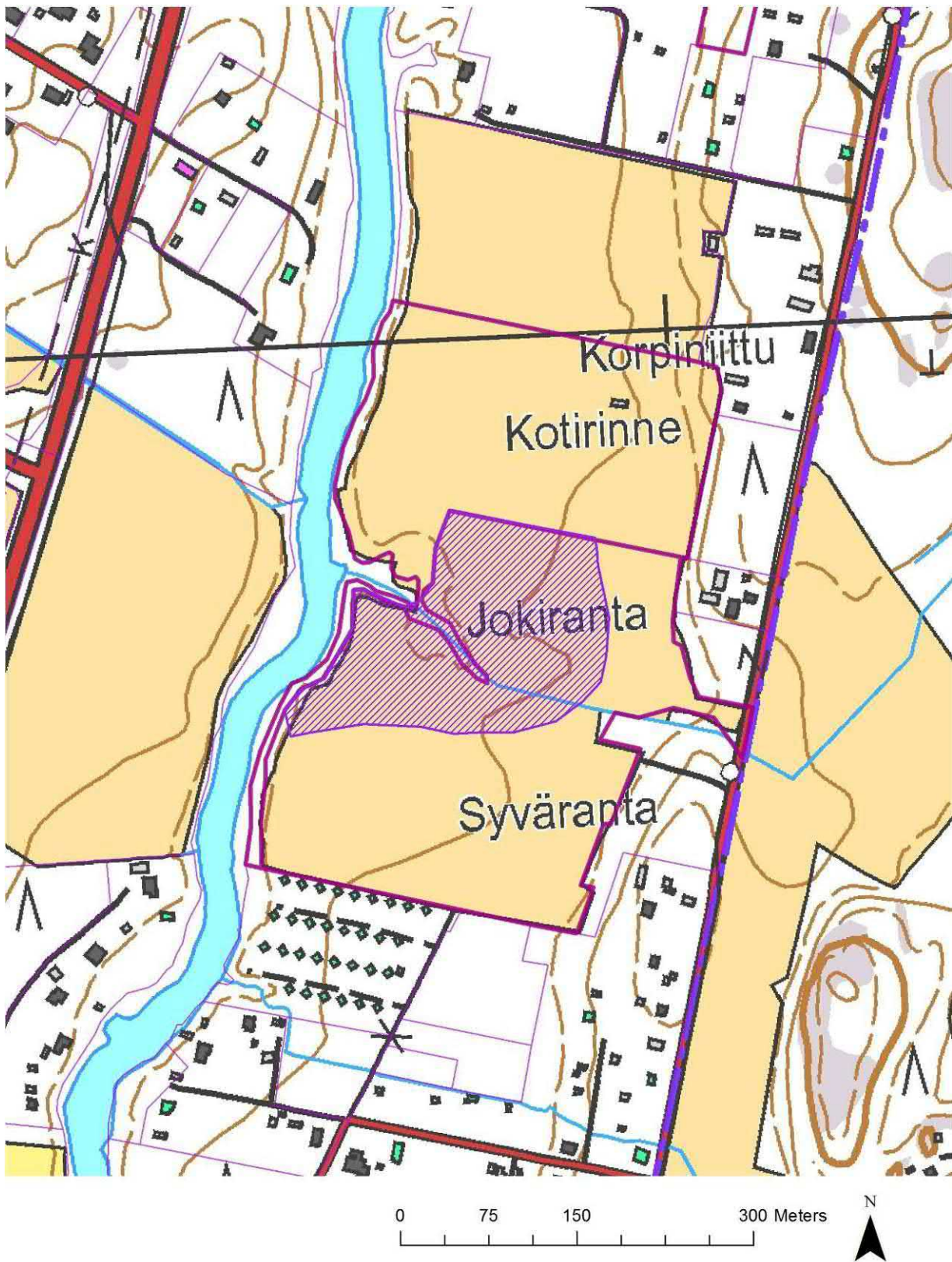

Kuva 40. Arvokkaiden lintualueiden rajaukset kohteilla 9 (Lemmenlaakso, länsi) ja 10 (Lemmenlaakso, itä) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

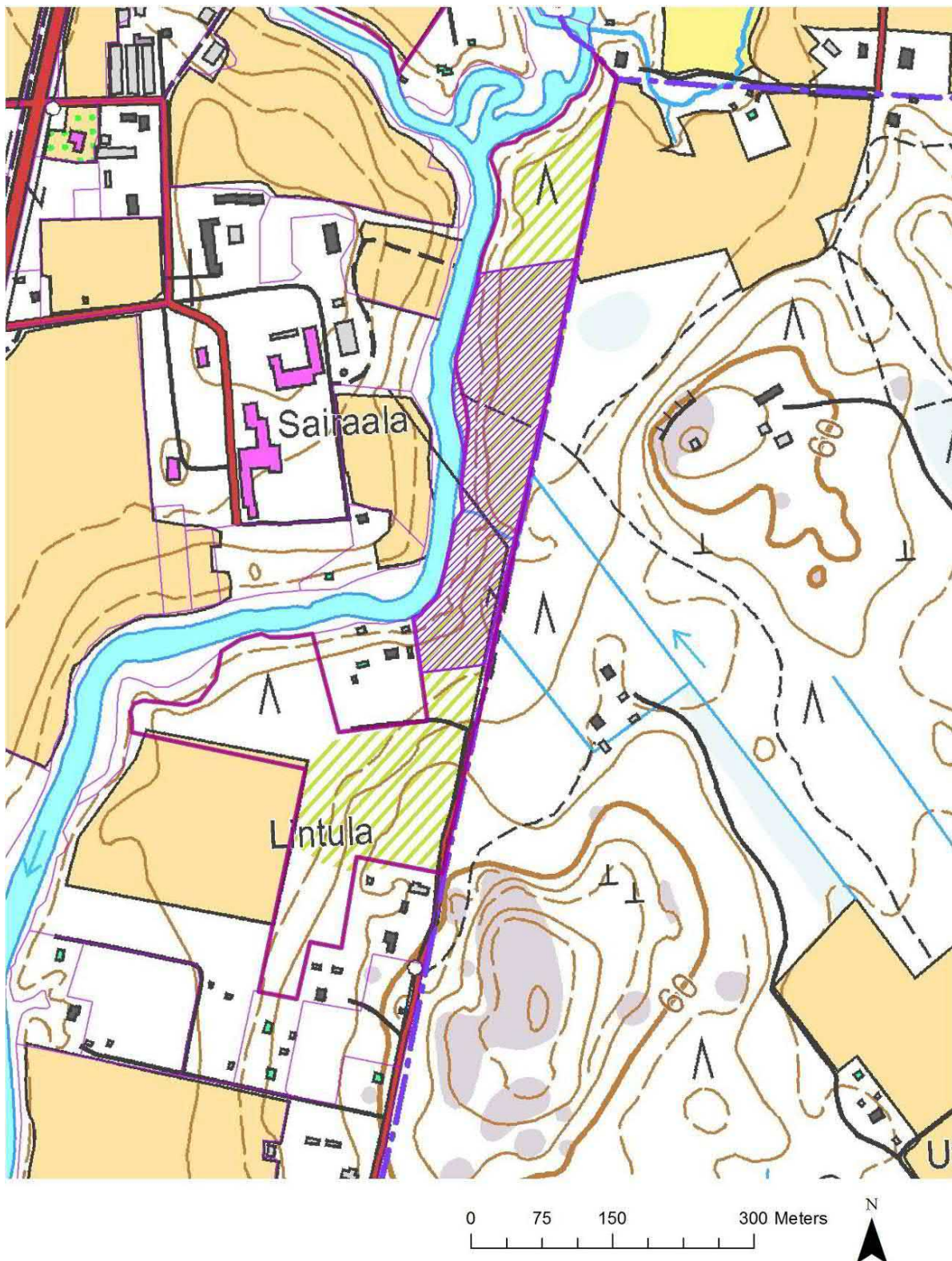

Kuva 41. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 12 (Haarajoki 2058) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

Kuva 42. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 14 (Jokiranta) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

Kuva 43. Arvokkaan lintualueen rajaus kohteella 16 (Lintula) vuonna 2012 (violetti viivoitus).

3. Tulosten tarkastelu ja toimenpidesuosituksen

Järvenpään linnustoa on nyt kartoitettu kahtena vuonna, ja melko kattavalta alueelta on löydetty EU:n lintudirektiivilajien ja uhanalaisten lajien reviiireitä. Vuoden 2011 kartoituksessa jäi kokonaan havaitsematta useita merkittäviä lajeja, joita vuosina 2001-2003 (Honkala ym. 2003) oli havaittu selvitysalueilla: ruisrääkkä, kuovi, metsäviklo, lehtopöllö, käenpiika, peukaloinen ja peltosirkku. Vuoden 2012 tutkimuskohteilla havaittiin kuitenkin ruisrääkkä, metsäviklo ja peukaloinen. Vertailussa vuoden 2001-2003 kartoitustuloksiin tulee muistaa, että tuolloin kartoitettiin koko Järvenpään alue. Vuosien 2011-2012 kartoituksen yhteispinta-ala oli alle puolet koko Järvenpäästä

Järvenpään pesimälinnustosta ovat mahdollisesti kokonaan hävinneet kuovi (vuosina 2001-2003 yhdeksän reviiiriä) ja peltosirkku (vuosina 200-2003 kaksi reviiiriä). Kuovi kärsi Järvenpäässä, kuten koko Suomessa, peltopinta-alan vähenemisestä. Laji ei suostu pesimään liian pienillä pelto- tai niittyalueilla, vaan vaatii yhtenäisiä, isoja alueita. Ruisrääkän vuosittaiset kannanvaihtelut ovat suuria, joten ei ole yllättävää, jos lajia ei joinakin vuosina havaita ollenkaan Järvenpään alueella. Jo ennen Honkalan ym. (2003) kartoitusta Järvenpään pesimälinnustosta oli kadonnut keltävästäräkki, jonka viimeiset varmat pesinnät ovat 1990-luvulta.

EU:n luontodirektiivissa mainittua pyytä uhkaa rakentaminen ja yhtenäisten metsäalueiden pirstoituminen. Liian pieniksi kutistuvilta metsäalueilta pyy lopulta häviää. Pyyt pystyvät liikkumaan kapeitakin metsäkäytäviä myöten, mutta ne eivät mielellään ylitä laajoja aukeita. Metsäkäytävien säilyttäminen on siis erityisen tärkeää juuri pyyn kannalta. Vertailu pyyn osalta vuosien 2001-2003 kartoitusten tuloksiin on kuitenkin hankalaa erilaisten kartoitusmenetelmien vuoksi. Vuosien 2001-2003 selvityksissä pyyreviirien määrä (10) on arvioitu liian alhaiseksi.

Valtakunnallisesti vaarantuneeksi luokitellun kivitaskun reviiireitä laskettiin vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäässä 23. Vuoden 2011 kartoitusalueilla ei ollut kivitaskuja, mutta vuoden 2012 kartoituksessa havaittiin neljässä kohteessa viisi reviiiriä. Kivitasku viihtyy erityisesti rakennetuilla ja myllätyillä alueilla. Vuosien 2011-2012 kartoituksessa oli mukana vain yksi asutusalue (kohde 13, Haarajoki 2074), jossa havaittiin vuonna 2012 kivitasku. Lisäksi kivitaskuja havaittiin kaatopaikalla ja ratapenkoilla. Järvenpään kivitaskukanta on luultavasti pysynyt suunnilleen ennallaan vuosien 2001-2003 tilanteeseen nähden. Kivitaskun suojelemiseksi ja kannan kasvattamiseksi ei tarvita toimia, sillä laji hyötyy rakentamisesta. Muualla Järvenpäässä kivitaskuja pesii muun muassa rautatieasemalla, monilla teollisuusalueilla, hiekkakuopilla, pihoiilla ja radan varressa.

Valtakunnallisesti silmälläpidettävää niittykirvistä uhkaa maatalouden jatkuva tehostuminen. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa löydettiin 40 reviiiriä koko Järvenpäästä. Nyt monella vanhalla esiintymispaikalla ei ole enää niittykirvisiä. Punavarpusen kannan romahtaminen Järvenpäässä on ollut rajua. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin 29 reviiiriä mutta tässä selvityksessä havaintoja lajista saatiin vain kolmelta kohteelta. Punavarpusen on viime uhanalaisluokituksessa katsottu silmälläpidettäväksi lajiksi.

Rantasipejä havaittiin tässä selvityksessä erityisesti Lemmenlaaksossa. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Lemmenlaakson kannaksi arvioitiin 10 reviiiriä ja koko Järvenpään kannaksi 30 reviiiriä. Koko Suomen tapaan Järvenpäässäkin rantasipi on taantunut. Rantasipi lisättiin vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin.

Ainoasta Järvenpäässä tavatusta alueellisesti uhanalaisesta lajista, uuttukyyhkystä, saatiin tässä selvityksessä uusia havaintoja. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä ei havaittu ollenkaan uuttukyyhkyä.

Töyhtötiainen ja hömötiainen ovat kärsineet asutuksen leviämisestä ja metsien käsittelystä. Viime vuosikymmeninä ne ovat vähentyneet myös Järvenpäässä metsien pirstaloitumisen sekä lahopuiden eli pesäpaikkojen vähenemisen vuoksi. Lajien taantuma on kuitenkin nykyisin Järvenpäässä melko lievää. Tiltalti on nykyisin tyyppilintuja Järvenpäässä vähänkin laajemmissa, lajille sopivissa metsissä. Tiltalti viihtyy vanhoissa tai keski-ikäisissä kuusivaltaisissa metsissä ja on vaatelia elinympäristönsä suhteen. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin 53 tiltalttireviiriä. Laji oli silloin koko Suomen uhanalaisluokituksessa vaarantunut, mutta tuoreimmassa luokituksessa lajin kanta katsotaan elinvoimaiseksi. Edellisten tapaan myös puukiipijä on vanhojen kuusikoiden ja sekametsien laji. Sen kanta Järvenpäässä on kuitenkin tuskin kohentunut. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäästä löytyi 45 reviiriä. Sittemmin kovat talvet ovat ankarasti karsineet talvehtivia puukiipijöitä.

Pyrstötiainen näyttää runsastuneen Järvenpäässä vuosien 2001-2003 tilanteeseen verrattuna, jolloin lajia ei havaittu ollenkaan. Laji hyötyy nuorten lehtipuuvaltaisten metsien runsastumisesta. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa ei havaittu myöskään sarvipöllöjä, mutta nykyään lähes vuosittain Järvenpäässä kuullaan sen soidinhuutelua tai havaitaan poikueita. Vuonna 2011 sarvipöllö havaittiin yhdeltä kohteelta, mutta vuonna 2012 pikkujyrsijöiden vähäinen määrä esti pesinnän kokonaan Järvenpäässä. Kanta vaihtelee ruokatilanteen mukaan.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa havaittiin 143 kiurureviiriä. Vuonna 2012 kiuruhavaintoja saatiin neljältä kohteelta. Koko Järvenpään kiurukanta on todennäköisesti huomattavasti pienentynyt. Suurin syy lajin taantumiseen on sopivien elinympäristöjen väheneminen rakentamisen myötä.

Vuosina 2001-2003 kartoitettiin koko Järvenpään linnusto aivan yleisimpiä lajeja myöten. Tästä kartoituksesta on kulunut jo vuosikymmen. Koko lintulajistoa ei kannattane aivan lähitulevaisuudessa kartoittaa uudelleen, mutta linnustollisesti arvokkaiden alueiden kartoitusta voisi jatkaa vuonna 2013. On tärkeää löytää kaikki vielä kartoittamatta olevat, mahdollisimman luonnontilaiset metsäalueet ja myös uhanalaisille peltolinnuille parhaimmat pellot ja niityt. Kaikki Järvenpään isot metsäalueet sisältyivät vuosien 2011-2012 tehtyyn selvitykseen. Kartoittamatta jääneet alueet ovat pienialaisia, mutta niiltä voi löytyä uhanalaislajeja. Tällaisia ovat esimerkiksi Lahden moottoritien ja Vanhan Lahdentien välissä olevat alueet Kiljvannummesta, Eturinteen metsä sekä Kittiläntien metsän länsi- ja eteläosa

Tulevassa kartoituksessa voitaisiin myös keskittyä etsimään kaikki päiväpetolintu- ja pöllölajien reviirit Järvenpäästä. Monilla näistä lajeista pesinnät ovat riippuvaisia pienjyrsijäkannoista ja viime vuodet ovat olleet petolintujen pesinnän kannalta huonoja. Erittäin uhanalaisesta valkoselkätikasta on viime vuosina talvihavaintoja ruokintapaikoilta Järvenpäästä. Laji saattaa pesiä jossakin Tuusulanjärven rantametsissä. Vanhankyläniemen ja Tuusulanjärven pohjoispään väliin jäävä lehtipuuvaltainen rantametsä olisi sopiva elinympäristöksi valkoselkätikalle. Järvenpään yhtenäisten, linnustollisesti arvokkaiden metsäalueiden tulisi saada kehittyä luontaisesti, eikä lahoppua pidä poistaa. Lahoppuun lisääntyminen metsissä hyödyttäisi paitsi valkoselkätikkaa, myös esimerkiksi hömö- ja töyhtötiasta. Metsäkäytävien säilyttäminen on tärkeää lajeille, jotka eivät ylitä

laajoja aukeita, kuten hömö- ja töyhtötiäiselle sekä erityisesti pyylle. Pönttöjen ripustaminen sopiville kohteille hyödyttää erityisesti pöllöjä, uuttukyyhkyä, käenpiikaa ja telkkää sekä kolopesijöitä kuten hömö- ja töyhtötiasta, puukiipijää, kottaraista ja leppälintua.

Nykyään erittäin uhanalaiseksi luokitellun peltosirkun reviierejä voisi etsiä kohdennetusti. Peltosirkukartoituksissa on suositeltavaa käydä läpi kaikki Järvenpään niityt ja pellot, vaatimattomiltakin tuntuvat. Vuosina 2011 ja 2012 löytyi kaksi peltosirkureviiriä Tuusulan Ristikyöstä, melko läheltä Järvenpään rajaa. 11.5.2012 havaittiin laulava peltosirkukoiras Kyrölän aseman länsipuolella (Lepolassa), jossa parhaillaan rakennetaan voimakkaasti (havainnot J. Honkala, suullinen tieto). Jos laji vielä pesii Järvenpäässä, olisi erittäin tärkeää löytää elinpiirit ja suojella ne mahdollisuuksien mukaan. Peltoympäristössä laji tarvitsee ensinnäkin avointa peltoaukeaa ja toisekseen laulupaikkoja, kuten esimerkiksi pelto-ojien varsilla tai peltosaarekkeissa kasvavia puita ja pensaita tai latoja ja muita rakennuksia. Samankaltaisilla alueilla pesii myös uhanalaisia ruisräkkiä, niittykirvisiä, keltävästäräkkejä ja punavarpusia, joiden reviierejä voisi myös löytää peltosirkukartoituksen yhteydessä.

3.1. Vuoden 2011 selvityksen aluekohtainen tarkastelu

Linnustollisesti tärkeimmät vuoden 2011 kartoituskohteista ovat Kiilahännänkallio (kohde 1), Peltolan Jampankorpi ja Kappelin metsä (kohteet 2 ja 3), Pihtikallio (kohde 5) ja Lepola (kohde 7). Kohde 4, Peltolan Kartanonseutu, on asutuksen ympäröimänä muuttunut linnustollisesti melko köyhäksi. Ristinummella (Kohde 8) on edelleen arvoja, mutta senkin merkitys on hiipunut. Koska Ristinummen erottaa Lepolan arvokkaasta lintukohteesta vain junanrata, sen parantamiseksi tulisi laatia suunnitelma. Haarajoen kohde 6 on menettänyt linnustollisen merkityksensä oikoradan rakentamisen yhteydessä.

Kohde 1. Kiilahännänkallio

Selvitysalueella havaittiin seitsemän EU:n lintudirektiivin tai silmälläpidettävää lintulajia (yhteensä 11 reviiiriä). Tätä voidaan pitää korkeana lukuna, vaikka kartoitusvuonna pikkusieppo ja kuhankeittäjä varmaankaan eivät pesineet alueella. Lisäksi oli huomattava määrä muita huomionarvoisia lajeja, jotka kertovat alueen tärkeydestä linnustolle. Vaikka alueelle on paineita rakentaa, tärkeintä olisi säästää riittävän laaja metsäalue, jossa nykyinen linnusto ja liito-orava viihtyvät. Jos pyy ja liito-orava pysyvät pesimälajeina, alueella hyvin suurella todennäköisyydellä asustaa muitakin merkittäviä lajeja. Selvitysalueen koillispuolen pellon tuntumaan on rakennettu asuntoalue. Tämä pelto on yhteydessä Tuusulan puolen peltoihin. Olisikin hyvä säästää riittävän suuri kokonaisuus, jossa säilyvät pesimälajeina muun muassa töyhtöhyppä, kiuru ja niittykirvinen. Mahdollisesti kuovikin voisi vielä palata, jos peltoalue säilyisi riittävän laajana ja monipuolisena.

Kohde 2. Peltola, Jampankorpi

Selvitysalueella havaittiin viisi EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävää, alueellisesti uhanalaista tai Suomen vastuulajia (yhteensä 13 reviiiriä). Myös muiden huomionarvoisten lintulajien reviierejä on alueella runsaasti. Vaikka alueella kulkee kuntopolkuja, se on säilynyt linnustollisesti merkittävänä. Poluilta poiketaan vain vähän metsään, jonka aluskasvillisuus on hyvässä kunnossa. Kaksi pyyreviiriä ja sirittäjien suuri määrä kertoo, että alueen säilyttäminen nykyisen kaltaisena olisi tärkeää. Alue on sekä linnustolle että kuntoileville ihmisille virkistysalueena merkittävä, eikä sitä kannattaisi nakertaa mistään kohdasta.

Kohde 3. Peltola, Kappelin metsä

Selvitysalueella havaittiin kolme EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävää tai Suomen vastuulajia (yhteensä neljä reviiriä). Muiden huomionarvoisten lajien reviirejä oli merkittävä määrä. Toukokuussa oli tehty hakkuita metsäalueen pohjoisosassa, jossa linnustoa ehditty kartoittaa ennen hakkuita. Suuri osa linnuista oli siirtynyt hakatulta alueelta muualle. Metsäalueella on vielä pyyreviiri, mutta laji katoaa, jos riittävän laajaa aluetta ei säästetä. Lisäksi yhteys muihin Järvenpään pohjoisosan metsäalueisiin on säilytettävä, jotta elinvoimainen pyykanta säilyy. Selvitysalueen keskiosan kosteapohjainen kuusikko on muuttumassa linnuston kannalta hyvään suuntaan, varsinkin jos metsään jätetään lahopuut pystyyn. Alueelle voisi saada lintulajistoon muun muassa pohjantikan, pikkusiepon ja idänuunilinnun.

Kohde 4. Peltola, Kartanonseutu

Selvitysalueella havaittiin yksi silmälläpidettävä lintulaji (kolme sirittäjäreviiriä). Muita huomionarvoisia lajeja oli kaksi. Yhteensä havaittiin vain 20 lajia. Aluetta on nakerrettu viime vuosina. Kartoituksen jälkeen oli hakattu selvitysalueen kaakkoispuolelta lehtipuuvaltainen metsä, jossa vielä kesällä lauloivat kultarinta, mustapääkerttu ja sirittäjä. Selvitysalue polkuineen on kuitenkin hyvä virkistysalue, jonka säästäminen sellaisenaan olisi tärkeää lähellä asuville ihmisille. Tämä metsäalue on kuitenkin jo eristyksissä Järvenpään muista metsistä, eikä esimerkiksi pyytä enää saada alueelle pesimälinnuksi.

Kohde 5. Pihtikallio

Selvitysalueella havaittiin neljä EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävää tai alueellisesti uhanalaista lintulajia (yhteensä viisi reviiriä). Muiden huomionarvoisten lajien reviirejä oli alueen kokoon nähden merkittävä määrä. Kartalle rajattiin linnustollisesti merkittävin alue, mutta esimerkiksi pyyn kannalta oli hyvä säästää mahdollisimman laaja ja yhtenäinen metsäalue. Pyyt varmaankin oleskelevat myös Pihtikalliolla ja sen eteläpuoleisessa metsässä, vaikka niitä ei kartoituksen yhteydessä siellä havaittukaan.

Kohde 6. Haarajoki

Peltoalueella ja junanrataa reunustavalla, nuorta puustoa kasvavalla metsiköllä ei ole linnuston kannalta erityistä merkitystä.

Kohde 7. Lepola

Selvitysalueella havaittiin kuusi EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävää, alueellisesti uhanalaista tai Suomen vastuulajia (yhteensä yhdeksän reviiriä). Myös muiden huomionarvoisten lajien reviirejä oli runsaasti ja alueen kokonaislajimäärä (45) kertoo sen olevan linnuston kannalta tärkeä kokonaisuus. Kartoitusvuonna Lippumäessä ei havaittu sirittäjää, mutta laji kuuluu normaalisti alueen linnustoon. Lippumäki kannattaisi säästää nykyisenlaajuisena metsäalueena. Peltoalueen niittykirvisten reviirien määrä on suuri. Lisäksi siellä pesii paljon kiuruja ja pensastaskuillakin oli kartoituksessa kolme reviiriä. Töyhtöhyppää tavataan Järvenpäässä tämän selvitysalueen lisäksi vain parilla muulla alueella. Riittävän laaja ja yhtenäinen peltoalue ja sillä olevien metsiköiden säästäminen takaisi jatkossakin alueen linnuston säilymisen.

Kohde 8. Ristinummi

Selvitysalueella havaittiin kolme EU:n lintudirektiivin tai silmälläpidettävää lintulajia (yhteensä neljä reviiriä). Muiden huomionarvoisten lajien reviirejä oli kohtalaisesti. Alueen kokonaislajimäärä (33) on Lepolaan verrattuna kuitenkin melko vaatimaton. Peltoalue on selvästi pienempi ja siltä

puuttuu moni Lepolassa viihtyvä lintulaji. Metsäalue on talousmetsää, jossa hakkuita on tehty viime aikoinakin. Kuitenkin pyy vielä sinnittelee metsässä, joka on yhteydessä junanradan ja moottoritien toisella puolella oleviin Torvilevonkallion ja Keravanjoen varren metsiin, joista on edelleen yhteys Sipoon metsäalueisiin. Tämä metsäkäytävä olisi hyvä säilyttää ja turvata muun muassa pyyn tulevaisuus myös tällä selvitysalueella.

3.2. Vuoden 2012 selvityksen aluekohtainen tarkastelu

Vuoden 2012 kartoituskohteista selvästi tärkeimmät ovat Kaakkolan alue (kohde1) sekä Lemmenlaakson luonnonsuojelualue (kohteet 9 ja 10). Terholan (kohde 4) metsä on linnustollisesti arvokas alue, jolta johtaa lintujen kannalta tärkeitä ekologisia käytäviä ympäröiviin metsiin. Isokydön (kohde 5) lounaisosan metsä on monipuolista ja lahoppuustoista sekä toimii pyylle ja vanhojen metsien linnuille yhdyskäytävänä muualle Järvenpään metsäalueille. Jokirannan alue (kohde 14) muodostaa yhdessä kohteen 15 ja Keravanjoen länsipuolen peltoalueen kanssa kokonaisuuden, jossa tavataan monia peltolintulajeja.

Kohde 1. Kaakkola

Tutkimusalueella tavattiin seitsemän lintulajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai viimeisimmässä, vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa (10 reviiä). Lisäksi havaittiin alueellisesti uhanalainen uuttukyyhky ja 14 niin sanottua arvolajia, joiden reviiit merkittiin kartoille. Kaatopaikan eteläpuolinen metsäalue on vielä niin laaja, että sitä voidaan pitää yhtenä Järvenpään linnustollisesti tärkeimpänä alueena, vaikka kaatopaikka on viime vuosina laajentunut. Kaatopaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä havaittiin uhanalaisista lintulajeista tavi, telkkä, kaksi kivitaskuparia ja punavarpuen. Kartalle on rajattu linnuston kannalta tärkeimmät alueet. Kupukallio ja sen ympäristö sekä pellon itäpuolinen metsäalue muodostavat yhdessä kokonaisuuden, jossa on mahdollista monen arvolajin pesiä. Tämä alue olisi hyvä säästää rajuilta toimenpiteiltä. Jos sen yhteys muihin metsäalueisiin pystytään säilyttämään, alue on jatkossakin riittävän hyvä esimerkiksi pyyn elinympäristöksi. Järvenpään kaupungin länsiosan metsässä ei ole kaupunkilaisten käytettävissä samankaltaista opastettua luontopolkua kuin Lemmenlaaksossa. Luontopolku voitaisiin toteuttaa varovaisella metsänkäsittelyllä Kaakkolan metsäalueelle niin, että se yhdistyisi Vanhankylänniemen alueeseen. Luontopolku lisäisi kaupunkilaisten virkistytymismahdollisuuksia luonnon keskellä.

Kohde 2. Saunakallio

Tutkimusalueella havaittiin luokitelluista lajeista vain palokärki, jonka pesäpaikka lienee vieläpä ollut Tuusulan puolella. Alueen itäosaa rakennettiin kartoituksen aikana. Olisi hyvä kuitenkin säilyttää yhteys Kaakkolan metsäalueen ja Tuusulan ja Järvenpään pohjoisosan metsien välillä tämän metsän avulla. Yhteyden säilyminen on tärkeää muun muassa pyyn ja metsätiaisten (hömötiainen ja töyhtötiainen) kannalta.

Kohde 3. Kaskenaro

Tämä tutkimusalue sijaitsee keskellä asutusaluetta. Yhtään EU:n lintudirektiivissä tai uhanalaisluokituksessa mainittua lintulajia ei havaittu alueen kartoituksissa. Tutkimusalueen länsiosassa oli kuitenkin suppealla alueella kuusi huomionarvoista lajia, joiden reviiit merkittiin kartalle. Alueella kulkee kävelyteitä, joita lähialueen asukkaat näyttävät käyttävän ahkerasti. Tämä olisi hyvä ottaa rakentamisessa huomioon ja säilyttää kartalle rajatun alueen luontoarvot. Silloin alueen linnusto voisi säästyä ainakin osittain.

Kohde 4. Terhola

Tutkimusalueella tavattiin kolme lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa. Lisäksi havaittiin yhdeksän muuta huomionarvoista lajia (22 reviiä). Oli jonkinlainen yllätys, että uhanalaisluokituksen laji sirittäjä puuttui kartoitusvuonna kokonaan alueelta. Lajin olisi kuvitellut viihtyvän ainakin puron varressa. Tärkeimmät lintualueet rajattiin kartalle. Lisäksi alueella on valaistu kuntopolku, jonka puusto on talousmetsää. Polku vaikutti olevan kovassa käytössä, joten sen merkitys lähialueen asukkaille lienee suuri. Kuntopolun ympäristössä tehtiin melko hyviä lintuhavaintojakin, joten kokonaisuutena Terholan metsäalue on linnustollisesti arvokas muun muassa pyylle. Yhteys moottoritien ja junaradan itäpuolisiin metsiin on hyvä ja Järvenpään eteläosien metsiin kohtalainen. Nämä yhteydet ovat linnuston kannalta tärkeitä.

Kohde 5. Isokytö

Tutkimusalueella tavattiin kaksi lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa (kolme reviiä). Lisäksi havaittiin seitsemän muuta huomionarvoista lajia (15 reviiä). Suurin osa metsästä on talousmetsää, mutta kartalle rajattiin lounaiskolkka, jossa arvolaajeja oli enemmän. Lounaiskolkan metsä on monipuolisempaa ja myös lahoppua on jonkin verran. Kivitaskun reviiä oli junaradan varrella, eikä laji tällaisessa rakennetussa ympäristössä kaipaa erityisempää suojelua. Tutkimusalueen kartoituksessa ei havaittu pyytä. Metsä vaikuttaa kuitenkin sopivalta pyylle, ja ainakin alue toimii yhdyskanavana muille Järvenpään metsäalueille, joissa pyytä tavataan. Olisikin hyvä säilyttää alueesta ainakin osa mahdollisimman luonnontilassa sekä pyynnä että muiden vanhojen metsien lintulajien takia.

Kohde 6. Kiljuvanummi

Tutkimusalueella tavattiin kaksi lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa. Lisäksi havaittiin seitsemän muuta huomionarvoista lajia (12 reviiä). Kartoitusvuonna jäivät havaitsematta muun muassa sirittäjä, töyhtötiainen ja punatulkku, joiden luulisi pesivän alueella. Linnuston kannalta tällä tutkimusalueella ei ole huomattavaa merkitystä. Uhanalaislajitkin (niittykirvinen ja kivitasku) pesivät junaradan valleilla. Alue toimii kuitenkin kanavana yhdistäen Lemmenlaakson ja Sipoon metsäalueita Järvenpään keski- ja länsiosiin. Kartalle merkittiin linnuston kannalta kaksi hieman merkittävämmäksi katsottavaa aluetta. Junaradan rataavalli säilyy jatkossakin niittykirvisen ja kivitaskun pesimäalueena, ilman erillisiä suojelutoimenpiteitä.

Kohde 7. Mikonkorpi

Tutkimusalueella tavattiin vain yksi luokiteltu lintulaji: niittykirvinen. Lisäksi kiurulla oli alueella reviiä. Kartalle rajattiin alue, jolla nämä reviiä sijaitsivat. Linnut liikkuivat myös tutkimusalueen ulkopuolella, joen rantapenkoilla. Tällä tutkimusalueella ei ole kovin suurta merkitystä linnustollisesti. Joskus takavuosina alueella on kuultu ruisrääkkä ja pensastasku pesinyt. Kartoituksessa ei näitä lajeja tavattu, ei edes jokipenkalla.

Kohde 8. Lemmenlaakso, Eteläosa

Tutkimusalueella tavattiin vain yksi luokiteltu lintulaji: rantasipi. Lisäksi havaittiin kolme muuta huomionarvoista lajia (neljä reviiä). Aiemmilta vuosilta on havaintoja muun muassa ruisrääkstä, pensastaskusta sekä viita- ja luhtakerttusesta. Lisäksi nykyään erittäin uhanalaiseksi luokiteltu peltosirkku oli alueen pesimälintuja 1990-luvulla, ja vuonna 2011 saatiin havainto laulavasta koiraasta. Lemmenlaakson eteläosa on tärkeä luonnonsuojelualueen yhtenäisyyden säilyttämiseksi.

Alueella ei ole vanhaa metsää, mutta joen varren pensaikko ja niityt muodostavat hyvän kokonaisuuden, joka olisi hyvä säilyttää mahdollisimman luonnontilaisena. Kartalle merkittiin linnuston kannalta tärkein alue joen rannasta, mutta yhtenäisenä kokonaisuutena alue olisi vielä arvokkaampi.

9. Lemmenlaakso, Länsiosa

Tutkimusalueella tavattiin viisi lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa (16 reviiriä). Lisäksi havaittiin 14 muuta huomionarvoista lajia (34 reviiriä), ja yleisten lajien reviirejä alueella on paljon. Yhdessä joen itäpuolen kanssa Lemmenlaakso muodostaa kokonaisuuden, jonka suojeluarvo on erittäin korkea.

Kohde 10. Lemmenlaakso, Itäosa

Tutkimusalueella tavattiin kuusi lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa (17 reviiriä). Muita huomionarvoisia lajeja löydettiin 15 (47 reviiriä), ja lisäksi varsinkin joen varressa yleisten lintulajien reviirejä on todella paljon. Lemmenlaakso onkin kokonaisuutena yksi Suomen parhaita metsälintulajien suojeltuja kohteita. Alue olisikin syytä säilyttää mahdollisimman rakentamattomana. Nykyiset polut ja nuotiopaikka tulee tietysti pitää kunnossa. Polut ovatkin järvenpääläisten ja muiden lähialueiden asukkaiden ahkerassa käytössä. Lemmenlaaksoon tullaan katsomaan lintuja Keski-Uudenmaan lisäksi ainakin pääkaupunkiseudulta.

Kohde 11. Kaitaranta

Linnuston kannalta tällä tutkimusalueella ei ole suurta merkitystä. Alueella ei tavattu yhtään luokiteltua lintulajia eikä muitakaan arvokkaita lajeja.

Kohde 12. Haarajoki

Tutkimusalueella tavattiin vain yksi luokiteltu lintulaji: niittykirvinen. Lisäksi alueella havaittiin fasaani, kiuru, pensassirkkalintu ja pensaskerttu. Tutkimusalue voi myös olla sopivaa elinympäristöä ruiskätkälle ja pensastaskulle, joita ei kuitenkaan havaittu kartoituksessa eikä aiemmiltakaan vuosilta ole tietoa reviireistä. Kartalle rajattiin niittykirvisen reviirin tärkein alue. Laji liikkuu tietenkin laajemmalla alueella eikä pelkästään tämä rajattu alue riitä elinpiiriksi. Moottoritien ja junaradan väliin jää niittyä ja peltoa, jonne niittykirvisen reviiri ulottuu.

Kohde 13. Haarajoki

Tutkimusalue oli lähes kokonaisuudessaan asutusalue. Linnuston mielenkiintoisin laji on vaarantuneeksi luokiteltu kivitasku. Lajin suojelemiseksi ei kuitenkaan tarvita mitään erityistoimia. Puron rannassa lauloi satakieli, joka ei ole erityisesti suojelun tarpeessa, vaan sille sopivaa elinympäristöä riittää Järvenpäässä.

Kohde 14. Jokiranta

Tutkimusalueella tavattiin kaksi lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa: ruiskätkä ja niittykirvinen. Lisäksi havaittiin muun muassa pensastasku ja kiuru. Alue muodostaa yhdessä kohteen 15 ja Keravanjoen länsipuolen peltoalueen kanssa kokonaisuuden, jossa tavataan monia peltolintulajeja. Kartoituskäynnillä havaittiin isokuovi soidinlennolla joen länsipuolella. Valitettavasti muita havaintoja lajista ei tullut, joten on todennäköistä, ettei isokuovi enää pesi Järvenpäässä. Kartalle rajattiin linnustollisesti tärkein alue, jossa havaittiin ruiskätkä ja niittykirvinen. Linnuston kannalta olisi kuitenkin hyvä säästää laajempi kokonaisuus rakentamiselta.

Kohde 15. Kotirinne

Alueella ei havaittu luokiteltuja lintulajeja. Kuitenkin viereisellä Jokirannan tutkimusalueella havaittiin ruisrääkkä ja niittykirvinen, joiden reviirit voivat ulottua tällekin kohteelle. Olisi hyvä säästää edellä mainituille ja muille arvokkaille yhtenäisen alue molemmin puolin joen varresta.

Kohde 16. Lintula

Tutkimusalueella tavattiin kolme lajia, jotka on mainittu EU:n lintudirektiivissä tai vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa: pyy, harmaapäätikka ja punavarpunen. Lisäksi havaittiin alueellisesti uhanalainen uuttukyyhky ja seitsemän muuta huomionarvoista lajia (kahdeksan reviiriä). Kartalle rajattiin näiden lintulajien kannalta tärkein alue, joka on yhteydessä Sipoon puolen melko luonnontilassa säilyneeseen metsään. Vaikka osa tästä suojeltavaksi ehdotettavasta alueesta on hakattu, se on muun muassa pyyn ruokailualue. Tutkimusalue on yhteydessä Sipoon ja Mäntsälän metsiin; peltoalueet ovat kapea-alaisia, joten aremmatkin metsälintulajit pystyvät ylittämään ne. Monen lajin kannalta on tärkeää säilyttää metsäkäytävät, jottei synny ylipääsemättömiä, liian avoimia alueita.

Kohde 17. Haarajoki

Tällä melko pienellä peltoalueella ei ole linnuston kannalta suurta merkitystä. Alueella ei havaittu pesimässä yhtään lintulajia, vain jonkin verran ruokailevia lintuja.

4. Kirjallisuus

Ahtiainen, A., Honkala, J., Laine, J. ja Olkio J.: Suullisia tietoja lintuhavainnoista.

BirdLife Suomi 2011: Suomen alueellisesti uhanalaiset lintulajit. – Internet-sivut, <http://www.birdlife.fi/suojelu/lajit/uhex/uhex-alueelliset.shtml>, viitattu 25.11.2011.

Honkala, J., Niiranen, S. & Lavinto A. 2003: Järvenpään linnustotutkimus 2001-2003. – Ympäristötutkimus Metsätähti Oy & Järvenpään kaupunki, Helsinki.

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry 2013 – Internet-sivut, <http://www.tringa.fi/apus/index.shtml> viitattu 10.1.2013.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustoseurannan havainnointiohjeet. 2., uusittu painos. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.

Luonnonsuojeluasetus 1997/2005: 14.2.1997 annettu luonnonsuojeluasetus (160/1997) ja sen 17.11.2005 annettu muutos (913/2005) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1997/19970160>; <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050913>].

Luonnonsuojelulaki 1996: 20.12.1996 annettu luonnonsuojelulaki (1096/1996) sekä luonnonsuojelulain perustelut (HE 79/1996) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>; <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1996/19960079>].

Luonnontieteellinen keskusmuseo 2011: Rengastustoimiston tietokanta. Rengastetut linnut Sipoon Talman alueella. Viitattu 5.12.2011.

Luonnontieteellinen keskusmuseo 2012: Rengastustoimiston tietokanta. Rengastetut linnut

Järvenpäässä. Viitattu 26.12.2012.

Mikkola-Roos, M., Tiainen, J., Below, A., Hario, M., Lehikoinen, A., Lehikoinen, E., Lehtiniemi, T., Rajasärkkä, A., Valkama, J. & Väisänen, R. A. 2010: Linnut. – Kirjassa: Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.), Suomen lajien uhanalaisuus – punainen kirja 2010, s. 320-331. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – punainen kirja 2010. – Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. Internet-sivut, <http://atlas3.lintuatlas.fi>, viitattu 15.9.2011.

Ympäristöministeriö 2007: Lintudirektiivin I-liitteen lajit Suomessa. – Internet-sivut, <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9046&lan=fi>, viitattu 25.10.2011.

Ympäristöministeriö 2008: Suomen kansainväliset vastuulajit. – Internet-sivut, <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=2406&lan=fi>, viitattu 25.10.2011.

Ympäristöministeriö 2010: Uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lajien luettelo luonnonsuojeluasetuksessa. – Internet-sivut, <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=1756&lan=fi>, viitattu 25.10.2011.

Ympäristöministeriö 2011: Suomessa esiintyvät luontodirektiivin II, IV ja V -liitteen lajit. – Internet-sivut, <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=9045&lan=fi>, viitattu 25.10.2011.

Kottaraisen pesäkoivu vuoden 2011 kohteella 5 (Pihtikallio)

Pyyn reviiriä vuoden 2011 kohteella 4 (Peltola).

Telkkäpoikue lammella vuoden 2012 kohteella 4 (Terhola).

Niittykirvisen ja kivitaskun elinympäristöä radanvarressa vuoden 2012 kohteella 6 (Kiljuvanummi).

Kivitasku, nuori lintu kaatopaikan rinteessä vuoden 2012 kohteella 1 (Kaakkola)

Linnustollisesti hyvää metsää vuoden 2012 kohteen 5 (Isokytö) lounaisosassa.

Liite 1. Menetelmäkuvaus

Linnustaselvityksen, reviirien tulkinna ja raportoinnin teki Seppo Niiranen. Linnustaselvityksen päämääränä oli uhanalaisten, silmälläpidettävien, alueellisesti uhanalaisten, EU:n lintudirektiivin mukaisten (D1) ja Suomen vastuulajien (Ympäristöministeriö 2007, 2008, 2010, 2011, Rassi ym. 2010, BirdLife Suomi 2011) sekä muiden huomionarvoisten lintulajien esiintymisen selvittäminen. Linnusto laskettiin kartoitusmenetelmällä soveltaen maalintujen kartoituslaskentaohjeita (Koskimies & Väisänen 1988). Järvenpäälaisiltä lintuharrastajilta saatiin arvokkaita lisätietoja alueiden linnustosta viime vuosilta.

Koska selvitysalueet ovat pinta-alaltaan melko pieniä, oli mahdollista saman aamun aikana käydä useammassa kohteessa. Selvitysalueet kierrettiin kokonaisuudessaan läpi aamun ja aamupäivän aikana. Toisaalta Kaakkolan ja Lemmenlaakson alueilla käytiin useampina päivinä alueiden laajuuden takia.

Vuoden 2011 kartoitusaikataulu (suluissa kohteiden numerokoodit):

10.5. (7, 8), 11.5. (2-4), 12.5. (5, 6), 13.5. (1), 17.5. (7, 8), 20.5. (1, 7, 8), 24.5. (2-4), 25.5. (5, 6), 26.5. (7, 8), 29.5. (1), 30.5. (2-4), 31.5. (7, 8), 1.6. (7, 8), 6.6. (5, 6), 9.6. (2-4), 10.6. (7, 8), 17.6. (1), 20.6. (2-4), 14.7. (2-4, 5, 6), 21.7. (2-4), 22.7. (7, 8), 30.7. (1) ja 4.8. (2-4).

Vuoden 2012 kartoitusaikataulu (suluissa kohteiden numerokoodit):

24.4. (1), 25.4 (1), 26.4. (8, 7, 10, 9), 27.4. (2, 11, 14, 15, 16, 12, 13, 17, 3), 29.4. (5, 6, 8, 7), 1.5. (4, 10, 9), 6.5. (10, 9), 8.5. (1), 15.5. (10, 9), 26.5. (11, 16, 12, 13, 17, 3), 31.5. (14, 15, 16), 1.6. (4, 8, 7), 3.6. (1, 2), 4.6. (5, 6), 11.6. (10, 9), 12.6. (10, 9, 6, 7), 15.6. (1), 16.6. (1), 26.6. (10, 9), 28.6. (10, 9), 2.7. (14, 15, 16, 12, 13, 17, 3), 3.7. (5, 6), 6.7. (4), 7.7. (10, 9), 11.7. (1), 18.-19.7. (kaikki kohteet), 19.7. (1), 20.7. (10, 9), 31.7. (10, 9), 1.8. (1, 5, 14, 15, 16), 9.8. (1, 14, 15, 16)

Vuonna 2011 kartoitukset tehtiin mahdollisimman hyvässä säässä. Jonkin verran kartoituksia tehtiin tuulisina päivinä, mutta ei juurikaan sateessa. Säiden puolesta kartoitukset sujuivat erittäin hyvin.

- 10.5.2011 klo 03:00-09:00. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +8 °C, tyynä, pilvisuus 0/8, näkyvyys >10 km; +12 °C, tyynä, 0/8, >10 km.
- 11.5. klo 04:05-07:45. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +12 °C, tyynä, 0/8, >10 km; +14 °C, tyynä, 0/8, >10 km.
- 12.5. klo 03:15-07:45. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +10 °C, tyynä, 1/8, >10 km; +12 °C, tyynä, 2/8, >10 km.
- 13.5. klo 03:40-09:10. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +8 °C, tuuli ESE 3 bf, 4/8, >10 km; +10 °C, ESE 3 bf, 3/8, >10 km.
- 17.5. klo 07:00-10:00. Säätila (selvityksen alussa): +8 °C, SW 3-4 bf, 8/8, >10 km.
- 20.5. klo 03:45-09:10. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +6 °C, tyynä, 0/8, >10 km; +12 °C, SW 3 bf, 0/8, >10 km.
- 24.5. klo 03:30-10:30. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +6 °C, SW 2-3 bf, 0/8, >10 km; +15 °C, WSW 3-4 bf, 2/8, >10 km.
- 25.5. klo 03:30-09:00. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +9 °C, SW 4 bf, 8/8, >10 km; +13 °C, SW 4 bf, 6/8, >10 km.
- 26.5. klo 02:45-08:30. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +5 °C, W 2 bf, 0/8, >10 km; +10 °C, W 3-4 bf, 0/8, >10 km.

- 29.5. klo 04:30-10:15. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +8 °C, SW 3-4 bf, 8/8, >10 km; +12 °C, SW 3 bf, 8/8, >10 km.
- 30.5. klo 03:50-07:50. Säätila (selvityksen alussa): +8 °C, WSW 3 bf, 8/8, >10 km; lopussa ajoittain heikkoa vesisadetta.
- 31.5. klo 10:25-13:30. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +15 °C, SE 3 bf, 5/8, >10 km; +12 °C, E 2-3 bf, 4/8, >10 km.
- 1.6. klo 03:50-07:00. Säätila (selvityksen alussa): +16 °C, SE 2-3 bf, 0/8, >10 km.
- 6.6. klo 03:10-06:45. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +12 °C, tyyntä, 6/8, >10 km; +14 °C, NW 2 bf, 2/8, >10 km.
- 9.6. klo 03:15-07:15. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +16 °C, tyyntä, 0/8, >10 km; +18 °C, S 1-2 bf, 0/8, >10 km.
- 10.6. klo 03:15-08:00. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +17 °C, tyyntä, 0/8, >10 km; +22 °C, tyyntä, 0/8, >10 km.
- 14.6. klo 01:00-03:00. Säätila (selvityksen alussa): +8 °C, 0-1 bf, 8/8, 4-10 km.
- 17.6. klo 02:50-05:30. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +1 °C, tyyntä, 0/8, >10 km; +14 °C, tyyntä, 0/8, >10 km.
- 20.6. klo 03:45-06:45. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +12 °C, tyyntä, 8/8, 2-4 km, +14 °C, tyyntä, 8/8, 2-4 km.
- 6.-7.7. klo 22:45-02:40. Säätila (selvityksen alussa): +18 °C, tyyntä, 0/8, >10 km.
- 14.7. klo 04:30-07:10. Säätila (selvityksen alussa): +15 °C, tyyntä, 2/8, >10 km.
- 21.7. klo 05:00-07:00. Säätila (selvityksen alussa): +19 °C, S 2-3 bf, 8/8, >10 km.
- 22.7. klo 05:00-08:30. Säätila (selvityksen alussa ja lopussa): +20 °C, tyyntä, 0/8, >10 km; +20 °C, SW 2 bf, 0/8, >10 km.
- 30.7. klo 10:30-13:00. Säätila (selvityksen alussa): +22 °C, NE 3 bf, 4/8, >10 km.
- 4.8. klo 05:00-07:10. Säätila (selvityksen alussa): +12 °C, tyyntä, 1/8, >10 km.

Myös vuoden 2012 kartoitukset tehtiin mahdollisimman hyvässä säässä, mutta jonkin verran kartoituksia jouduttiin tekemään tuulisina päivinä ja pari kertaa kovempi vesisade kartoitusta. Säiden puolesta kartoitukset sujuivat kuitenkin hyvin.

- 24.4. klo 5:50- 9:30 +7, N 2 bf, 8/8, 4-10 km; +10, N 2 bf, 8/8, 4-10 km. Yöllä satoi.
- 25.4. klo 3:45-10:45 +1, tyyntä, 0/8, 1-2 km; +10, tyyntä, 0/8, >10 km. Maa huurteessa amulla.
- 26.4. klo 4:40-10:50 +6, SE 3 bf, 8/8, 4-10 km; +8, SSE 3 bf, 8/8, >10 km. Aamuyöllä kovaa vesisadetta, joka loppui klo 5:15.
- 27.4. klo 5:00-12:10 +8, S 3-4 bf, 8/8, 4-10 km; +13, SSW 4 bf, 3/8, >10 km. Aamuyöllä vesisadetta.
- 29.4. klo 3:30-9:45 +6, WSW 2 bf, 8/8, >10 km; +10, W 1 bf, 5/8, >10 km
- 1.5. klo 4:50-9:15 +4, N 2 bf, 0/8, >10 km; +7, N 4-5 bf, 0/8, >10 km
- 6.5. klo 5:00-10:20 +3, SW 3 bf, 4/8, >10 km; +8, SW 3 bf, 2/8, >10 km
- 8.5. klo 6:15-9:30 +2, W 2 bf, 0/8, >10 km; +8, W 2 bf, 0/8, >10 km
- 15.5. klo 3:30-6:00 +4, tyyntä, 0/8, >10 km
- 26.5. klo 6:30-9:15 +13, NW 2-3 bf, 8/8, >10 km
- 31.5. klo 3:40-6:15 +5, tyyntä, 1/8, >10 km; +8, tyyntä, 1/8, >10 km
- 1.6. klo 3:05-6:15 +5, tyyntä, 8/8, >10 km; +8, tyyntä, 7/8, >10 km
- 3.6. klo 9:00-12:15 +7, S 4 bf, 8/8, >10 km
- 4.6. klo 3:25- 6:45 +5, tyyntä, 6/8, >10 km; +8, tyyntä, 0/8, >10 km
- 11.6. klo 5:15- 6:30 +11, tyyntä, 0/8, >10 km
- 12.6. klo 2:00- 6:30 +12, NW 2 bf, 4/8, >10 km; +15, NW 2 bf, 2/8, >10 km
- 15.6. klo 2:30- 6:15 +8, tyyntä, 3/8, >10 km; +12, tyyntä, 0/8, >10 km
- 16.6. klo 5:30- 9:40 +12, tyyntä, 0/8, >10 km, +18, 1-2 bf, 0/8, >10 km
- 26.6. klo 2:50 - 6:00 +11, tyyntä, 6/8, >10 km. Paikoin sumua.
- 28.6. klo 3:00- 6:10 +11, NW 3 bf, 4/8, >10 km; +12, NW 3 bf, 7/8, >10 km

- 2.7. klo 4:05 - 8:10 +15, WSW 2-3 bf, 8/8, >10 km. klo 5:20 lähtien ajoittain vesisadetta.
3.7. klo 4:10- 9:30 +11, SW 2 bf, 1/8, > 10 km
6.7. klo 5:40 -8:45 +15, E 2 bf, 8/8, >10 km
7.7. klo 4:50- 8:40 +15, E 2 bf, 7/8, >10 km; +18, E 2, 8/8, >10 km
11.7. klo 4:00- 6:10 +15, SW 3 bf, 8/8, >10 km
18.-19.7. klo 22:30-1:00 (kaikki kohteet) +15, WNW 3 bf, 4/8, >10 km; +13, WNW 3 bf, 4/8, >10 km
19.7. klo 4:30-7:45 +10, NW 2 bf, 3/8, >10 km; +13, NNW 3 bf, 0/8, >10 km
20.7. klo 4:35-7:25 +10, tyyntä, 0/8, >10 km; +14, tyyntä, 0/8, >10 km
31.7. klo 5:10-7:20 +15, SW 2 bf, 4/8, >10 km
1.8. klo 4:35-7:20 +12, SW 2 bf, 5/8, >10 km; +15, SW 2 bf, 5/8, >10 km
9.8. klo 16:30-18:45 +15, N 3 bf, 3/8, >10 km

Kaikki havainnot huomionarvoisista lintulajeista merkittiin maastossa kartoille. Lisäksi kirjattiin muistiin kaikki selvitysalueella todennäköisesti tai mahdollisesti pesivät lajit. Muuttavia tai alueella selkeästi vain ruokailevia lintuja ei kirjattu ylös, ellei havainnoilla ollut suojelun kannalta merkitystä. Äänihoukutinta käytettiin lähinnä pyylle, jonkin verran pohjantikalle, varpuspöllölle, varpushaukalle, idänuunilinnulle ja pikkusiepolle sekä muutamille yölaulajalajille. Pyynti kohdalla houkutin toimii hyvin ja useita reviierejä löytyi tämän avulla, pesimäaikaan pyytä voi olla vaikea muuten havaita.

Ensimmäinen kartoituskierto olisi yleensä hyvä aloittaa huhtikuun loppupuolella, mutta vuonna 2011 ensimmäinen käynti oli vasta 10. toukokuuta. Monilla alueella talvehtineilla ja varhain keväällä muutolta palanneilla lintulajeilla on silloin jo pesintä käynnissä; tällöin koiraat laulavat vähemmän ja tikkojen rummutusta on harvemmin. Myös alkukevään pöllöretket toisivat valaistusta alueen pöllötilanteeseen. Petolintuhavainnointi tehtiin päiväsaikaan. Yölaulajia kuunneltiin yleensä ennen varsinaisen kartoituksen aloitusta ja perusteellisemmat yölaulajakerrokset kaikkiin kohteisiin tehtiin vuonna 2011 10.5., 14.6. ja 6.-7.7.

Vuonna 2012 kartoitukset aloitettiin hyvissä ajoin huhtikuun puolella. Viimeiset kartoituskäynnit vuonna 2012 olivat elokuun alussa ja keskittyivät haukka-alueiden löytämiseen. Havainnointi alkoi useimmiten aamulla vähän ennen auringonnousua. Petolintuja havainnoitiin jonkin verran päiväsaikaan. Yölaulajakerroksia kohteisiin tehtiin monena toukokuun ja kesäkuun aamuna ennen varsinaista kartoitusta. 18-19.7.2012 kierrettiin autolla kaikki kohteet kuunnellen yölaulajia.

Luonnontieteellisen keskusmuseon Rengastustoimiston tietokannasta tehtiin poiminnat 5.12.2011 ja 26.12.2012. Tutkimusalueilla ei ollut rengastuksia vuonna 2012.

Liite 2. Kohdekohtaiset lajitiedot

Kohdekohtaisissa tarkasteluissa verrataan havaintoja vuosien 2001-2003 tilanteeseen koko Järvenpäässä (Honkala ym. 2003: taulukko 1-4). Vertailu, kuten myös muu yleistieto kustakin lajista, on vain ensimmäisessä kohteessa, missä laji on havaittu. Myös muita tietoja Honkalan ym. (2003) raportista on hyödynnetty tätä osiota tehtäessä.

Kuhunkin selvityskohteeseen sisältyvien elinympäristökuvioiden numerointi on Järvenpään luontotietokannan (Takiainen) mukainen.

Vuosi 2011

Kohde 1. Kiilahännänkallio (kuviot 2353, 740 ja 2318)

Taulukko 2.1. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 1 havaitut 48 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä.

Varpushaukka <i>Accipiter nisus</i>	Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Nuolihaukka <i>Falco subbuteo</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Töyhtöhyppä <i>Vanellus vanellus</i>	Pikkusieppo <i>Ficedula parva</i> EU D1
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Harmaapäätikka <i>Picus canus</i> EU D1	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Kiuru <i>Alauda arvensis</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Metsäkivinen <i>Anthus trivialis</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Niittykivinen <i>Anthus pratensis</i> NT	Kuhankeittäjä <i>Oriolus oriolus</i> NT
Västäräkki <i>Motacilla alba</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Punarinna <i>Erithacus rubecula</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Tikli <i>Carduelis carduelis</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Hemppo <i>Carduelis cannabina</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Punatulku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Kuovin on viimeksi havaittu pitävän reviiriä vuonna 2008 selvitysalueen koillispuolen pellolla. Laji on kuitenkin tainnut kadota kokonaan Järvenpään pesimälinnustosta.

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin ja silmälläpidettävät lajit

Pyy

Kolme reviiriä havaittiin kartoituksissa. Tämä alue sopii hyvin pyyn elinympäristöksi, vaikka teollisuusalueet ovatkin laajentuneet pikku hiljaa pyiden reviireille. Poikuehavaintoja on yhä, viimeksi vuodelta 2010 Purolantien ja Etu-Hornantien risteyksen läheltä. Talvisin havaitaan usein

pyitä Metson tehtaan ympäristössä, missä on runsaasti koivua ja leppää ravinnoksi sekä sopivia tiheikköjä pendoilta piileskelyyn. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin vain 10 pyyreviiriä, mikä on aivan alakanttiin, vaikka otettaisiin huomioon lajin vuosittaiset vaihtelut. Tuossa kartoituksessa ei käytetty pyylle äänihoukutusintta, jonka tehokkuus huomattiin tämän vuoden kartoituksissa Järvenpään eri metsäkohteissa. Piileskelevät, pesimäaikaan usein hiljaiset pyykoiraat saatiin houkuteltua näyttäytymään ja äänteleämään.

Harmaapäätikka

Yksi soidinhuutava lintu oli kevättalvella Metson pohjoispuolen tuntumassa. Pesintä voi olla selvitysalueen ulkopuolella, mutta lintuja havaitaan alueella vuosittain. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin vain yksi harmaapäätikkapesintä, Keravanjoen varresta Haarajoelta.

Palokärki

Palokärkeä havaitaan selvitysalueella säännöllisesti, varsinkin Metson tehdasalueen ympäristössä. Koska lajin reviiri on suuri, pesintä voi olla alueen ulkopuolella. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin 10 reviiriä, mitä voidaan pitää kohtalaisen suurena. Laji onkin sopeutunut kohtalaisen hyvin rakennettuun ympäristöön ja voi nykyään pesiä lähellä ihmisasutusta. Aina palokärki kuitenkin vaatii laajan reviirin, missä on riittävästi ravintoa pesintää varten sekä pesäpuiksi sopivia isoja puita.

Niittykirvinen

Yksi reviiri oli selvitysalueen koillisnurkkauksen pellolla. Niittykirvinen on vähentynyt Järvenpäässä viimeisten vuosikymmenten aikana. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa löydettiin 40 reviiriä koko Järvenpäästä. Nyt monella lajin vanhalla esiintymispaikalla ei ole enää niittykirvisiä. Laji onkin lisätty viimeisimmässä uhanalaisluokittelussa silmälläpidettäviin, koska se on vähentynyt maanlaajuisesti.

Sirittäjä

Kolme sirittäjäreviiriä löydettiin. Vuonna 2011 sirittäjät olivat vähissä, joten todennäköisesti reviierejä on normaalisti enemmän, sillä sopivaa elinympäristöä on tällä alueella laajalti. Vuosien 2001-2003 Järvenpään kartoituksissa havaittiin sirittäjä 66 reviirillä. Laji on lisätty silmälläpidettäviin, koska taantumaa on tapahtunut viimeisten vuosikymmenien aikana koko Suomessa, vaikka otetaan huomioon lajin pesimäkannan vuosittaiset vaihtelut.

Pikkusieppo

20. toukokuuta lauloi koiras selvitysalueella. Myöhemmin ei havaintoja tullut, joten ilmeisesti lintu pysähtyi muuttomatallaan. Laulupaikka sopii kylläkin pikkusiepon elinympäristöksi. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa pikkusieppoa ei tavattu tällä selvitysalueella, mutta muualla Järvenpäässä kahdessa paikassa.

Kuhankeittäjä

20. toukokuuta lauloi koiras hetken Metson tehdasalueen koillispuolella. Ilmeisesti lintu pysähtyi muutollaan sopivaan koivuvaltaiseen metsän osaan. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa lajia ei tavattu, mutta vuodelta 1984 on pesälöytö Tuusulanjärven pohjoispäästä Kaakkolasta. Myös sen jälkeen on ollut pesintään viittaavia havaintoja Kaakkolasta ja kaatopaikan metsästä.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Varpushaukka

Pesintä varmistui selvitysalueelta, kun 30. heinäkuuta löytyi pesä ja lentokykyinen poikue pesän tuntumasta. Poikasia oli vähintään kaksi. Myös vuonna 2010 laji pesi samalla alueella, jolloin poikue havaittiin elokuun alussa suunnilleen samalla paikalla.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa varpushaukasta tehtiin koko Järvenpäästä vain yksi havainto Purolan aseman luota, mutta laji on jo silloin voinut hyvinkin pesiä tällä selvitysalueella.

Nuolihaukka

Yksi havainto saatiin nuolihaukasta. Laji pesii vanhoissa variksenpesissä, joita alueella on paljon. Pesintä on todennäköisesti kuitenkin ollut selvitysalueen ulkopuolella.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa merkittiin tietoihin vain yksi nuolihaukkareviiri koko Järvenpäähän, mikä nyt jälkikäteen tuntuu turhan varovaiselta arviolta. Luultavammin reviirejä on silloinkin ollut Järvenpäässä vähintään kaksi.

Töyhtöhyppä

29. toukokuuta oli varoittavia töyhtöhyppiä selvitysalueen koillisosan pellolla ja alueen ulkopuolelle jäävillä pelloilla runsaasti: 12 lintua. Näistä tulkittiin reviirien määräksi selvitysalueelle kolme. Pesinnät eivät ilmeisesti onnistuneet, koska lintuja ei seuraavilla käyntikerroilla näkynyt.

Lehtokurppa

Yksi lehtokurppa havaittiin soidinlennolla 14. kesäkuuta aamuyöllä. Läheltä havaintopaikkaa löydettiin syödyn lehtokurpan jäänteet 30. heinäkuuta, mahdollisesti lähellä pesivän varpushaukan saalistamana.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin 11 reviirillä lehtokurppa.

Käpytikka

Kolme käpytikkareviiriä tulkittiin havainnoista. Kartoituksissa ei havaittu selvitysalueen eteläosissa käpytikkoja, mutta sieltä on aiemmilta vuosilta havaintoja. Todennäköistä onkin, että alueella pesii yksi pari enemmän käpytikkoja.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäästä laskettiin 68 käpytikkareviiriä. Laji on edelleen hyvin elinvoimainen Järvenpäässä.

Mustapääkerttu

Peräti viisi reviiriä tulkittiin selvitysalueen pohjoispuoliskolta. Alueella on runsaasti lehtipuuvaltaista metsää, jossa mustapääkertut viihtyvät.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä oli 42 reviiriä mustapääkerttuja.

Tiltalti

Selvitysalueelta tulkittiin runsaista havainnoista kahdeksan reviiriä tiltaltteja. Painopiste on alueen pohjoisosissa, mikä on muutenkin linnustollisesti arvokkaampaa. Laajalti liikkuvana lintuna tiltalttia on vaikea kartoittaa ja reviirien tulkinnassa on vaikeuksia, todellinen pesivien määrä lienee haarukassa 5-10 paria. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin 53 tiltalttireviiriä. Laji oli silloin koko Suomen uhanalaisluokituksessa vaarantunut, mutta tuoreimmassa luokituksessa

lajin kanta katsotaan elinvoimaiseksi. Näin on myös Järvenpäässä, sillä tiltalti on tyyppilintuja vähänkin laajemmissa, lajille sopivissa metsissä.

Hömötiainen

Kolme reviiriä tulkittiin havainnoista.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin 52 hömötiAISreviiriä. Lajin parimäärä taantui puoli vuosisataa sitten Suomessa vähintään puoleen. Syynä on todennäköisimmin tehometsätalous, joka vähensi metsien pötkelöpuiden määrää. Viimeisten 30 vuoden aikana hömötiAISkannan taantuma on ollut lievää ja pesimäkanta katsotaan vielä elinvoimaiseksi.

Töyhtötiainen

Kaksi reviiriä löytyi kartoituksessa.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä tulkittiin 37 töyhtötiAISreviiriä. Laji on harvalukuinen ja hieman hömötiAISta vähälukuisempi Järvenpäässä. Töyhtötiainen on viime vuosikymmeninä hieman vähentynyt Järvenpäässä, johtuen asutuksen leviämisestä ja metsien käsittelystä, joiden myötä jäljellä olevat metsät ovat pirstoutuneet ja lahopuita pesäpaikoiksi on vähemmän. Koko Suomen töyhtötiAISkanta pienei puoleen viidenkymmenen vuoden takaisesta, mutta viime vuosikymmenet kanta on ollut suunnilleen vakaa – aivan kuten hömötiAISella.

Kuusitiainen

Vain kaksi reviiriä löytyi kartoituksessa. Sopivaa elinympäristöä tuntuu olevan useammallekin parille.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin 63 reviiriä. Toisin kuin hömötiAISella ja töyhtötiAISella, kuusitiAISen pesimäkanta Suomessa on pysynyt melko vakaana yli puolen vuosisadan ajan, mutta vuosittaiset vaihtelut voivat olla hyvinkin suuria, ne liittynevät silloin tällöin tapahtuviin vaelluksiin ja vaihteleviin talvehtimisolosuhteisiin. Muista tiAISista poiketen kuusitiainen voi muuttaa kauaksi talven viettoon, rengaslöytöjä on Ranskasta asti.

Puukiipijä

Ainoastaan kaksi reviiriä puukiipijöitä havaittiin kartoituksessa.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäästä löytyi 45 reviiriä. Kaksi edellistä kovaa talvea on karsinut Suomessa talvehtivia puukiipijöitä ankarasti, eikä etelämpänä talvehtineista linnuista ole riittänyt yksilöitä kaikkiin sopiviin elinympäristöihin.

Närhi

Peräti kuusi reviiriä tulkittiin kartoituksessa. Yleensä närhi on pesimäaikaan vaikea löytää, sillä se on äänetön ja piileskelevä. Koska lajin reviiri on melko laaja, voi parimäärätulkinta olla liian korkea. Luultavammin oikea reviirimäärä on neljä ja kuuden välillä.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäästä löytyi 31 reviiriä. Syksyllä 2010 idästä tulleen voimakkaan närhivaelluksen jäljiltä taisi jäädä Järvenpäähänkin runsaasti lintuja, ja se näkyy tämän vuoden kartoituksissa.

Punatulkku

Vain yksi reviiri löydettiin kartoituksessa. Kuusikoissa viihtyvä punatulkku on vaikea havaita pesimäaikaan, joten kolmen kartoituskerran havainnoinnilla lajin yksilöitä voi jäädä huomaamatta. Kiilahännänkallion todellinen punatulkkujen parimäärä lienee vähintään kolme.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäästä löytyi 63 reviiriä.

Kohde 2. Peltola, Jampankorpi, kuntopolku (kuvio 942)

Taulukko 2.2. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 2 havaitut 38 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä laji, vastuulaji = Suomen vastuulaji, RT = alueellisesti uhanalainen laji.

Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1	Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Uuttukyyhky <i>Columba oenas</i> RT	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Metsäkivinen <i>Anthus trivialis</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Leppälintu <i>Phoenicurus phoenicurus</i> Vastuulaji	Talitiainen <i>Parus major</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Punatulkku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävät ja Suomen vastuulajit

Pyy

Kaksi reviiriä pyitä löydettiin kartoituksessa, mikä lienee alueen todellinen kanta. Molemmat havainnot tulivat koiraista, jotka saatiin äänihoukuttelulla esiin. Vuosien 2001-2003 kartoituksessa tällä alueella todettiin yksi pyyreviiri.

Palokärki

Yksi palokärkireviiri oli alueella, kuten myös vuosina 2001-2003. Välivuosinakin on palokärkiä havaittu säännöllisesti selvitysalueella.

Leppälintu

Yksi reviiri oli selvitysalueen koillisosassa. Koiras liikkui osittain alueen ulkopuolella talojen pihapiireissä ja pesinnästä ei saatu varmuutta.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä havaittiin leppälintu peräti 41 paikassa. Nyt kymmenen vuotta myöhemmin lajia tavataan selvästi vähemmän, joten taantumaa on tapahtunut.

Sirittäjä

Peräti kahdeksan laulavaa koirasta löydettiin kartoituksessa, vaikka monin paikoin muualla sirittäjiä oli vähän. Osa koiraista saattoi pysähtyä lajille sopivaan elinympäristöön muuttomatalla, todellinen

reviirimäärä lienee viiden ja kahdeksan välillä.

Lajikohtainen tarkastelu: alueellisesti uhanalainen laji (LC, alue 2a)

Uuttukyyhky

Yksi reviiri selvitysalueen eteläosassa, missä lintu usein istui sähkölangoilla. Pesintä lienee ollut jossain vanhassa palokärjen kolossa selvitysalueella tai sen tuntumassa.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä ei havaittu ollenkaan uuttukyyhkyä. Lajista on viime vuosina tullut jonkin verran pesintään viittaavia havaintoja.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Lehtokurppa

6. heinäkuuta havaittiin vähän ennen puolta yötä lintu soidinlennolla. Sen reviirilento ulottui myös Vähänummentien eteläpuolelle.

Käpytikka

Kolme reviiriä tulkittiin runsaista havainnoista. Yksi poikaspesä löytyi 20. kesäkuuta koivusta, selvitysalueen lounaiskulmasta. Poikasten voimakas ääntely pesässä kuului aivan vieressä olevalle kuntopolulle asti.

Mustapääkerttu

Vain yksi reviiri löytyi kartoituksessa.

Tiltalti

Kolme reviiriä tulkittiin laulavista koiraista, jotka liikkuivat alueella laajalti.

Hömötiainen

Kaksi reviiriä tulkittiin muutamasta havainnosta.

Töyhtötiainen

Kaksi reviiriä havaittiin kartoituksessa.

Kuusitiainen

Neljä reviiriä tulkittiin havainnoista. Selvitysalueella on vankka kuusitiaiskanta.

Puukiipijä

Vain kaksi reviiriä havaittiin kartoituksissa. Alue on kuitenkin hyvin sopivaa puukiipijälle, joten kartoitusvuoden parimäärä lienee alakanttiin todellisesta reviirimäärästä.

Närhi

Kaksi reviiriä löydettiin kartoituksessa. Määrä lienee oikea, yksi reviiri voisi olla vielä selvitysalueen pohjoisosassa, mistä ei nyt saatu havaintoja.

Punatulkku

Neljä reviiriä löydettiin kartoituksessa. Kartalle merkittyjen reviirien määrä vastanee hyvin todellista parimäärää alueelle.

Kohde 3. Peltola, Kappelin metsä (kuviot 939 & 1427)

Taulukko 2.3. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 3 havaitut 44 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä, vastuulaji = Suomen vastuulaji.

Varpushaukka <i>Accipiter nisus</i>	Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Nuolihaukka <i>Falco subbuteo</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Pyrstötiainen <i>Aegithalos caudatus</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Leppälintu <i>Phoenicurus phoenicurus</i> Vastuulaji	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Viitakerkkunen <i>Acrocephalus dumetorum</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Kultarinta <i>Hippolais icterina</i>	Tikli <i>Carduelis carduelis</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Punatulkku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävät ja Suomen vastuulajit

Pyy

Yksi koiras saatiin äänihoukuttimella esiin tiheään kuusikon kätköistä. Tämä alue on melko tehokkaasti ihmisasutuksella saarrettu, mutta vielä löytyy kapeita metsäkäytäviä muihin Järvenpään metsiin. Kun pyy jää sinnittelemään liian pieneksi kutistuvalla metsäalueelle, se ei paikallintuna pysty kovinkaan pitkään pesimään tai ainakaan tuottamaan jälkeläisiä. Lopulta pyy häviää tällaisilta alueilta. Selvitysalueella oli toukokuussa tehty metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen luoteisosassa, hyvin lähellä pyyn soidinpaikkaa ja jätetty vain siemenpuut pystyyn. Aika näyttää, kuinka kauan kohteella tavataan pyitä. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa ei alueella havaittu yhtään pyytä, mutta lajia on todennäköisesti myös silloin esiintynyt metsäalueella.

Leppälintu

Vain yksi reviiri todettiin selvitysalueen lounaisosassa, kappelin lähistöllä. Useampikin reviiri alueelle mahtuisi, sillä sopivaa elinympäristöä tuntuu olevan.

Sirittäjä

Kaksi reviiriä löytyi lähekkäin hautausmaan itäpuolelta. Sopivaa elinympäristöä olisi ollut useammallekin reviirille. Suuri ero oli tämän alueen ja läheisen Jampankorven kuntopolun reviirien

määrässä. Jälkimmäinen lienee elinpiirinä parempi houkutellen muutolta tulevat sirittäjät, eikä lintuja huonona pesimävuotena riittänyt toissijaisille alueille.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Varpushaukka

Varpushaukkakoiras lensi matalalla kaakkoon aamulla 14. heinäkuuta kappelin itäpuolella. Tämä metsäalue hautausmaan kaakkoispuolella tutkittiin myöhemmin, mutta mitään pesintään viittaavaa ei löytynyt. Elinympäristö sopisi mainiosti varpushaukalle. Nähty lintu oli mitä ilmeisimmin saalistuslennossa ja mahdollinen pesintä oli muualla, selvitysalueen ulkopuolella.

Nuolihaukka

9. kesäkuuta havaittiin nuolihaukka kartalle merkityssä paikassa. Selvitysalueelta ei löytynyt mitään pesintään viittaavaa, mahdollinen pesintä lienee ollut muualla Peltolan - Vähänummen alueella.

Lehtokurppa

Iltayöstä 6. heinäkuuta oli lehtokurppa soidinlennolla aivan selvitysalueen kaakkoisosan metsän päällä. Alue soveltuu hyvin lehtokurpan elinympäristöksi.

Käki

Käki kukkui parilla käyntikerralla selvitysalueen keskellä.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa tulkittiin kuusi reviiriä koko Järvenpään alueelta. Tällä alueella ei silloin tehty havaintoja. Käki poistettiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettävistä lajeista, sillä lajin pesimäkanta Suomessa arvioidaan riittävän vakaaksi.

Käpytikka

Neljä reviiriä käpytikkoja tulkittiin kartoituksen lukuisista havainnoista. 30. toukokuuta löytyi poikaspesä haavasta hautausmaan koillispuolelta, aivan selvitysalueen rajalta.

Viitakerttunen

17. kesäkuuta lauloi viitakerttunen selvitysalueen koillisosan peltoalueella. Pesintää ei varmistettu. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin vain kaksi reviiriä viitakerttusia.

Kultarinta

Kultarinta lauloi 9. kesäkuuta selvitysalueen kaakkoisosassa, lähellä asutusta. Lisäksi hautausmaalla havaittiin kaksi laulavaa koirasta.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa löydettiin koko Järvenpäästä 22 kultarintareviiriä.

Mustapääkerttu

Kaksi reviiriä löytyi kartoituksissa, selvitysalueen luoteisosasta ja kaakkoisosasta.

Tiltalti

Vain yksi reviiri löytyi selvitysalueelta.

Pyrstötiainen

30.toukokuuta pyrstötiainenpoikue, kaksi aikuista ja vähintään kaksi poikasta, liikkui hautausmaan koillispuolella. Pesintä on mitä ilmeisimmin ollut selvitysalueella, koska poikaset olivat lähteneet pesästä ehkä muutamaa päivää aiemmin.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa pyrstötiäistä ei havaittu Järvenpäässä ollenkaan. Laji vaikuttaakin runsastuneen viime aikoina Järvenpäässä ja lähikunnissa.

Hömötiainen

Neljä reviiriä tulkittiin havainnoista. Selvitysalueella on paikoin melko paljon pientä lahopuuta, joihin hömötiainen voi kovertaa pesäkolonsa.

Töyhtötiainen

Yksi reviiri tulkittiin useasta havainnosta.

Kuusitiainen

Vain kaksi reviiriä löydettiin, alueelle mahtuisi useampikin pari.

Puukiipijä

Vain kaksi reviiriä oli kartoitusvuonna, mutta puukiipijöitä oli normaalia vähemmän.

Närhi

Vain yksi reviiri todettiin. Luultavaa kuitenkin on, että selvitysalueella on ainakin yksi reviiri lisää.

Punatulkku

Kaksi reviiriä löydettiin selvitysalueen pohjoisosasta.

Kohde 4. Peltola, Kartanonseutu (kuvio 907)

Taulukko 2.4. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 4 havaitut 20 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokiteltu laji on lihavoitu: NT = silmälläpidettävä.

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>

Lajikohtainen tarkastelu: silmälläpidettävä laji

Sirittäjä

Kolme reviiriä havaittiin kartoituksissa. Alueen pienen koon huomioiden määrää voidaan pitää korkeana, varsinkin kun kartoitusvuonna sirittäjät olivat vähissä.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Käpytikka

Yksi reviiri oli selvitysalueella. Metsäalue on sen verran pieni, että toista reviiriä tuskin mahtuisikaan.

Kuusitiainen

Yksi reviiri oli selvitysalueen eteläosassa, osittain asutusalueella.

Kohde 5. Pihtikallio (kuvio 2179)

Taulukko 2.5. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 5 havaitut 39 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä laji, RT = alueellisesti uhanalainen laji.

Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Uuttukyyhky <i>Columba oenas</i> RT	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Punarinna <i>Erithacus rubecula</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Kottarainen <i>Sturnus vulgaris</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Punavarpunen <i>Carpodacus erythrinus</i> NT
Tiltatti <i>Phylloscopus collybita</i>	Punatulku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>
Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin ja silmälläpidettävät lajit**Pyy**

Kaksi reviiriä löytyi kartoituksissa ja se lienee myös maksimaalinen määrä tälle alueella. Metsäalue on yhteydessä lännessä Vähänummen ja pohjoisessa Keravanjoen varren metsiin. Pyyt pystyvät liikkumaan kapeitakin metsäkäytäviä myöten, mutta ne eivät mielellään ylitä laajoja aukeita. Selvitysalueen itäpuolen junanrata, moottoritie ja laaja asutus sekä etelä- että itäpuolella ovat lajille hyvin voimakkaita esteitä yhteyteen Lemmenlaakson ja Sipoon metsiin.

Sirittäjä

Havaittiin yksi reviiri, joka oli osittain selvitysalueen ulkopuolella. Lajille sopivalta metsäalueelta Pihtikallion pohjoispuolelta olisi odottanut sirittäjän löytyvän.

Punavarpunen

Yksi reviiri havaittiin junanradan itäpuolella, osittain selvitysalueen ulkopuolella. Koiras lauloi 6. kesäkuuta alueen rajalla. Pesinnästä ei saatu varmistusta.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin 29 reviiriä. Lajin kannan romahtaminen on ollut rajua. Tämän vuoden kartoituksissa havaittiin vain kaksi punavarpusta ja muualta Järvenpäästä tuli tietoon muutama laulava koiras. Punavarpunen liitettiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin.

Lajikohtainen tarkastelu: alueellisesti uhanalainen laji (LC, alue 2a)**Uuttukyyhky**

Yksi reviiri oli selvitysalueen koillisosassa. Yhden sähkölangalla istuneen linnun havaittiin lentävän metsään, mutta pesintä on voinut olla alueen ulkopuolellakin.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Lehtokurppa**

Soidinlentävä lintu havaittiin huhtikuussa, ennen varsinaisten kartoitusten alkua. Selvitysalueella on runsaasti sopivaa elinympäristöä lehtokurpalle kasvattaa poikueensa. Alueella havaitaan joka kevät lehtokurppia soidinlennolla.

Käki

25. toukokuuta havaittiin käki kukkumassa selvitysalueella.

Käpytikka

Kaksi reviiriä löydettiin kartoituksessa. Toisesta tehtiin pesälöytö: 6. kesäkuuta poikaset kerjäsivät ruokaa aivan Kittiläntien reunassa, haavassa sijaitsevassa pesäkolossa.

Tiltalti

Vain yksi reviiri sijaitsi Pihtikallion eteläpuolella. Koiras lauloi kahdella käyntikerralla lähes samassa paikassa.

Hömötiainen

Kolme reviiriä tulkittiin runsaista havainnoista. Selvitysalueella on melko hyvin pientä lahoppua hömötiaisen pesäpaikoiksi.

Töyhtötiainen

Yksi reviiri Pihtikalliolla, mikä onkin elinympäristönä sopivaa töyhtötiaiselle.

Kuusitiainen

Vain yksi reviiri löytyi kartoituksessa. Alueelle mahtuisi useampikin reviiri.

Puukiipijä

Yksi reviiri alueen koillisosassa, missä onkin puukiipijälle tarjolla sopivia pesäpaikkoja. Selvitysalueella voisi hyvin olla parikin reviiriä lisää puukiipijöitä.

Närhi

Yksi reviiri tulkittiin kahdesta havainnosta. Lintu nähtiin kerran Pihtikalliolla ja kerran sille vievän tien varressa.

Kottarainen

Yksi reviiri oli selvitysalueen pohjoisosassa. Pariskunnan poikaspesä löytyi isosta koivusta, vanhasta käpytikan kolosta. Poikaset olivat jo hyvin isoja ja lähes valmiita lähtemään lentoon. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä havaittiin 86 reviiriä kottaraisia. Järvenpään kottaraisista suurin osa pesii pöntöissä, mutta myös luonnonkolot ovat mieluisia pesäpaikkoja.

Usein tikankolo näyttää kelpaavan paremmin kuin kottaraispönttö. Kottarainen poistettiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettävistä lajeista.

Punatulku

Punatulkuja havaittiin kahdessa pesimäympäristöltään sopivassa paikassa.

Kohde 6. Haarajoki, pelto (kuvio 1973)

Taulukko 2.6. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 6 havaitut 5 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä).

Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	

Lisäksi nähtiin pellolla ruokailemassa sepelkyyhkyjä ja variksia. Niiden pesät sijaitsivat selvitysalueen ulkopuolella.

Kohde 7. Lepola (kuviot 1528, 1529, 1545, 1589 & 1590)

Taulukko 2.7. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 7 havaitut 44 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä laji, vastuulaji = Suomen vastuulaji, RT = alueellisesti uhanalainen laji.

Sinisorsa <i>Anas platyrhynchos</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Telkkä <i>Bucephala clangula</i> Vastuulaji	Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>
Nuolihaukka <i>Falco subbuteo</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Töyhtöhyppä <i>Vanellus vanellus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Uuttukyyhky <i>Columba oenas</i> RT	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1	Talitiainen <i>Parus major</i>
Sarvipöllö <i>Asio otus</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Pikkulepinkäinen <i>Lanius collurio</i> EU D1
Kiuru <i>Alauda arvensis</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Metsäkivinen <i>Anthus trivialis</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Niittykivinen <i>Anthus pratensis</i> NT	Varis <i>Corvus cornix</i>
Västäräkki <i>Motacilla alba</i>	Kottarainen <i>Sturnus vulgaris</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Pikkuvarpunen <i>Passer montanus</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Pensastasku <i>Saxicola rubetra</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Tikli <i>Carduelis carduelis</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punavarpunen <i>Carpodacus erythrinus</i> NT
Viitakerktonen <i>Acrocephalus dumetorum</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lisäksi pelloilla ruokailee useita muita lintulajeja, jotka pesivät selvitysalueen ulkopuolella: naurulokki, kalalokki, kesykyyhky ja naakka. Selvitysalueen rajausta sulki pois metsäsaarekkeet, joissa on lehtipuuvaltainen puusto. Niissä havaitaan vuosittain – myös kartoitusvuonna – uhanalaisluokituksessa mainittuja tai muuten arvokkaina pidettäviä lajeja: käenpiika, pikkutikka ja leppälintu.

Aiemmin lehtopöllö pesi usein Lippumäen metsässä, mutta viimeisin varma pesintä on vuodelta 2004. Pari näyttää siirtyneen kilometrin verran etelämmäksi pesimään, mutta välillä lintuja kuulee Lippumäessäkin. Pyy pesi vielä 1980-luvulla Lippumäessä, mutta sen jälkeen sitä ei ole havaittu ollenkaan. Tämä metsäalue on jäänyt pyyn kannalta liian eristyksiin peltojen ja asutuksen keskelle.

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin, silmälläpidettävät ja Suomen vastuulajit

Telkkä

Telkkäpoikue havaittiin 31. toukokuuta uimassa ojassa Lippumäen pohjoispuolella kohti Tuusulanjärveä. Pesinnän arvellaan olleen jossain palokärjenkolossa Lippumäen metsässä.

Palokärki

Palokärki havaittiin silloin tällöin Lippumäen metsässä, mutta se on ilmeisesti tänä vuonna pesinyt selvitysalueen ulkopuolella. Vanhoja palokärjenkoloja löytyy alueelta.

Niittykirvinen

Neljä reviiriä tulkittiin havainnoista, joita tuli laajalta peltoalueelta. Tämä taitaakin olla nykyään Järvenpään tärkein pesimäalue niittykirviselle, sillä muualla ei ole näinkään suurta keskittymää.

Pikkulepinkäinen

Koiras nähtiin 1. kesäkuuta pallokentän eteläpuolella. Kartoitusten jälkeen havaittiin pikkulepinkäinen pallokentän ja junanradan välissä olevassa risukasassa. Pesintää ei saatu varmistettua.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäässä havaittiin 9 reviiriä pikkulepinkäisiä.

Punavarpunen

Koiras lauloi 30. toukokuuta Lippumäen pohjoispuolella pellonreunassa, asutusalueen tuntumassa. Muita havaintoja lajista ei tullut.

Lajikohtainen tarkastelu: alueellisesti uhanalainen laji (LC, alue 2a)

Uuttukyyhky

Uuttukyyhky havaittiin muutaman kerran Lepolan pelloilla ruokailemassa, Pari kertaa se lensi Lippumäen metsään, joten lajin tulkittiin ilmeisesti pesivän siellä, vanhoja palokärjenkoloja alueella on.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Nuolihaukka

Nuolihaukka pesi onnistuneesti Lippumäessä ja kaksi poikasta liikuskelu syyskuun alkuun asti Lippumäen tuntumassa.

Töyhtöhyppä

Kaksi reviiriä tulkittiin useista havainnoista Lepolan peltoalueelle. Pesinnät kuitenkin epäonnistuivat. Syynä voi olla alueella liikkunut kettu tai varikset.

Käki

Pari kertaa kuului käki selvitysalueella ja sen eteläpuolella.

Sarvipöllö

Ainolan metsikössä pesi sarvipöllö tuottaen vähintään kolme poikasta. Ne havaittiin ensimmäisen kerran 7. heinäkuuta aamuyöllä, jolloin ne kerjäsivät emoilta ruokaa pesän ulkopuolella. Havaintoja poikueesta tuli heinäkuun lopulle asti, jolloin ne olivat siirtyneet Lippumäkeen.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa Järvenpäässä ei havaittu sarvipöllöjä, mutta nykyään laji havaitaan lähes vuosittain joko soidinhuutelon tai poikueiden perusteella.

Käpytikka

Kaksi reviiriä tulkittiin lukuisista havainnoista Lippumäen metsäalueelta. Toisen parin pesä löytyi.

Pensastasku

Kolme reviiriä tulkittiin lukuisista havainnoista Lepolan pelloilta, missä se viihtyy samoilla alueilla kuin niittykirvinen.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa koko Järvenpäästä löydettiin 24 pensastaskun reviiriä.

Viitakerttunen

Viitakerttunen pesi onnistuneesti Lippumäessä. 12. heinäkuuta nähtiin emo ja maastopoikanen.

Kuusitiainen

Vain yksi reviiri tulkittiin runsaista havainnoista Lippumäessä.

Puukiipijä

Yksi reviiri oli Lippumäessä, missä puukiipijöitä havaitaan vuosittain

Närhi

Yksi reviiri oli Lippumäessä, missä närhi pesii vuosittain.

Kottarainen

Yksi reviiri oli Hovimaan ympäristössä. Lippumäessä on aiemmin pesinyt luonnonkoloissa jopa muutama pari kottaraisia, mutta pariin vuoteen laji ei ole enää tällä alueella pesinyt. Peltolan pellot ovat tärkeitä selvitysalueen ulkopuolella pesiville kottaraisille. Niitä pesii useissa metsäsaarekkeissa sekä luonnonkoloissa että kottaraispöntöissä, joita on viime vuosina viety alueelle ja joista on rengastettu kottaraisen poikasia.

Kohde 8. Ristinummi (kuviot 1663, 1664 & 1696)

Taulukko 2.8. Vuoden 2011 selvityksessä kohteella 8 havaitut 33 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä.

Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1 Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Luhtahuitti <i>Porzana porzana</i> EU D1, NT Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Sepelkyhky <i>Columba palumbus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Kiuru <i>Alauda arvensis</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Västäräkki <i>Motacilla alba</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivin ja silmälläpidettävät lajit

Pyy

Yksi reviiirillinen pyitä vielä sinnittelee Ristinummen metsässä. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa lajia ei täällä havaittu, mutta se on voinut jäädä huomaamatta.

Luhtahuitti

Yllättäen kuultiin luhtahuittikoiras 14. kesäkuuta aamuyöllä selvitysalueen koillisosassa, Pohjolan itäpuolella. Lintu huusi pienessä ojassa, missä kasvaa mm. leveäosmankäämiä. Laji ei pystyne pesimään näin vaatimattomassa kosteikossa, joten lintu on pysähtynyt paikalle muuttomatallaan. Lähin tunnettu luhtahuitin pesimäpaikka on Tuusulanjärven pohjoispäässä, jossa tänäkin vuonna oli reviiri.

Vuosien 2001-2003 kartoituksissa lajia ei havaittu ollenkaan Järvenpäässä.

Sirittäjä

Kaksi sirittäjäreviiriä oli selvitysalueella. Useampikin reviiri voisi olla, sillä sopivaa elinympäristöä tuntuisi olevan.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Lehtokurppa

Soidinlentävä lintu metsäalueen päällä havaittiin 14. kesäkuuta aamuyöllä.

Käpytikka

Kaksi reviiriä tulkittiin useista havainnoista. Poikaspesä löytyi eteläisemmältä reviiriltä 26. toukokuuta.

Mustapääkerttu

Kaksi reviiriä oli lähekkäin selvitysalueen itäosassa.

Tiltalti

Kaksi reviiriä oli selvitysalueen itäosassa.

Kuusitiainen

Yksi reviiri oli alueen länsiosassa, osittain asutusalueella.

Vuosi 2012**Kohde 1. Kaakkola (251)**

Taulukko 2.9. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 1 havaitut 53 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, Vastuulaji = Suomen vastuulaji, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen

Tavi <i>Anas crecca</i> Vastuulaji	Sinisorsa <i>Anas platyrhynchos</i>
Telkkä <i>Bucephala clangula</i> Vastuulaji	Kanahaukka <i>Accipiter gentilis</i>
Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1	Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Metsäviklo <i>Tringa ochropus</i>
Uuttukyyhky <i>Columba oenas</i> RT	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Kiuru <i>Alauda arvensis</i>
Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>	Västaräkki <i>Motacilla alba</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Kivitasku <i>Oenanthe oenanthe</i> VU	Mustarastas <i>Turdus merula</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Idänuunilintu <i>Phylloscopus trochiloides</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen <i>Parus montanus</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Puukiiپیjä <i>Certhia familiaris</i>
Närhi <i>Garrulus glandarius</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Varis <i>Corvus cornix</i>	Korppi <i>Corvus corax</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Tikli <i>Carduelis carduelis</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Hemppe <i>Carduelis cannabina</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Punavarpunen <i>Carpodacus erythrinus</i> NT	Punatulkku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Tavi**

Tavipariskunta nousi tuoreen hakkualueen lätäköstä 24. toukokuuta. Kaatopaikan ympäristö sopii lajille pesimäpaikaksi.

Telkkä

Telkkänaaras näkyi lennossa 3. kesäkuuta. Kaatopaikan ympäristö lätäköineen sopii lajille pesimäalueeksi ja vanhoja palokärjen koloja löytyy pesäpaikaksi. Lähellä kulkevaa Mäyräojaa pitkin voi viedä poikueen Tuusulanjärvelle. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa telkkää ei tällä alueella tavattu.

Pyö

Kaksi koirasta saatiin esiin äänihoukuttimen avulla. Reviirejä tällä laajalla tutkimusalueella voi olla useampikin, laji on usein vaikea havaita. Tämä metsäalue on tärkeä pyö Järvenpäässä säilymisen kannalta.

Palokärki

Kupukallion ympäristössä liikkui palokärki 25. huhtikuuta. Pesinnästä ei saatu varmuutta, mutta palokärkiä havaitaan alueella vuosittain. Myös vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa oli tutkimusalueella palokärkireviiri.

Kivitasku

Kaksi reviiriä kaatopaikalla, molemmissa havaittiin pariskunta. Eteläisempi pari varoitteli kiihkeästi 3. kesäkuuta joko pesässä olevia poikasia tai juuri maastoon lähteneitä poikasia. Samalla paikalla näkyikin ja kuvattiin 16. kesäkuuta lentokykyinen poikanen, pesintä siis onnistui. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa kaatopaikalla oli kivitaskureviiri ja koko Järvenpäästä löydettiin 23 reviiriä. Vuoden 2011 kartoitusalueilla ei ollut kivitaskuja, nyt vuoden 2012 kartoituksessa havaittiin neljässä kohteessa viisi reviiriä. Näppituntumalta Järvenpään kivitaskukanta on pysynyt suunnilleen ennallaan. Nyt havaitut reviirit olivat joka kaatopaikalla, junaradan reunapenkassa tai asutusalueilla. Kivitaskun suojelemiseksi ja kannan kasvattamisen hyväksi ei siis tarvitse tehdä mitään, ellei sitten alueiden mylläämistä ja rakentamista katsota sellaiseksi.

Sirittäjä

Vain kaksi laulavaa koirasta havaittiin, lähemmäs Kupukallion luoteispuolella. Reviirien määrä oli yllättävän vähäinen, sopivaa elinympäristöä kuitenkin tuntuisi lajille olevan.

Punavarpuunen

Yksi laulava koiras liikkui kaatopaikan länsi- ja itäreunalla. Pesinnästä ei varmistettu.

Lajikohtainen tarkastelu: alueellisesti uhanalaiset linnut (LC, alue 2a)**Uuttukyyhky**

Uuttukyyhky havaittiin kerran kartalle merkityssä paikassa. Laji pesii vanhoihin palokärjen koloihin ja pönttöihin. Uuttukyyhkyn pesinnästä ei kuitenkaan saatu varmuutta, mutta lajista on viime vuosina tullut enemmän Järvenpäässä havaintoja kuin takavuosina.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Kanahaukka**

Kanahaukka havaittiin kahdella huhtikuun käynnillä Kupukallion ympäristössä. Pesintää tuskin tänä vuonna oli, ei ainakaan poikasiin asti onnistunutta. Takavuosina kaatopaikan eteläpuolella pesi kanahaukka, muutama viimeiseen vuoteen ei pesinnästä ole tietoa. Luultavasti alueen vanha

pariskunta on kuollut, nyt havaittu lintu oli nuori. Kanahaukan näkee usein Loutissa ja Tuusulanjärven pohjoispäässä saalistelemassa. Lintu tai linnut tulevat selkeästi tältä tutkimusalueelta, joten toivottavasti pesintä taas muutaman vuoden tauon jälkeen pian todetaan.

Metsäviklo

Yksi reviiiri todettiin kaatopaikan ympäristössä. Sopivia kosteita painanteita tutkimusalueella on useita, joten pareja voi olla enemmänkin. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa metsävikloja havaittiin vain neljä reviiiriä. Vuoden 2011 kartoituskohteissa ei havaittu ainuttakaan metsävikloa, vuoden 2012 kartoituksissa laji kuitenkin löydettiin neljästä paikasta.

Lehtokurppa

Yllättäen vain yksi reviiiri löydettiin. Tälle laajalle metsäalueelle mahtuisi pari reviiiriä lisää.

Käki

Koiras havaittiin 15. kesäkuuta kukkumassa Kupukalliolla, muita havaintoja ei ollut.

Käpytikka

Kuusi reviiiriä löydettiin kartoituksessa. Joku reviiiri on saattanut jäädä huomaamatta näin laajalta alueelta.

Mustapääkerttu

Vain yksi reviiiri löytyi Kupukallion koillispuolelta, pellon reunasta. Kuten sirittäjää, mustapääkerttua oli yllättävän vähän tällä tutkimusalueella. Ehkä metsä on liian havupuuvaltaista ja riittävän laajat lehtomaiset lehtipuuvaltaiset alueet puuttuvat.

Idänuunilintu

Laulava koiras havaittiin 15. kesäkuuta Kupukallion eteläosan varttuneessa kuusimetsässä. Muita havaintoja ei tehty, mutta alue soveltuu hyvin idänuunilinnulle, joten pesintä on mahdollinen.

Tiltalti

Kuusi reviiiriä tiltaltteja tulkittiin kartoituksen havainnoista. Osan koiraista havaittiin liikkuvan laajalla alueella, vaihtaen laulupaikkaa kartoituksen aikana. Luultavasti reviiirien määrä on kuitenkin lähellä oikeaa.

Hömötiainen

Kahdeksan reviiiriä löytyi tutkimusalueelta. Tällä metsäalueella on sen verran paljon pientä lahoppua, että hömötiaiset löytävät pesäpaikkoja. Lajin kanta on viime vuosikymmeninä ollut taantumaan päin eteläisessä Suomessa, mutta tällä tutkimusalueella hömötiaiset tuntuvat pärjäävän.

Töyhtötiainen

Vain kolme reviiiriä löydettiin. Hömötiaisen tavoin töyhtötiainen tarvitsee pesäpaikaksi lahoppun. Laji on vähentynyt viime vuosikymmeninä eteläisessä Suomessa.

Kuusitiainen

Peräti 15 reviiiriä löytyi, alueen kuusitiaisia on vahva. Varsinkin Kupukallion ympäristössä kuusitiaisia lauloi paljon, usein kuului samanaikaisesti kaksi tai kolme laulavaa koirasta.

Puukiipijä

Seitsemän reviiriä löytyi. Alueella voi useampikin pari, mutta selkeästi kovat talvet ovat verottaneet puukiipijäkantaa. Tutkimusalueella on kuitenkin lajille sopivaa elinympäristöä runsaasti.

Närhi

Kuusi reviiriä löytyi pesimäaikaan hyvin piileskelevää närheä. Luultavasti joku reviiri jäi huomaamatta.

Punatulku

Vain neljä reviiriä löytyi kartoituskäynneillä. Punatulku on kuitenkin pesimäaikaan erittäin piileskelevä, joten parimäärä on todellisuudessa jonkin verran suurempi.

Kohde 2. Saunakallio (1062)

Taulukko 2.10. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 2 havaitut 26 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1
Metsäkivinen <i>Anthus trivialis</i>	Rautiainen <i>Prunella modularis</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Mustarastas <i>Turdus merula</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Kulorastas <i>Turdus viscivorus</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>
Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>	Hömötiäinen <i>Parus montanus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Sinitiäinen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Palokärki**

3. kesäkuuta oli palokärki tutkimusalueen luoteisosassa. Pesintää alueella tuskin oli, vaan mahdollisesti tästä kohteesta länteen tai pohjoiseen, Tuusulan puolella.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Lehtokurppa**

Lehtokurppa oli soidinlennolla tutkimusalueen päällä 12. toukokuuta klo 2.35.

Mustapääkerttu

Koiras lauloi 3. kesäkuuta alueen kaakkoisosassa.

Hömötiäinen

Laulava koiras havaittiin 27. huhtikuuta alueen pohjoisosassa, reviiri oli osittain Tuusulan puolella.

Kuusitiainen

Kuusitiaisia oli kaksi reviiriä, toinen alueen pohjoisosassa, toinen itäosassa.

Puukiipijä

Puukiipijä lauloi 3. kesäkuuta tutkimusalueen keskiosassa.

Kohde 3. Kaskenaro (2302)

Taulukko 2.11. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 3 havaitut 27 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä).

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Sarvipöllö <i>Asio otus</i>	Västäräkki <i>Motacilla alba</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>
Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit

Uhanalaisluokituksen lajeja ei ollut alueella kartoitusvuonna 2012.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Sarvipöllö

Kartoituskäynnillä 2. heinäkuuta havaittiin sarvipöllö pikkulintujen kiihkeän varoittelun johdosta tutkimusalueen länsirajalla. Lajin pesinnästä alueella ei kuitenkaan ole tietoja. Vuonna 2012 pikkujyrsijöitä oli erittäin vähän, eikä koko Järvenpäässä löydetty yhtään sarvipöllön pesintää.

Mustapääkerttu

Yksi mustapääkerttureviiri oli alueen länsiosassa.

Tiltalti

Koiras lauloi 27. huhtikuuta alueen länsiosassa. 2. heinäkuuta mahdollisesti sama koiras lauloi tästä paikasta etelään, tutkimusalueen ulkopuolella.

Hömötiainen

Yksi reviiri oli alueen länsiosassa, osittain alueen ulkopuolella.

Kuusitiainen

Kuusitiainen lauloi alueen länsiosassa, ajoittain tutkimusalueen ulkopuoleisen talon pihapiirissä. Ilmeisesti pesintä oli siellä.

Puukiipijä

Puukiipijä tuli varoittelemaan sarvipöllöä 2. heinäkuuta. Aiemmilta käynneiltä ei lajista tullut havaintoja.

Kohde 4. Terhola (498)

Taulukko 2.12. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 4 havaitut 36 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, Vastuulaji = Suomen vastuulaji

Telkkä <i>Bucephala clangula</i> Vastuulaji	Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1
Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1	Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Mustapäähkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>
Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Tikli <i>Carduelis carduelis</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Punatulku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit

Telkkä

Naaras ja neljä pientä poikasta uiskentelivat 1. kesäkuuta alueen pohjoispuolella olevassa lammessa. Pesä on ilmeisesti ollut jossain vanhassa palokärjen kolossa tutkimusalueella, sopivankokoista pönttöä ei lammella ollut.

Pyy

Äänihoukuttimen avulla saatiin koiras ääneen ja tulemaan hyvin lähelle 1. toukokuuta. Muilla käynneillä ei lajista saatu havaintoja, mutta paikkalintuna pyyllä on tutkimusalueella varmasti reviiri. Myös vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa havaittiin tällä metsäalueella pyitä.

Palokärki

6. heinäkuuta äänteli palokärki tutkimusalueen koillisosassa, puron varressa. Pesinnästä ei ole tietoa, mutta alueella on lajille sopivaa elinympäristöä ja myös aiemmilta vuosilta on lajista havaintoja, kuitenkin vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa palokärkeä ei täällä havaittu.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Käpytikka

Käpytikkahavainnoista tulkittiin neljä reviiriä.

Mustapäähkerttu

Kaksi laulavaa koirasta havaittiin kartoituskäynneillä.

Tiltalti

Kolme reviiriä tulkittiin laulavista koiraista.

Hömötiainen

Kaksi reviiriä hömötiaisia löydettiin kartoituskäynneillä.

Töyhtötiainen

Yksi reviiri oli kuntoradan männikössä.

Kuusitiainen

Seitsemän reviiriä löytyi melko tasaisesti jakautuneena koko tutkimusalueelle. Alueella on vahva kuusitiaiskanta.

Puukiipijä

Vain yksi reviiri löytyi alueen pohjoisosasta, puron varrelta. Tutkimusalueella on kuitenkin sopivaa elinympäristöä puukiipijälle, joten lajin väheneminen ankarien talvien aikana vaikuttaa tälläkin metsäalueella.

Närhi

Pariskunta havaittiin 1. toukokuuta alueen eteläosassa. Muita havaintoja ei lajista tullut, mutta luultavasti tutkimusalueella pesii useampi pari närhiä.

Punatulkku

Vain yksi havainto: 1. toukokuuta oli punatulkku puron lähistöllä, tutkimusalueen kaakkoisosassa. Pesimäaikaan piileskeleviä punatulkkuja on luultavasti useampi pari alueen kuusimetsissä.

Kohde 5. Isokytö (1361)

Taulukko 2.13. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 5 havaitut 34 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>
Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>	Västäräkki <i>Motacilla alba</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Kivitasku <i>Oenanthe oenanthe</i> VU	Mustarastas <i>Turdus merula</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Mustapääherttu <i>Sylvia atricapilla</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>	Hömötiainen <i>Parus montanus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Sinitiaainen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Pikkuvarpunen <i>Passer montanus</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Punatulkku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Kivitasku.**

29. huhtikuuta havaittiin laulava kivitasku junaradan luona. Myöhemmin lajia ei havaittu,

mahdollinen pesintä lienee ollut tutkimusalueen pohjoispuolella, tutkimusalueen ulkopuolella.

Sirittäjä

Kaksi reviiriä löydettiin läheltä toisiaan alueen lounaisosan rehevämmästä metsästä.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Käki

Käki kukkui 4. kesäkuuta tutkimusalueen keskellä.

Käpytikka

Kolme reviiriä löytyi keskittyneenä tutkimusalueen länsiosaan.

Mustapääkerttu

Kolme reviiriä löydettiin, näistä kaksi alueen pohjoisosassa ja yksi lounaisosan rehevämmästä metsästä.

Hömötiainen

Neljä reviiriä tulkittiin havainnoista. Hömötiaiskoiraat liikkuvat laajalla alueella, joten todellinen määrä lienee kolmesta neljään reviiriin. Pari kertaa kuultiin yhtäaikaaisesti kaksi koirasta.

Kuusitiainen

Yllättäen vain yksi laulava koiras havaittiin ja sekin vasta viimeisellä käynnillä 3. heinäkuuta. Tämän vuoden kartoituksessa muilla vastaavankokoisilla metsäalueilla oli useita reviirejä.

Närhi

Kaksi reviiriä oli melko lähellä toisiaan alueen eteläosassa..

Punatulkku

Vain yksi reviiri löytyi tutkimusalueen lounaisosasta.

Kohde 6. Kiljuvanummi (1824)

Taulukko 2.14. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 6 havaitut 30 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä

Metsäviklo <i>Tringa ochropus</i>	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Niittykirvinen <i>Anthus pratensis</i> NT
Västaräkki <i>Motacilla alba</i>	Rautiainen <i>Prunella modularis</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Kivitasku <i>Oenanthe oenanthe</i> VU
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen <i>Parus montanus</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Puukiiپیج <i>Certhia familiaris</i>	Närhi <i>Garrulus glandarius</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit

Niittykirvinen

Varoiteleva pariskunta havaittiin 4. kesäkuuta maisemoidulla ratavallilla. Emot kantoivat ruokaa, joten poikaset olivat joko pesässä tai maastossa.

Kivitasku.

Laulava koiras liikkui 29. hutikuuta tutkimusalueen pohjoisrajan sillalla ja sen eteläpuolella. 4. kesäkuuta havaittiin varoiteleva lintu alueen eteläosassa. Nämä havainnot tulkittiin yhdeksi reviiriksi ja kartan merkki laiteiin jälkimmäisen havainnon kohdalle.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Metsäviklo

Soidinlentävä metsäviklo havaittiin 4. kesäkuuta.

Käpytikka

Kaksi reviiriä tulkittiin havainnoista.

Mustapääkerttu

Kaksi laulavaa koirasta havaittiin kartoituskäynneillä.

Hömötiainen

Vain yksi reviiri, sijaitsi tutkimusalueen eteläosassa.

Kuusitiainen

Vain yksi reviiri oli alueen tutkimusalueen keskiosassa kulkevan ojan ympäristössä olevassa rehevämmässä metsässä. Kuten hömötiasta, kuusitiasta oli täällä vähän. Vanhempaa metsää ei paljoa ole, vaan tutkittava alue oli lähinnä taimikkoa, nuorta metsää ja hakkuualueita.

Puukiipijä

Vain yksi havainto, 4. kesäkuuta äänteli puukiipijä tutkimusalueen keskiosan vanhemmassa metsässä.

Närhi

Neljä reviiriä tutkittiin havainnoista. Aleen pohjoisin reviiri ulottuu toiselle tutkimusalueelle, Isokytö (1361).

Kohde 7. Mikonkorpi (1845)

Taulukko 2.15. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 7 havaitut 2 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: NT = silmälläpidettävä

Kiuru *Alauda arvensis*

Niittykirvinen *Anthus pratensis* NT

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Niittykirvinen**

Yksi reviiri oli tutkimusalueella. Koiras lauloi sekä 26. huhtikuuta että 1. kesäkuuta pellolla.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Kiuru**

Laji otettiin tämän vuoden kartoituksissa mukaan pelkän peltoalueen kohteille ja reviirit merkittiin kartoille. Yksi reviiri oli tällä tutkimusalueella. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa havaittiin 143 kiurureviiriä. Luultavasti koko Järvenpään kiurukanta on huomattavasti pienentynyt, suurimpana syynä on kiurulle sopivien elinympäristöjen väheneminen rakentamisen myötä.

Kohde 8. Lemmenlaakso, Eteläosa (1841)

Taulukko 2.15. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 8 havaitut 23 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: Vastuulaji = Suomen vastuulaji, NT = silmälläpidettävä

Sinisorsa *Anas platyrhynchos*

Rantasipi *Actitis hypoleucos* NT, Vastuulaji

Rautiainen *Prunella modularis*

Satakieli *Luscinia luscinia*

Räkättirastas *Turdus pilaris*

Punakylkirastas *Turdus iliacus*

Lehtokerttu *Sylvia borin*

Kirjosieppo *Ficedula hypoleuca*

Talitiainen *Parus major*

Varis *Corvus cornix*

Viherpeippo *Chloris chloris*

Keltasirkku *Emberiza citrinella*

Metsäviklo *Tringa ochropus*

Sepelkyyhky *Columba palumbus*

Punarinta *Erithacus rubecula*

Mustarastas *Turdus merula*

Laulurastas *Turdus philomelos*

Pensaskerttu *Sylvia communis*

Pajulintu *Phylloscopus trochilus*

Sinitiainen *Parus caeruleus*

Harakka *Pica pica*

Peippo *Fringilla coelebs*

Punatulkku *Pyrrhula pyrrhula*

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Rantasipi**

Yksi reviiri tulkittiin havainnoista. Myös vuosien 2001-2003 kartoituksissa havaittiin tällä alueella

rantasipejä, koko Lemmenlaakson kannaksi arvioitiin silloin 10 reviiriä ja Järvenpään kannaksi 30 reviiriä. Pientä taantumusta on lajilla tapahtunut koko Suomen tapaan Järvenpäässäkin. Rantasipi lisättiin vuoden 2010 uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Metsäviklo

Yksi reviiri oli tutkimusalueella. 29. huhtikuuta havaittiin koiras soidinlennolla aamuhämärissä.

Satakieli

Kaksi reviiriä oli lähekkäin joen rannassa, jossa koiraat lauloivat kilpaa. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa koko Järvenpään kannaksi saatiin 51 reviiriä. Luultavasti satakielellä ei ole tapahtunut suurta muutosta reviirien määrässä Järvenpäässä.

Punatulkku

Yksi reviiri oli tämän tutkimusalueen pohjoisosassa.

Vuodelta 2011 tuli tietoon havainto tältä tutkimusalueelta nykyään erittäin uhanalaiseksi luokitellusta **peltosirkusta**. 13. toukokuuta oli koiras laulanut joen länsipuolella, pellon reunapuissa.

Kohde 9. Lemmenlaakso, Länsiosa (1876)

Koska Lemmenlaakson alue on jaettu kahteen osaan (itäinen 1872, läntinen 1876), reviirien oli tulkitseminen haasteellista ja monessa tapauksessa reviiri merkittiin toiselle puolelle, vaikka linnut liikkuvat joen molemmilla puolilla. Samoja lintuja ei merkitty molemmille puoliskoille, vaan vain sinne, missä pääosa reviiristä tuntui olevan. Eteläinen Lemmenlaakson alue (1841) on niin erillään muista Lemmenlaakson kohteista, etteivät siellä oleskelleet linnut haitanneet reviirien tulkintaa.

Taulukko 2.16. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 9 havaitut 44 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, Vastuulaji = Suomen vastuulaji, NT = silmälläpidettävä

Sinisorsa <i>Anas platyrhynchos</i>	Telkkä <i>Bucephala clangula</i> Vastuulaji
Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Metsäviklo <i>Tringa ochropus</i>
Rantasipi <i>Actitis hypoleucos</i> NT, Vastuulaji	Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>
Käki <i>Cuculus canorus</i>	Harmaapäätikka <i>Picus canus</i> EU D1
Palokärki <i>Dryocopus martius</i> EU D1	Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>
Haarapääsky <i>Hirundo rustica</i>	Peukaloinen <i>Troglodytes troglodytes</i>
Rautiainen <i>Prunella modularis</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Satakieli <i>Luscinia luscinia</i>	Mustarastas <i>Turdus merula</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>
Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>	Idänuunilintu <i>Phylloscopus trochiloides</i>
Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT	Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>
Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>	Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>
Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen <i>Parus montanus</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Siniäinen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Närhi <i>Garrulus glandarius</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Varis <i>Corvus cornix</i>	Korppi <i>Corvus corax</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>	Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>
Punatulku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit

Telkkä

Yksi reviiri tulkittiin havainnoista, lähinnä uivista tai joen päällä lentävistä linnuista. Kaksi reviiriä merkittiin Lemmenlaakson itäpuolen tutkimusalueelle. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa telkkää ei tulkittu pesiväksi lajiksi Lemmenlaaksoon, muualle Keravanjoen varteen kylläkin. Koko Järvenpään kannaksi saatiin silloin 14 reviiriä, karkeasti arvioiden tämän hetkinen tilanne on samansuuruinen tai telkkiä on jonkin verran enemmän.

Rantasipi

Kolme reviireistä merkittiin joen länsipuolelle ja saman verran itäpuolelle. Kolmen Lemmenlaakson tutkimusalueen yhteismäärä oli seitsemän, vuosien 2001 – 2003 kartoituksessa se oli kymmenen.

Harmaapäätikka

Harmaapäätikka viihtyi alueen luoteisosassa. Mahdollinen pesintä lienee ollut tutkimusalueen ulkopuolella, koska merkkejä pesinnästä ei tällä eikä itäisellä tutkimusalueella ollut. Syksyllä tuli havaintoja harmaapäätikasta Sipoon rajalta. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa laji pesi Lemmenlaakson pohjoispuolella, Keravanjoen varrelta löytyi pesä haavasta..

Palokärki

Yksi reviiri merkittiin tälle puolelle jokea, samat linnut liikkuvat joen itäpuolella. Pesää ei kartoituskäynneillä löydetty, mutta Lemmenlaaksossa havaitaan vuosittain palokärkiä, tosin vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa lajista ei ollut havaintoja.

Sirittäjä

Kuusi reviiriä sijaitsi pitkin Keravanjoen vartta. Lemmenlaaksossa on todella vahva sirittäjäkanta, aivan eri luokkaa kuin useimmissa muissa Järvenpään metsäalueissa.

Lisäksi vuodelta 2009 on pesimähavainto **kuningaskalastajasta** Lemmenlaakson nuotiopaikan vierellä yllättävän vaatimattomassa rinteessä. Suomessa äärimmäisen uhanalainen laji on Järvenpään harvinaisin pesimälintu ja siksi mainitsemisen arvoinen, vaikka sitä ei ole havaittukaan vuosina 2010-2012.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Metsäviklo**

Yksi reviiri havaittiin, ulottuen myös joen itäpuolelle.

Käki

Yksi reviiri tulkittiin joen länsipuolelle ja kaksi itäpuolelle. Linnut liikkuivat myös tutkimusalueiden ulkopuolella ja reviirien tulkinta oli hankalaa. Lemmenlaakson käkikanta on haarukassa kaksi – kolme.

Käpytikka

Peräti viisi reviiriä oli joen länsipuolella.

Peukaloinen

Vain yksi reviiri oli joen länsipuolella.

Satakieli

Satakieli lauloi tutkimusalueen pohjoisosassa. Keravanjoen varren metsä on Lemmenlaakson kohdalla liian varttunutta sopiakseen satakielen elinympäristöksi.

Mustapääkerttu

Kuusi reviiriä tulkittiin havainnoista. Rehevässä Lemmenlaaksossa on erittäin vahva kanta lehdoissa tai lehtomaisissa metsissä viihtyviä mustapääkerttuja.

Idänuunilintu

Laulavat idänuunilinnut liikkuivat laajalla alueella joen vartta. Kolme reviireistä tulkittiin joen länsipuolelle, missä idänuunilintuja havaittiinkin enemmän kuin itäpuolella

Tiltalti

Kolme reviiriä tulkittiin joen länsipuolelle.

Hömötiainen

Kaksi reviiriä oli joen länsipuolella.

Töyhtötiainen

Yksi reviiri oli joen länsipuolella, lajille sopivaa mäntyvaltaista metsää on enemmän joen itäpuolella.

Kuusitiainen

Neljä reviiriä tulkittiin havainnoista. Lemmenlaaksossa on vahva kanta kuusitiaisia.

Puukiipijä

Neljä reviiriä oli puukiipijöitä, vaikka viime vuosina lajin kanta on ollut ankarien talvien verottama.

Närhi

Vain yksi reviiri löydettiin joen länsipuolelta. Luultavasti pesimäaikaan piileskelevää närheä on alueella enemmän.

Punatulkku

Vain yhdessä paikassa havaittiin punatulkku, todellinen reviirien määrä on suurempi.

Kohde 10. Lemmenlaakso, Itäosa (1872)

Taulukko 2.17. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 10 havaitut 47 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, Vastuulaji = Suomen vastuulaji, NT = silmälläpidettävä

Sinisorsa <i>Anas platyrhynchos</i>	Telkkä <i>Bucephala clangula</i> Vastuulaji
Varpushaukka <i>Accipiter nisus</i>	Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1
Lehtokurppa <i>Scolopax rusticola</i>	Rantasipi <i>Actitis hypoleucos</i> NT, Vastuulaji
Sepelkyhky <i>Columba palumbus</i>	Käki <i>Cuculus canorus</i>
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Pikkutikka <i>Dendrocopos minor</i>
Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>	Västäräkki <i>Motacilla alba</i>
Peukaloinen <i>Troglodytes troglodytes</i>	Rautiainen <i>Prunella modularis</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Leppälintu <i>Phoenicurus phoenicurus</i> Vastuulaji
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Mustapääkerttu <i>Sylvia atricapilla</i>
Idänuunilintu <i>Phylloscopus trochiloides</i>	Sirittäjä <i>Phylloscopus sibilatrix</i> NT
Tiltalti <i>Phylloscopus collybita</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Hippiäinen <i>Regulus regulus</i>	Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>
Pikkusieppo <i>Ficedula parva</i> EU D1	Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>
Hömötiainen <i>Parus montanus</i>	Töyhtötiainen <i>Parus cristatus</i>
Kuusitiainen <i>Parus ater</i>	Sinitiaainen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiaainen <i>Parus major</i>	Puukiipijä <i>Certhia familiaris</i>
Närhi <i>Garrulus glandarius</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Varis <i>Corvus cornix</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Viherpeippo <i>Chloris chloris</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Pikkukäpylintu <i>Loxia curvirostra</i>	Punatulkku <i>Pyrrhula pyrrhula</i>
Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Telkkä**

Kaksi reviiriä merkittiin joen itäpuolelle.

Pyy

Pyytä tulkittiin kolme reviirillistä. Kaikki havainnot koskivat soidinviheltäviä koiraita, jotka useimmiten saatiin ääneen houkuttimen avulla. Alueella on vielä vahva pyykanta ja yhteys Sipoon laajoihin metsiin on hyvä. Pyy ja monen muun Järvenpään lintulajin kannalta on tärkeää saada

pidettyä metsäkanavat yllä ja huomioida tämä rakentamisessa. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa pyitä ei Lemmenlaaksossa havaittu, mutta epäilemättä niitä on silloinkin alueella ollut.

Rantasipi

Kolme reviiriä merkittiin joen itäpuolelle.

Leppälintu

Yllättäen vain yksi havainto: 7. heinäkuuta havaittiin maastopoikanen kartalle merkityssä paikassa, pesinnän on täytynyt olla lähistöllä. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa laji puuttui kokonaan Lemmenlaaksosta, vaikka koko Järvenpään kannaksi arvioitiin silloin 41 paria.

Sirittäjä

Viisi reviiriä oli joen itäpuolella, kaikki joen varressa.

Pikkusieppo

Pikkusieppoja tulkittiin runsaista havainnoista kolme reviiriä. Vanha pikkusieppo oli havaittu vielä 21. elokuuta lähellä Pelkohaudan portaita. Pesintää ei yhdeltäkään reviiriltä varmistettu, mutta epäilemättä ainakin joku pari yritti pesiä alueella. Pikkusiepon pesä sijaitsee pienten lahopuiden tai kantojen onkaloissa ja ovat alttiita närhien ja oravien ryöstelylle. Vuosien 2001-2003 kartoituksissa ei pikkusieppoja Lemmenlaaksossa havaittu, muualla Järvenpäässä 2 reviiriä.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Varpushaukka

Pesä löytyi kartalle merkitystä paikasta 20. heinäkuuta. Poikaset olivat vähintään viikkoa aiemmin lähteneet pesästä maastoon ja olivat täysin lentokykyisiä. Ääntelyn perusteella poikasia oli ainakin kolme.

Lehtokurppa

Yksi havainto tuli lehtokurpasta: 7. heinäkuuta lähti kosteasta painanteesta lintu lentoon.

Käki

Kaksi reviiriä tulkittiin havainnoista.

Pikkutikka

Vain yksi havainto tältä vuodelta: 26. kesäkuuta äänteli pikkutikka tutkimusalueen eteläosassa, lähellä peltoa. Vuosien 2001 – 2003 kartoituksissa pikkutikka havaittiin joen länsipuolella. Laji havaitaan vuosittain Lemmenlaaksossa, joten alueella on vähintään yksi reviiri.

Käpytikka

Kolme reviiriä oli joen itäpuolella. Koko Lemmenlaaksossa on arviolta kahdeksan reviiriä käpytikkoja.

Peukaloinen

Kaksi reviiriä tulkittiin laulavista koiraista, molemmat joen varressa. Koko Lemmenlaakson kanta oli kolme reviiriä.

Mustapääkerttu

Kolme reviiriä oli joen itäpuolella. Koko Lemmenlaakson kanta oli yhdeksän reviiriä, josta kahdeksan sijaitsi joen varressa.

Idänuunilintu

Yksi reviiri oli tutkimusalueen eteläosassa. Koko Lemmenlaaksosta tulkittiin yhteensä neljä reviiriä, kaikki joen varressa. Aiemmilta vuosilta on jokunen pesälöytökin ja poikasia on rengastettu. Lemmenlaakso on Keski-Uudenmaan varmin paikka idänuunilinnun havaitsemiseen.

Tiltalti

Kahdeksan reviiriä tulkittiin laulavista koiraista. Koko Lemmenlaaksoon merkittiin yksitoista reviiriä, joka on todella paljon tämän kokoiselle alueelle. Koska tiltalti liikkuu laulaessaan laajalla alueella, reviirien tulkitseminen on hankalaa. Lemmenlaakso on kuitenkin kokonaisuudessaan lajille erittäin hyvää elinympäristöä, joten todellinen parimäärä lienee kahdeksan – yksitoista.

Hömötiainen

Seitsemän reviiriä tulkittiin havainnoista. Koko Lemmenlaakson kanta arvioitiin yhdeksäksi hömötiAISreviiriksi, mikä lienee ainakin oikeansuuntainen. Alueella on runsaasti pientä lahoppuuta, mitä hömötiainen vaatii elinympäristöltään.

Töyhtötiainen

Vain kaksi reviiriä tulkittiin töyhtötiAIShavainnoista, koko Lemmenlaakson kanta on kolme reviiriä. HömötiAISen tapaan töyhtötiainen vaatii pienen lahoppuun pesäpaikakseen. Näitä on syytä olla runsaasti, jotta pesärosvot, kuten närhi ja orava, eivät löydä pesää helposti. Ilmeisesti Lemmenlaakso sopii muista syistä selvästi paremmin hömötiAISelle kuin töyhtötiAISelle, koska lajien parimääräero on huikea täällä runsaasti lahoppuuta olevalla alueella.

Kuusitiainen

Kuusi reviiriä oli joen itäpuolella. Joen länsipuolen kuusitiAISet mukaan lukien reviirejä oli yhdeksän koko Lemmenlaaksossa.

Puukiipijä

Kolme reviiriä oli joen itäpuolella, yhteensä koko Lemmenlaaksossa tulkittiin seitsemän reviiriä puukiipijöitä.

Närhi

Kuten joen länsipuolella, vain yksi reviiri löytyi kartoituskäynneillä.

Punatulkku

Peräti kuusi reviiriä löytyi kartoituskäynneillä. Lemmenlaakson kokonaisparimäärä oli seitsemän, mutta varmaankin parimäärä on todellisuudessa korkeampi, koska joen länsipuolelta löytyi vain yksi reviiri.

Kohde 11. Kaitaranta (1924)

Taulukko 2.18. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 11 havaitut 14 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä).

Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Kirjosieppo <i>Ficedula hypoleuca</i>	Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Varis <i>Corvus cornix</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Vihherpeippo <i>Chloris chloris</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>

Kohde 12. Haarajoki (2058)

Taulukko 2.20. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 12 havaitut 5 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: NT = silmälläpidettävä

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Kiuru <i>Alauda arvensis</i>
Niittykirvinen <i>Anthus pratensis</i> NT	Pensassirkkalintu <i>Locustella naevia</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Niittykirvinen**

Ensimmäisellä käyntikerralla 27. huhtikuuta lauloi niittykirvinen pellolla. Myös 26. toukokuuta laji havaittiin.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Kiuru**

Yksi reviiri oli pellolla.

Pensassirkkalintu

18. heinäkuuta illalla lauloi pensassirkkalintu tutkimusalueen rajalla.

Kohde 13. Haarajoki (2074)

Taulukko 2.21. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 13 havaitut 17 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: VU = vaarantunut

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Västäräkki <i>Motacilla alba</i>
Satakieli <i>Luscinia luscinia</i>	Kivitasku <i>Oenanthe oenanthe</i> VU
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Hernekerttu <i>Sylvia curruca</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Harakka <i>Pica pica</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Varpunen <i>Passer domesticus</i>	Pikkuvarpunen <i>Passer montanus</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	Vihherpeippo <i>Chloris chloris</i>
Hemppo <i>Carduelis cannabina</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Kivitasku**

2. heinäkuuta liikkui kaksi nuorta kivitaskua tutkimusalueen pohjoisrajalla Närekadun päiväkodin ja leikkipuiston ympäristössä. Kivitaskuparin pesintäpaikka ei ole tiedossa, mutta poikue ei ole voinut tulla kaukaa.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Satakieli**

26. toukokuuta lauloi koiras puron varren pensaissa.

Kohde 14. Jokiranta (1944)

Taulukko 2.22. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 14 havaitut 11 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, Vastuulaji = Suomen vastuulaji, NT = silmälläpidettävä

Sinisorsa <i>Anas platyrhynchos</i>	Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>
Ruisräikkä <i>Crex crex</i> EU D1, Vastuulaji	Kiuru <i>Alauda arvensis</i>
Niittykirvinen <i>Anthus pratensis</i> NT	Västäräkki <i>Motacilla alba</i>
Pensastasku <i>Saxicola rubetra</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>	Siniäinen <i>Parus caeruleus</i>
Peippo <i>Fringilla coelebs</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Ruisräikkä**

12. kesäkuuta aamuvarhaisella kuului ruisräikkä pelloilta, läheltä Keravanjoen rantaa. Muita havaintoja ei lajista tullut.

Niittykirvinen

Kartoituskäynneillä 27. huhtikuuta ja 2. heinäkuuta havaittiin niittykirvinen. Laulua ei kuultu, mutta alueella tulkittiin olevan pysyvä reviiri.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Kiuru**

2. heinäkuuta oli kiuru soidinlennolla pellon päällä.

Pensastasku

31. toukokuuta lauloi koiras pelloilla.

Kohde 15. Kotirinne (1945)

Taulukko 2.23. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 15 havaitut 17 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä).

Fasaani <i>Phasianus colchicus</i>	Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Pensastasku <i>Saxicola rubetra</i>
Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>	Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>
Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>	Pensaskerttu <i>Sylvia communis</i>
Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Talitiainen <i>Parus major</i>	Harakka <i>Pica pica</i>
Varis <i>Corvus cornix</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>	Hemppo <i>Carduelis cannabina</i>
Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>	

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit**Pensastasku**

2. heinäkuuta varoitteli pensastasku ladon länsipuolella. Aivan ilmeisesti laji pesi alueella.

Kuusitiainen

Kuusitiainen lauloi 31. toukokuuta rantapuissa, reviiri ulottui joen toiselle puolelle.

Hemppo

2. heinäkuuta havaittiin hemppo rannan tuntumassa

Kohde 16. Lintula (2023)

Taulukko 2.24. Vuoden 2012 selvityksessä kohteella 16 havaitut 30 lintulajia (todennäköinen tai mahdollinen pesintä). Luokitellut lajit on lihavoitu: EU D1 = EU:n lintudirektiivin laji, NT = silmälläpidettävä, RT = alueellisesti uhanalainen

Varpushaukka <i>Accipiter nisus</i>	Pyy <i>Bonasa bonasia</i> EU D1
Taivaanvuosi <i>Gallinago gallinago</i>	Uuttukyyhky <i>Columba oenas</i> RT
Sepelkyyhky <i>Columba palumbus</i>	Harmaapäätikka <i>Picus canus</i> EU D1
Käpytikka <i>Dendrocopos major</i>	Metsäkirvinen <i>Anthus trivialis</i>
Västäräkki <i>Motacilla alba</i>	Rautiainen <i>Prunella modularis</i>
Punarinta <i>Erithacus rubecula</i>	Satakieli <i>Luscinia luscinia</i>
Mustarastas <i>Turdus merula</i>	Räkättirastas <i>Turdus pilaris</i>
Laulurastas <i>Turdus philomelos</i>	Punakylkirastas <i>Turdus iliacus</i>
Lehtokerttu <i>Sylvia borin</i>	Pajulintu <i>Phylloscopus trochilus</i>
Harmaasieppo <i>Muscicapa striata</i>	Kuusitiainen <i>Parus ater</i>
Sinitiainen <i>Parus caeruleus</i>	Talitiainen <i>Parus major</i>
Närhi <i>Garrulus glandarius</i>	Varis <i>Corvus cornix</i>
Kottarainen <i>Sturnus vulgaris</i>	Peippo <i>Fringilla coelebs</i>
Viherveikko <i>Chloris chloris</i>	Vihervarpunen <i>Carduelis spinus</i>
Punavarpunen <i>Carpodacus erythrinus</i> NT	Keltasirkku <i>Emberiza citrinella</i>

Lajikohtainen tarkastelu: EU:n lintudirektiivilajit ja uhanalaiset lajit**Pyy**

Kaksi pyyreviiriä tulkittiin houkuttimen avulla ääneen saaduista koiraista. Koiraiden laulupaikat olivat sen verran kaukana toisistaan, että kartalle merkittiin merkki kahteen kohtaan. Laulupaikat

olivat kunnan rajalla, juuri Sipoon puolella. Reviirit ulottuvat kuitenkin tutkimusalueelle, jossa näytti olevan hyviä ruokailupaikkoja pyylle.

Harmaapäätikka

27. huhtikuuta huuteli harmaapäätikka rantapuissa. Tutkimusalueen eteläpuolella, joen varressa havaittiin myöhemmin keväällä harmaapäätikka, joten reviiri ulottuu myös sinne ja varmaankin Sipoon puolelle.

Punavarpunen

26. toukokuuta lauloi punavarpunen alueella. Muita havaintoja ei tullut, mutta tutkimusalueella on lajille sopivaa elinympäristöä.

Lajikohtainen tarkastelu: alueellisesti uhanalaiset linnut (LC, alue 2a)

Uuttukyyhky

2. heinäkuuta lensi uuttukyyhky Sipoon puolelta jääden tutkimusalueelle. Ainakin Sipoon puolella lajille on sopivia pesäkoloja.

Lajikohtainen tarkastelu: muut huomionarvoiset lintulajit

Varpushaukka

Poikue havaittiin 1. elokuuta alueen rajan tuntumassa, Sipoon puolella. Vähintään kahden poikasen kerjuuääniä kuului. Pesintä on ollut tutkimusalueen ulkopuolella, mutta alue epäilemättä kuuluu pariskunnan reviirille.

Taivaanvuohi

27. huhtikuuta nousi taivaanvuohi lentoon kartalle merkitystä paikasta. Alue soveltuu lajille elinympäristöksi. Vuosien 2001 -2003 kartoituksissa löydettiin koko Järvenpäästä kuusi taivaanvuohen reviiriä.

Käpytikka

Kaksi reviiriä tulkittiin havainnoista. Molemmat reviirit ovat osittain tutkimusalueen ulkopuolella,

Satakieli

26. toukokuuta lauloi satakieli Keravanjoen varressa.

Kuusitiainen

Yksi reviiri oli tutkimusalueen pohjoisosassa.

Närhi

Yksi reviiri oli tutkimusalueella, ulottui Sipoon puolelle.

Kottarainen

Kottarainen pesi alueen rajalla. Poikaset ääntelivät haavassa sijaitsevassa vanhassa tikankolossa. Pesä oli kaksi metriä Sipoon puolella, emot kuitenkin hakivat ruokaa tutkimusalueelta.

Lisäksi tutkimusalueella havaittiin **tuulihaukka** 27. huhtikuuta. Koiras tuli joen toiselta puolelta varoittelemaan hakkuualueella kävelleen kartoittajan päälle. Koska myöhemmillä kartoituskäynneillä ei lajia havaittu, laji jätettiin ottamatta tutkimusalueen linnustoon. Mahdollisesti tämä koiras oli Sipoon puolella pesineestä tuulihaukkaparista, jonka poikaset rengastettiin 30. kesäkuuta. Koiraan nähtiin lähtevän tutkimusalueelta kaakon suuntaan, missä pesä sijaitsi noin kilometrin päässä.

Kohde 17. Haarajoki (2113)

Peltoalueella ei pesinyt lintuja. Kartoituskäynneillä näkyi ruokailemassa räkättirastaita, variksia ja peippoja.

Liite 3. Uhanalaisuusluokittelu

Uhanalaiset lajit

Uhanalaisuus kuvaa todennäköisyyttä lajin häviämiseen tarkasteltavalta alueelta lähitulevaisuudessa lajin populaation suuruuden ja muutosten perusteella. Uhanalaisluokitusta sovelletaan luonnonvaraisiin populaatioihin, jotka elävät luontaisella levinneisyysalueellaan (Rassi ym. 2010).

Uhanalaisluokitus perustuu määrällisiin kriteereihin, jotka koskevat ensisijaisesti kannan, levinneisyysalueen tai esiintymisalueen suuruutta ja muutoksia. Lisämääreinä ovat mm. esiintymisen pirstoutuneisuus ja esiintymien lukumäärä sekä kannan suuruuden voimakkaat vaihtelut.

Lajin maantieteellinen, kansallinen tai alueellinen uhanalaisuusluokka voi olla erilainen. Maailmanlaajuisen taantumun perusteella vaarantuneeksi luokiteltu laji voi kuulua silmälläpidettäviin tai elinvoimaisiin alueella, jolla sen populaatiot ovat vakaita (esim. tuulihaukka on taantunut muualla Euroopassa, mutta Suomen kanta on nykyään vakaa ja jopa kasvussa). Koko maailmassa elinvoimaiseksi katsottu laji voi olla äärimmäisen uhanalainen alueella, jossa se on hyvin vähälukuinen tai taantuva (esim. valkoselkätikka Suomessa). Kansallisissa tarkasteluissa voidaan ottaa huomioon lajin maailmanlaajuinen uhanalaisuus sekä se, kuinka suuri osuus maailman populaatiosta tai levinneisyysalueesta on tarkasteltavalla alueella. Kriteerien soveltaminen perustuu käytettävissä olevaan tietoon lajin runsaudesta, levinneisyydestä ja kannan kehityksestä. Häviämishuokien arvioinnissa käytetyt kriteerit esitellään teoksessa ” Suomen lajien uhanalaisuus – punainen kirja” (Rassi ym. 2010).

Uhanalaisuusluokat ovat osa kattavasta luokituksesta, johon kaikki lajit voidaan sijoittaa. Luokkien nimissä käytetään IUCN:n (Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton) suosituksen mukaisesti myös Suomessa englanninkielisiä lyhenteitä. Uhanalaisuudella tarkoitetaan lajin tai sitä alemman taksonin (alalaji, muunnos jne.) häviämistodennäköisyyttä. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU). Silmälläpidettävät lajit (NT) eivät ole valtakunnallisesti uhanalaisia. Ne ovat kuitenkin lajeja, joiden tarkkailu on aiheellista kannan kehityksen tai koon perusteella.

Hävinneet, RE (regionally extinct): Laji on hävinnyt, kun sen viimeinen yksilö on kuollut tai siirtynyt tarkastelualueen ulkopuolelle. Lyhenteellä RE korostetaan sitä, että laji on hävinnyt tarkasteltavalta alueelta, ei koko maailmasta.

Äärimmäisen uhanalaiset, CR (critical): Laji on äärimmäisen uhanalainen, kun siihen kohdistuu äärimmäisen suuri välitön uhka hävitä luonnosta. Suomessa tähän luokkaan kuuluvat mm. kiljuhanhi, kiljukotka ja kultasirkku.

Erittäin uhanalaiset, EN (endangered): Laji on erittäin uhanalainen, jos se ei täytä äärimmäisen uhanalaisen kriteerejä, mutta siihen kohdistuu erittäin suuri uhka lähitulevaisuudessa hävitä luonnosta. Suomessa tähän luokkaan kuuluvat mm. tunturihaukka, pikkutiira, valkoselkätikka, kirjokerttu ja peltosirkku.

Vaarantuneet, VU (vulnerable): Laji on vaarantunut, jos se ei täytä äärimmäisen uhanalaisten tai erittäin uhanalaisten kriteerejä, mutta siihen kohdistuu suuri uhka keskipitkällä aikavälillä hävitä luonnosta. Suomessa tähän luokkaan kuuluvat mm. heinätavi, mehiläishaukka, hiirihaukka, muuttohaukka, selkälokki, keltävästäräkki, kivitasku ja pohjansirkku.

Silmälläpidettävät, NT (near threatened): Silmälläpidettäviä ovat lajit, jotka lähes täyttävät

vaarantuneiden kriteerit. Silmälläpidettäviin lajeihin kuuluu mm. teeri, metso, sääksi, rantasipi, huuhkaja, käenpiika, sirittäjä ja punavarpuunen.

- taantuneita ja harvinaisia lajeja, jotka eivät aivan täytä uhanalaiskriteerejä
- huonosti tunnettuja lajeja, joiden elinympäristöjen tiedetään olevan uhanalaisia tai taantuvia
- kriteerien mukaan uhanalaisia, jotka saavat täydennystä maamme rajojen takaa

Uusimmassa Suomen uhanalaistarkastelussa yhtään lintulajia ei luokiteltu luokiteltu hävinneeksi (RE), 11 luokiteltiin äärimmäisen uhanalaiseksi (CR), 12 erittäin uhanalaiseksi (EN) ja 36 vaarantuneeksi (VU) lajiksi. Lisäksi 30 lintulajia on luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT). Näiden lajien kantojen kehitystä tulee seurata erityisen tarkasti.

Euroopan unionin lintudirektiivin lajit

Lintudirektiivillä (‘Bird directive` 79/409/ETY) suojellaan kaikkia EU:n alueella luontaisesti esiintyviä lintuja sekä niiden munia, pesiä ja elinympäristöjä. Sen mukaan jäsenvaltioiden on suojeltava, säilytettävä ja kunnostettava riittävästi elinympäristöjä kaikille direktiivin lintulajeille.

Jäsenmaiden on estettävä suojeltujen lintulajien tarkoituksellinen tappaminen, pyydystäminen ja häiritseminen sekä kaupankäynti. Lintujen suojelu ulottuu myös varsinaisten suojelualueiden ulkopuolelle. Tärkeät muuttolintujen levähdyspaikat pyritään turvaamaan.

Direktiivien tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen EU:n alueella. Tärkein keino tavoitteen toteuttamiseksi on Natura 2000 -verkosto. Näin pyritään säilyttämään EU:n tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisa suojelun taso. Kyseessä ovat luontotyypit ja lajit luetellaan direktiivien liitteissä.

Suomessa tavataan yhteensä 61 EU:n lintudirektiivin 1-liitteen lajia, eli lajia joiden suojeluun yhteisössä halutaan kiinnittää erityistä huomiota.

Suomen vastuulajit

Suomen uhanalaisten lajien toinen seurantatyöryhmä on laatinut luettelon niistä lajeista, joiden säilyttämisessä Suomella on katsottu olevan merkittävä kansainvälinen vastuu. Lintujen vastuulajit on valittu käytössä olleiden kannanarvioiden sekä maailman uhanalaisluokituksen perusteella.

Maailmanlaajuisesti uhanalaisten, Suomessa esiintyvien lintulajien lisäksi mukaan on otettu ne lajit, joiden Suomen kanta on yli 15 % Euroopan kannasta (lukuun ottamatta punakylkirastasta, järripeippoa ja vihervarpusta, joiden Suomen kanta on yli miljoona paria ja Euroopan kanta yli viisi miljoonaa).

Asema vastuulajien luettelossa merkitsee lähinnä tarvetta lajien seurannan ja tutkimuksen tehostamiseen sekä vastuulajien elinympäristöjen huomioonottamista maankäytön suunnittelussa.

Liite 4. Huomionarvoisten lintulajien esittelyt

1. Luokitellut lajit

Harmaapäätikka (EU D1)

Harmaapäätikka esiintyy Euraasian lauhkealla vyöhykkeellä Tyynenmeren rannikolle asti. Suomen kanta keskittyy lounaaseen, mutta laji pesii Keski-Suomessa Jyväskylän korkeudelle asti. Viime vuosina harhailijoista on tullut havaintoja Etelä-Lappia myöten. Harmaapäätikka suosii haapaa kasvavia lehti- ja sekametsiä, jalopuulehtoja sekä kartanopuistoja.

Suomen harmaapäätikkakanta on kasvanut viime vuosikymmeninä. Syinä arvellaan olevan talvien leudontuminen ja talviruokinnan runsastuminen. Tikat käyttävät mielellään talvisin ruokintojen rasvatarjontaa. Nykyiseksi parimääräksi arvioidaan 3 000-4 000.

Kivitasku (VU)

Kivitasku esiintyy hyvin laajalla alueella: lähes koko Euraasiassa, Luoteis-Afrikassa ja Pohjois-Amerikan arktisilla alueilla. Suomessa sitä on koko maassa saaristosta pohjoisinta Lappia myöten. Kivitasku on erilaisten kuivien avomaiden lintu. Sitä tavataan meren luodoilla, joutomailla, teiden varsilla, rakennustyömailla, kivikkoisilla pelloilla jne. Suomen linnut talvehtivat Pohjois-Afrikassa, ilmeisesti lähinnä Saharan ympäristössä. Ravintonaan kivitasku käyttää hyönteisiä ja muita selkärangattomia. Kivitaskun parimääräksi arvioidaan nykyään vain 50 000-100 000 paria, kun se parhaimmillaan oli muutama vuosikymmen sitten 300 000 paria. Laji hyötyi ihmisen toiminnasta, avomaat lisääntyivät. Mutta viimeisinä vuosikymmeninä laidunmaiden ja kivikkoisten hakamaiden väheneminen on vähentänyt kivitaskun ruokailu- ja pesimisaikkoja. Lisäksi arvellaan talvehtimisalueilla tapahtuneiden muutosten vaikuttaneen lajin vähenemiseen. Uusimmassa uhanalaisluokittelussa kivitasku siirrettiin silmälläpidettävistä vaarantuneeksi.

Kuhankeittäjä (NT)

Kuhankeittäjää tavataan suurimmassa osassa Manner-Eurooppaa, Marokossa ja Aasian länsiosissa Intian niemimaalle asti. Suomessa sen levinneisyysalue painottuu maan itä- ja kaakkoisosiin, eikä sitä juurikaan tavata Oulun pohjoispuolella. Järvi-Suomen rantakoivikot ja lehtipuuvaltaiset sekametsät ovat mieluisinta elinympäristöä tälle eksoottisen näköiselle lajille. Tiheimmillä kuhankeittäjäalueilla se voi pesiä myös männiköissä. Laji talvehtii trooppisessa Afrikassa, jonne se lähtee Suomesta jo elo-syyskuussa. Ravintonaan kuhankeittäjä käyttää enimmäkseen toukkia, perhosia ja kovakuoriaisia, joita se saalistaa puiden latvuksista. Myös jonkin verran marjoja kuuluu kuhankeittäjän ravintoon.

Kuhankeittäjän pesimäkannan arvellaan Suomessa olleen 1800-luvulla selvästi nykyistä vahvempi. 1900-luvun alkupuolella laji taantui jostain syystä, kunnes 1940-luvulla alkoi elpyminen.

Voimakkaimmillaan kuhankeittäjäkantamme oli 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin pesimäkannaksi arvioitiin 6 500 paria. Nykyinen kanta on huomattavasti pienempi eli 2 000-3 000 paria ja kuhankeittäjä liitettiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin. Syy taantumiseen löytyy todennäköisemmin olosuhteista talvehtimisalueilla ja muuttoreittien varrella kuin pesimäalueilta.

Kuovi (Suomen vastuulaji)

Kuovin levinneisyys ulottuu Euroopasta Itä-Venäjälle. Suomessa sitä esiintyy etelärannikolta Lapin keskiosiin asti. Laji on jonkin verran taantunut ja esiintymisessä on laikkuisuutta. Kuovi eli

isokuovi on meillä rantaniittyjen, avosoiden ja viljelymaiden asukas. Lajin taantuma johtunee maatalousympäristön muutoksista, metsästyksestä ja petojen aiheuttamista pesätappioista. Ravintonaan kuovi käyttää erilaisia pikkueläimiä: matoja, hyönteisiä, monisukamatoja ja äyriäisiä. Se syö myös jonkin verran marjoja, kuten karpaloita ja variksenmarjoja. Suomen pesimäkannaksi arvioidaan 50 000-90 000 paria kuoveja. Taantumasta huolimatta kantaa pidetään edelleen elinvoimaisena. Koko Euroopan pesimäkannaksi arvioidaan noin 300 000 paria, joten aika suuri osa kuoveista pesii Suomessa.

Leppälintu (Suomen vastuulaji)

Leppälintu pesii lähes koko Euroopassa, ja levinneisyysalue ulottuu pitkälle Aasiaan. Suomessa lajia tavataan koko maassa, levinneisyysaukkoja on vain ulkosaaristossa ja tunturipaljakoilla. Leppälintu on vähentynyt viime vuosikymmeninä koko Euroopassa, mihin suurimpana syynä pidetään afrikkalaisilla talvehtimisalueilla tapahtuneita muutoksia, erityisesti kuivuutta. Leppälintu pesii mielellään isoreikäiseen pikkulinnunpönttöön, joten lajia voidaan auttaa alueilla, joilla tehometsätalouden vuoksi pesäpaikoista on pulaa. Suomen pesimäkanta on pudonnut muutaman vuosikymmenen aikana yli miljoonasta parista nykyiseen noin 500 000-800 000 pariin. Kuitenkin leppälintukantaa pidetään elinvoimaisena.

Luhtahuitti (EU D1, NT)

Luhtahuittia esiintyy Euroopasta Keski-Aasiaan, levinneisyydessä on kuitenkin aukkoja. Suomessa sitä tavataan Etelä-Suomesta Perämerelle saakka. Idässä levinneisyysalue kuitenkin jää selvästi etelämmäksi, Joensuun korkeudelle saakka. Luhtahuitti muuttaa talveksi Välimeren ympäristöön ja Pohjois-Afrikkaan. Suomalaisista luhtahuiteista on kaksi kaukolöytöä: Ranskasta ja Marokosta. Huitit lähtevät syysmuutolle elo-syyskuussa ja palaavat vasta toukokuussa. Luhtahuitit etsivät ravintonsa erilaisilta kosteikoilta. Se koostuu korennoista, vesiperhosista, kovakuoriaisista, perhostoukista, kärpäsistä, muurahaisista, kotiloista ja etanoista. Myös siemenet, lehdet, juuret, versot ja levät kuuluvat ravintoon. Luhtahuitti on viimeisten vuosikymmenien aikana taantunut Suomessa ja muualla Euroopassa. Syynä tähän arvellaan olevan lajille sopivien kosteikkojen väheneminen. Lisäksi vähenemiseen ovat voineet vaikuttaa myös talvehtimisalueilla tapahtuneet muutokset. Suomen nykyinen pesimäkanta on 500-1 000 paria, koko Euroopan kannaksi arvioidaan 120 000-260 000 paria. Suurimmillaan Suomen pesimäkanta on ollut noin 2 000 paria, tosin vuosittaiset vaihtelut vaikeuttavat arviointia. Laji lisättiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin.

Niittykirvinen (NT)

Niittykirvinen pesii Euraasiassa. Suomessa sen levinneisyys kattaa koko maan, mutta Järvi-Suomessa on jonkin verran aukkoisuutta. Niittykirvinen viihtyy erilaisilla avomailla. Pohjois-Suomessa parimäärät ovat tiheimmät suoympäristöissä ja tunturinummilli, Etelä-Suomessa vastaavasti merensaaristossa, rantaniityillä ja erilaisilla avo-ojitetuilla pelloilla. Lajin Suomen kanta talvehtii Etelä-Euroopassa. Ravintonaan niittykirvinen käyttää hyönteisiä, talviaikaan myös muut pikkueläimet ja siemenet kelpaavat. Niittykirvinen runsastui Suomessa 1940-luvulta lähtien; syinä arvellaan olevan avohakkuiden lisääntyminen ja ilmaston lämpenemisen vaikutus talvehtimiseen. Parin viimeisen vuosikymmenen aikana lajin Suomen pesimäkanta on kuitenkin merkittävästi taantunut ja niittykirvinen onkin lisätty tuoreessa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin. Tähän taas ainakin osasyynä voivat olla maatalouden muutokset. Pesimäkannaksi arvioidaan 400 000-700 000 paria.

Palokärki (EU D1)

Palokärkeä tavataan suurimmassa osassa Eurooppaa ja Aasiaa. Suomessa se pesii runsaimmin Etelä- ja Keski-Suomessa, Lapissa sitä tavataan harvinaisena koko havumetsävyöhykkeellä. Aiemmin palokärki viihtyi lähinnä vain erämaametsissä. Nykyään se pesii jopa kaupunkiympäristössä. Palokärki vaatii kuitenkin kohtalaisen ison männyn tai haavan pesäpuukseen, joten pelkästään nuorta puuta kasvavat metsät eivät sille riitä. Lisäksi ravinnoksi pitää olla tarjolla riittävästi hevos- ja kekomuurahaisia. Parimääräksi arvioidaan 30 000-50 000. Laji taantui selkeästi metsätalouden tehostumisen myötä, mutta viime aikoina palokärki on selvästi pystynyt sopeutumaan muutoksiin ja parimäärä on ollut kasvussa.

Peltosirkku (EU D1, EN)

Peltosirkku pesii lähes koko Euroopassa, idässä levinneisyys ulottuu Mongoliaan asti. Laji viihtyy peltoaukeiden reunamilla ja pienissä pensas- tai metsäsaarekkeissa. Jonkin verran sitä tavataan myös hakkuuaukioilla ja rantaniityillä. Peltosirkun levinneisyshistoria on puutteellisesti tunnettu. Laji todennäköisesti runsastui 1900-luvun alkupuoliskolla, mutta viimeiset vuosikymmenet sillä on mennyt huonommin ilmeisesti suurimmassa osassa Eurooppaa. Suomen pesimäkannaksi arvioitiin 1940–50-luvuilla 110 000 paria ja 1970–80-luvuilla 180 000 paria. 1990-luvulla peltosirkkukanta alkoi pienentyä hurjaa vauhtia. Nykyiseksi parimääräksi arvioidaan vain 20 000-25 000 paria ja laji on uusimmassa uhanalaisluokituksessa siirretty vaarantuneista erittäin uhanalaisiin. Syitä voimakkaaseen vähenemiseen on ilmeisesti useita: olosuhteiden muutokset muuttomatkan varrella Euroopassa ja talvehtimisalueilla Afrikassa, maatalousympäristössä tapahtuneet muutokset koneellistuminen. Ja jopa liiallinen metsästys on voinut vaikuttaa peltosirkkujen määrään.

Pikkulepinkäinen (EU D1, NT)

Pikkulepinkäinen esiintyy suuressa osassa Eurooppaa ja Länsi-Aasiaa. Suomessa lajin levinneisyysalue ulottuu Etelä-Suomesta Oulun-Kainuun korkeudelle. Laji suosii pensoittuvia peltoja, rantaniittyjä ja hakkuualueita. Pesänsä pikkulepinkäinen rakentaa yleensä pieneen kuusentaimeen tai katajaan.

Parimääräksi arvioidaan 50 000-80 000. Vuosittaiset vaihtelut ovat hyvin suuria, joten pitkäaikaismuutoksien selvittely on vaikeaa. Linjalaskentojen mukaan pikkulepinkäinen runsastui 1950-luvun noin 42 000 parista 1970-luvun 160 000 pariin, mutta 2000-luvulla lajin kanta on ollut hieman kasvamaan päin ja se poistettiin silmälläpidettävistä lajeista.

Pikkusieppo (EU D1)

Pikkusieppoa tavataan Itä-Euroopasta Tyynellemerelle asti. Suomessa lajin pesimäkanta painottuu Kaakkois-Suomeen, mutta sitä tavataan Keski-Suomessa länsirannikolle asti. Laji on kohtalaisen uusi tulokas idästä. Se viihtyy vanhoissa kuusikoissa ja sekametsissä, missä sille on tarjolla pötkelöitä pesäpaikoiksi. Pikkusieppo kärsii nykyisestä metsänhoidosta ja lajin esiintyminen jollain alueella kertoo metsän monimuotoisuudesta.

Suomen nykyiseksi pesimäkannaksi arvioidaan 2 000-6 000 paria, vuosittaiset vaihtelut ovat suuria. Pikkusieppo on kuitenkin runsastunut etenkin Satakunnassa, Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa, se poistettiin silmälläpidettävien lajien luettelosta.

Punavarpuksen (NT)

Punavarpuksen on levittäytynyt Suomeen idästä. Sitä tavataan Keski-Euroopasta Tyynellemerelle saakka ulottuvalla alueella. Suomessa sen levinneisyysalue ulottuu etelärannikolta Etelä-Lappiin asti. Laji muuttaa aikaisin syksyllä talvehtimisalueilleen Intiaan ja Kaakkois-Aasiaan. Punavarpuksen

pääasiallista ravintoa ovat kasvien osat, kuten pihlajan, herukoiden ja omenapuiden lehti- ja kukkasilmut. Myös hyönteisiä ja erilaisia siemeniä se käyttää ravintonaan, onpa se viime aikoina oppinut vierailemaan lintujen ruokintapaikoilla syömässä mm. auringonkukansiemeniä. Punavarpunen runsastui voimakkaasti 1900-luvulla, sitä ennen se oli harvinainen pesijä lähinnä Kaakkois-Suomessa. Parin viimeisen vuosikymmenen aikana laji on kuitenkin taantunut voimakkaasti ja se lisättiin uhanalaisluokituksen silmälläpidettäviin lajeihin. Nykyinen pesimäkantamme on 100 000-150 000 paria, kun se parhaimmillaan oli noin 400 000 paria.

Pyy (EU D1)

Pyy asustaa Euraasian havumetsävyöhykkeellä ja Suomessakin lähes koko havumetsäalueellamme. Se on hyötynyt metsien kuusivaltaistumisesta, mutta toisaalta lepikoiden vähentyminen vaikeuttaa pyyn ravinnonsaantia talviaikaan. Silloin se käyttää lähes pelkästään koivujen ja leppien norkkoja. Pyy on linnustomme yksi selväpiirteisimmistä paikkalinnuista. Poikueiden hajaannuttua syksyllä voivat pyyt liikkua pidempiä matkoja, joskus niitä tavataan jopa meren lähisaaristossa. Pariskunnat liikkuvat kuitenkin koko vuoden yhdessä, hyvin suppealla alueella. Pyyn poikaset pystyvät lentämään lyhyitä matkoja muutaman päivän ikäisinä untuvikkoina paetessaan saalistajaa. Parimääräksi arvioidaan nykyään 500 000. Aiemmissa parimääräarvioissa on ollut selvästi pienempiä määriä: 200 000-300 000, mutta ne ovat olleet alakanttiin. Joka tapauksessa pyy on vähentynyt viimeisen puolen vuosisadan aikana, parin viimeisen vuosikymmenen aikana taantuminen on ilmeisesti pysähtynyt. Metsästyksestä pienikokoinen pyy ei kärsi yhtä pahasti kuin isommat kanalinnut. Kanahaukalle pyy on tärkeä saaliskohde ja kanahaukan väheneminen on saattanut vaikuttaa pyyn runsastumiseen joillakin alueilla.

Rantasipi (NT, Suomen vastuulaji)

Rantasipi esiintyy lähes koko Euroopassa levinneisyysalueen ulottuessa pitkälle Aasiaan. Suomessa se pesii yleisenä koko maassa. Sille kelpaavat karutkin vesistöt, kunhan suojaisaa metsää on tarjolla. Runsaimmin sitä on järvien rannoilla, mutta myös merenrannat ja jokivarret kelpaavat sille elinympäristöksi. Suomen rantasipit talvehtivat Länsi-Afrikassa. Parimäärä on arviolta 150 000 ja vähennystä on tapahtunut viime aikoina. Syitä vähenemiseen ei tiedetä ja laji lisättiin uusimmassa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin lajeihin.

Ruisrääkkä (EU D1, Suomen vastuulaji)

Ruisrääkkä pesii Länsi-Euroopasta Keski-Aasian aroille. Suomessa se on vähälukuinen pesimälintu ja painopiste on Etelä- ja Keski-Suomen viljelymailla. Mieluiten laji asustaa pensaattomilla pakettipelloilla, kuivahkoilla rantaniityillä ja heinäpelloilla. Näissä on ruisrääkälle enemmän ravintohyönteisiä kuin viljapelloilla. Ruisrääkkäkanta on romahtanut viimeisen sadan vuoden aikana Pohjois- ja Keski-Euroopassa. Syynä romahdukseen on maanviljelymenetelmien muuttuminen. Salaojitus sekä heinän- ja viljankorjuun koneellistuminen ja aikaistuminen on ollut ruisrääkälle tuhoisaa. Paljon hautovia lintuja ja poikueita on jäänyt niittokoneiden teriin. Nykyiseksi ruisrääkän pesimäkannaksi Suomessa arvioidaan 3 000-7 000 paria. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria, kevään ja alkukesän säiden mukaan. Pientä elpymistä kannassa on tapahtunut 1960-luvulta lähtien, mutta sata vuotta sitten meillä epäilemättä pesi kymmeniä tuhansia pareja ruisrääkkiä. Aivan viime aikojen kannan kasvun takia ruisrääkkä poistettiin silmälläpidettävistä lajeista.

Sirittäjä (NT)

Sirittäjää esiintyy suuressa osassa Eurooppaa ja idässä Keski-Aasiaan asti. Suomessa se on eteläinen laji esiintymisrajan kulkiessa Oulun tienoilla. Laji viihtyy lehti- ja sekametsissä, varsinkin

lehtomaisissa koivikoissa ja rehevissä kuusikoissa, joissa on runsaasti lehtipuuta. Sirittäjä muuttaa hyvin aikaisin syksyllä ja talvehtii trooppisessa Afrikassa. Suomeen se palaa toukokuussa. Ravintona laji käyttää lähes yksinomaan hyönteisiä, joita se hakee puiden yläosista. Sirittäjä oli Suomessa vähälukuinen pesimälaji 1800-luvulle, jonka jälkeen se runsastui noin sadan vuoden ajan ja levittäytyi pohjoisemmaksi. Parin viimeisen vuosikymmen aikana sirittäjä on kuitenkin vähentynyt voimakkaasti ja se liitettiin viimeisimmässä uhanalaisluokittelussa silmälläpidettäviin lajeihin. Syy vähenemiseen on ilmeisesti muuttoreittien varrella ja talvehtimisalueilla, elinympäristössä Suomessa ei ole tapahtunut niin rajuja muutoksia, että ne selittäisivät vähenemisen. Nykyiseksi parimääräksi arvioidaan 100 000-200 000, kun se 1980-luvulla oli jopa 300 000 paria.

Tavi (Suomen vastuulaji)

Tavi on pohjoisen pallonpuoliskon metsävyöhykkeellä ja tundralla pesivä laji. Hiljattain eriytettiin Pohjois-Amerikan tavi omaksi lajikseen, amerikantaviksi. Suomessa tavia tavataan koko maassa erilaisilla järvilla, allikkosilla soilla, merenlahdilla, sisäsaaristossa ja jokivarsilla. Pesimäkanta painottuu lievästi pohjoisempaan Suomeen. Taville kelpaavat pienemmätkin vesistöt, kuten soistuneet metsälammet ja metsien puronvarret. Karuissa vesistöissä se ei viihdy, sillä ruokailupaikaksi pitää löytyä sopivaa kasvustoa rantasoilta tai tulva-alueilta. Myöskään ulkosaaristossa tavia ei tavata pesivänä ja asutuskeskusten rauhattomuutta se karttaa. Tavi ei ole kovin paikkauskollinen kuten monet muut sorsalinnut ja vuosittaiset kannanvaihtelut ovat suuria. Pitkäaikaismuutoksien seuranta on täten vaikeaa. Laji on kuitenkin runsastunut viimeisten 70 vuoden aikana. Tähän on ilmeisesti eniten vaikuttanut vesistöjen rehevöityminen. Nykyiseksi pesimäkannaksi arvioidaan jonkin verran yli 200 000 paria. Tavi kilpailee sinisorsan ja telkän kanssa maamme runsaslukuisimman sorsalinnun tittelistä.

Telkkä (Suomen vastuulaji)

Telkkä pesii pohjoisella pallonpuoliskolla havumetsävyöhykkeellä. Hyvin suuri osa Euroopan telkistä pesii Suomessa, jossa sitä tavataan koko maassa. Telkän pesä sijaitsee useimmiten pöntössä tai palokärjen vanhassa kolossa. Vesistöjen suhteen se on hyvin sopeutuvainen ja sitä tavataan pienillä metsälammilla, jokien varsilla, järvien selkävesillä ja meren saaristossa. Pesä voi olla kohtalaisen kaukanakin vesistöstä. Suomen parimääräksi arvioitiin 1950–70-luvuilla 50 000 paria, nykyään telkkiä on 170 000-220 000 paria, joten kanta on selvästi kasvanut. Telkkä on laji, joka hyötyy ihmisen avusta eli pönttöjen rakentamisesta luonnonkolojen puutteesta kärsiville alueille.

2. Alueellisesti uhanalainen laji

Uuttukyyhky (RT)

Uuttukyyhky on lähinnä Etelä- ja Keski-Euroopassa pesivä laji. Suomessa sen esiintyminen painottuu etelään ja maan keskiosiin. Vahvin kanta on perinteisesti ollut Lounais-Suomen lehtoalueilla, viime aikoina uuttukyyhky on pöntötyksen ja rauhoituksen turvin lisääntynyt rannikolla myös idempänä.

Uuttukyyhky taantui viimeisen sadan vuoden aikana huomattavasti laajalla alueella, muun muassa Pohjoismaissa. Suurimpina syinä olivat metsästys ja vanhojen kolopuiden kaataminen. Taantumisen vuoksi lajin levinneisyysalue on hajanaisempi. Aivan viime aikoina uuttukyyhkykanta on osoittanut elpymisen merkkejä. Nykyinen pesimäkanta on noin 4 000 paria.

3. Muita huomionarvoisia lajeja

Idänuunilintu

Idänuunilinnun levinneisyysalue ulottuu Itä-Euroopasta läpi Siperian metsävyöhykkeen Tyynenmeren rannalle, talvehtimisalueet ovat Etelä-Aasiassa. Suomessa lajia tavataan pesivänä etelä- ja keskiosissa, itärajalla eteläistä Lappia myöten. Länsirannikolla ja Ahvenanmaalla idänuunilintu on selvästi vähälukuisempi. Laji suosii kuusivaltaisia, jyrkävuoistoisia rinnemetsiä, mutta vahvan kannan alueilla vaatimattomammatkin metsät kelpaavat. Idänuunilintu on Suomen lajistossa uusi tulokas. Ensimmäiset havainnot ovat 1800-luvun lopulta, mutta pesimälinnustomme se ilmeisesti vakiintui vasta 1930-luvulla. Lajin kannassa on melko suuria vaihteluja vuosien välillä. Näyttäisi siltä, että kun maamme itäpuolella on ollut lämmin, pesinnän kannalta hyvä kesä, tavataan seuraavana vuonna Suomessa idänuunilintuja enemmän. Vaikka laulava koiras on helppo havaita, idänuunilintu on pesinnän alettua laajalla reviirillään hiljainen, joten pesintöjä on vaikea varmistaa. Nykyiseksi määräksi Suomessa arvioidaan 3 000-10 000 paria.

Kanahaukka

Kanahaukan levinneisyysalue on laaja: Euroopasta Aasian metsävyöhykkeen läpi Tyynellemerelle asti ja sitä on myös Pohjois-Amerikan pohjoisosissa. Suomen linnut ovat pesintäpaikkansa löydettyään lähinnä paikkalintuja, mutta nuoret linnut muuttavat ensimmäisenä syksynään jopa yli tuhannen kilometrin päähän synnyinsijoiltaan. Laji viihtyy parhaiten vanhoissa havu- ja sekametsissä, mutta aivan viime vuosina jokunen pari on alkanut pesiä kaupunkiympäristössä, jopa puistoissa. Levinneisyysalue on lähes koko Suomi ulkosaaristoa ja pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. Kanahaukan ravinto vaihtelee olosuhteiden mukaan. Pääasiassa se käyttää lintuja, kuten kanalintuja, varislintuja, lokkeja ja kyyhkyjä. Nisäkkäistä se saalistaa mm. oravia ja jäniksiä. Kanahaukan saalistus perustuu yllätykseen ja se onkin taitava pujottelija metsissä, avomailla saalistusyritys usein epäonnistuu. Kanahaukkakanta on pysynyt suunnilleen samanlaisena viimeiset vuosikymmenet, pienoista parimäärän laskua arvelaan kuitenkin tapahtuneen viime aikoina. Kanahaukkaa vainottiin ja se olikin rauhoittamaton laji vuoteen 1989 asti, jolloin täysrauhotus astui voimaan. Kanta kesti yllättävän hyvin voimakkaan verotuksen, joka kohdistui onneksi kuitenkin lähinnä nuoriin lintuihin, joita luonnostaankin kuolee paljon ensimmäisen elinvuoden aikana. Viime aikoina on taas todettu lukuisia kanahaukan pesintään kohdistuvia tihutöitä. Eniten laji kärsii tehometsätaloudesta. Parimääräarvio on 5 000.

Kottarainen

Kottaraista tavataan lähes koko Euroopassa, pitkälle Aasiaan asti. Suomessa kottaraisen ydinaluetta on Lounais- ja Etelä-Suomi, Lapissa se on harvinaisempi. Suomen linnut talvehtivat Länsi- ja Etelä-Euroopassa. Kottarainen runsastui Suomessa 1970-luvulle asti parimäärän ollessa 200 000, mutta sen jälkeen laji on taantunut. Suurimpana syynä pidetään maatalouden muutoksia, varsinkin karjanlaiduntamisen vähenemistä. Kottaraisen pääasiallista ravintoa poikasaikaan ovat vaaksiaisen toukat, joita se löytää helpoiten matalakasvuisilta laitumilta. Parhaiten poikasia tuottavatkin karjatilojen tuntumissa pesivät parit. Nykyiseksi parimääräksi arvioidaan 100 000. Kottaraiskanta on viime aikoina ilahduttavasti kasvanut ja laji poistettiin uusimmassa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettävistä.

Käki

Käki on hyvin laajalle levinnyt; sitä tavataan Euroopasta Tyynellemerelle asti. Suomessa sitä tavataan koko maassa, lukuun ottamatta Lapin tunturialueita. Mäntykankaat, kalliot ja rämeet ovat käen tapaamiselle otollisimpia paikkoja. Lajin reviiri on iso, joten sama yksilö voi kukkua laajalla

alueella. Käki munii toisten lajien pesiin, joissa kussakin varttuu yksi käenpoikanen. Tärkein isäntälaji on leppälintu, muita lajeja ovat esimerkiksi västäräkki, harmaasiippo ja pensastasku. Suomessa käen munia on tavattu kaikkiaan yli 40 lajin pesistä. Parimääräksi arvioidaan nykyään 120 000 paria. Käki taantui jonkin verran eteläisessä Suomessa 1970–1990-luvuilla, mutta Pohjois-Suomen kanta on pysynyt kutakuinkin ennallaan. Viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa käen pesimäkanta todettiin elinvoimaiseksi ja laji poistettiin listalta.

Metsäviklo

Metsäviklo asustaa Euraasian havumetsävyöhykkeellä. Suomessa sen levinneisyysalueen painopiste – muista vikloista poiketen – on eteläinen. Sitä tavataan kuitenkin aivan Lapin tunturialueiden rajoille asti. Laji pesii kuusikoiden ja sekametsien korpipainanteissa, suureunaisilla metsälammilla ja pienten purojen varsilla. Metsäviklo karttaa laajoja viljelyalueita ja taajamia. Aivan pienet metsiköt eivät sille riitä, vaan se suosii takamaita. Pesänään se käyttää vanhaa rastaan pesää. Suomen pesimäkannaksi arvioidaan 150 000 paria, jonkin verran on vaihteluita vuosien välillä. Viime vuosikymmeninä metsäviklo on runsastunut Suomessa, 50 vuotta sitten parimäärä oli arviolta puolet pienempi.

Nuolihaukka

Nuolihaukka on laajalle levinnyt Länsi-Euroopasta Tyynellemerelle asti. Suomessa sitä tavataan etelärannikon saaristosta Metsä-Lappiin asti. Tihein kanta on vesistöjen läheisyydessä, etenkin Kaakkois-Suomen isoilla järvillä. Ravinto koostuu linnuista ja isoista hyönteisistä. Linnuista tärkeimpiä ovat avomaiden linnut, kuten västäräkit, kirviset ja kiurut. Nuolihaukka saalistaa myös nopeita pääskyjä. Hyönteisistä tärkeimpiä ovat varsinkin loppukesällä ja syksyllä runsaina vesistöillä esiintyvät sudenkorennot. Myös jonkin verran lepakoita joutuu nuolihaukan saaliiksi. Pesä sijaitsee useimmiten vanhassa variksenpesässä saarella tai peltojen metsäsaarekkeissa. Suomen pesimäkannaksi arvioidaan 3 000 paria ja nuolihaukkakantaa pidetään elinvoimaisena. Petolintuseurannan mukaan laji on jopa runsastunut viime vuosikymmeninä.

Pensassirkkalintu

Pensassirkkalinnun levinneisyysalue on lauhkeilla alueilla Brittein saarilta lännessä läpi Keski-Euroopan Aasiaan ja aina Mongolian luoteisosiin asti. Suomessa se on eteläinen laji, pohjoisimmat varmat pesinnät on todettu Oulun korkeudella. Pääasiallisesti pensassirkkalintuja tavataan Etelä- ja Keski-Suomen vesistöjen rannoilla sekä pelto- ja niittymaisemissa. Laji vaatii avoimen ympäristön, missä on mieluiten vain vähän matalaa pensaikkoa. Se on erittäin piileskelevä laji, jonka useimmiten tapaa vain koiraan soidinlaulun perusteella. Pensassirkkalinnut talvehtivat Luoteis-Afrikasta Intiaan ulottuvalla alueella, Suomen pesimäkanta muuttanee Luoteis-Afrikkaan. Linnut lähtevät syysmuutolle loppukesällä ja alkusyksyllä, ja palaavat keväällä myöhään toukokuun puolivälistä lähtien. Pensassirkkalinnusta on ulkomaisia löytöjä vain kaksi: Belgiasta ja Marokosta. Rengastuksia on yhteensä 3 850, ikäennätys on neljä vuotta. Pensassirkkalinnun ravinto koostuu lähes yksinomaan hyönteisistä ja niiden toukista (kaksisiipisistä, kovakuoriaisista ja perhosista). Jonkin verran se käyttää ravintonaan myös hämähäkkejä, siiroja jne. Pensassirkkalintu on Suomessa esiintynyt jo ainakin reilun sadan vuoden ajan. Vanhimmat tiedot lajista ovat 1880-luvulta. 1900-luvun alkupuolella havaintoja oli kuitenkin melko vähän, ja jonkinlaista taantumista epäillään tapahtuneen noihin aikoihin. Runsastuminen alkoi meillä ja muualla Luoteis-Euroopassa 1950-luvulla, jolloin Suomen pesimäkannaksi arvioitiin kuitenkin vain 50 paria. 1980-luvulla pensassirkkalintuja arvioitiin pesivän vähintään 2 000 paria, nykyinen kannanarvio on 2 000-4 000 paria. Täytyy kuitenkin huomioda linturetkelyn yleistyminen ja yölaulajakartoituksen tehokkuus

viime vuosikymmeninä. Todellisuudessa parimäärissä ei välttämättä ole tapahtunut noin suurta kasvua, vaan vanhat parimäärät lienevät alakanttiin. Lajin kanta katsottiin vuoden 2010 uhanalaismietinnössä elinvoimaiseksi.

Pensastasku

Pensastaskua tavataan lähes koko Euroopassa, pitkälle Aasiaan saakka. Suomessa se pesii lähes koko maassa, vain Lapissa Käsivarren alueella pesintä on satunnaisempaa. Pensastasku viihtyy ojitetuilla pelloilla, soilla ja hakkuualueilla. Laji on kärsinyt tehomaataloudesta, mutta lajin pesimäkantaan ovat varmaan vaikuttaneet myös muutokset Saharan eteläpuolen talvehtimisalueilla, etenkin kuivuus Sahelissa.

Suomen parimääräksi arvioidaan 300 000, muutama vuosikymmen sitten pensastaskuja pesi yli 600 000 paria. Lajin kanta katsotaan kuitenkin elinvoimaiseksi ja uusimmassa uhanalaisluokituksessa se poistettiin silmälläpidettävistä.

Pikkutikka

Pikkutikka on laajalle levinnyt. Sitä pesii Euroopasta Aasiaan, aina Tyynellemerelle asti. Suomessa pikkutikan levinneisyys painottuu etelään, mutta harvakseltaan sitä tavataan pohjoisinta Lappia myöten, missä se viihtyy tunturikoivikoissa. Parhaiten pikkutikan löytää vesistöjen tuntumasta, umpeen kasvavilta niityiltä ja hakamailta, lehdoista sekä rehevistä lehtimetsistä. Vaatimuksena kuitenkin on, että reviirolla on riittävästi lahopuuta ravinnon etsimiseen. Pääasiallisesti pikkutikka käyttää ohuissa lahopuissa ja oksissa piileskeleviä hyönteisiä: kovakuoriaisia sekä niiden, pistiäisten, perhosten ja kärpästen toukkia. Talvisin pikkutikkaa tapaa ruovikoissa etsimässä talvehtivia hyönteisiä ja hämähäkkejä. Laji usein lyöttäytyy tiaisten, hippiäisten ja puukiipijöiden talvisiin sekaparviin. Syksyisin nuoret pikkutikat vaeltavat jonkin verran, mutta muuten laji on paikkalintu.

Pikkutikka on vähentynyt melko voimakkaasti viidenkymmenen vuoden takaisesta tilanteesta, mutta viimeisten vuosikymmenten aikana taantuminen on ilmeisesti pysähtynyt. Kannanarvio on tällä hetkellä 4 000-7 000 paria. Kantaa pienensi mm. rantalehtojen ja hakamaiden väheneminen sekä metsien käsittelyminen, mutta leutojen talvien myötä talvehtiminen on onnistunut paremmin. Pikkutikka poistettiin viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa silmälläpidettävistä lajeista.

Sarvipöllö

Sarvipöllö on hyvin laajalle levinnyt. Sitä tavataan Euraasian lisäksi Pohjois-Amerikassa. Suomessa laji pesii runsaimmin maan etelä- ja keskiosissa pohjoisrajan ollessa hieman Oulun pohjoispuolella. Sarvipöllö on tyyppillinen avomaiden saalistaja ja käyttää lähes yksinomaan myyriä ravinnokseen. Pesä sijaitsee useimmiten vanhassa variksen tai harakan pesässä, pellon reunassa. Pesintä paljastuu helpoiten poikasten ollessa isoja ja kerjätessä yöaikaan ruokaa emoiltaan. Suomen linnut talvehtivat Keski- ja Etelä-Euroopassa. Jonkin verran pöllöjä jää hyvinä myyrävuosina talvehtimaan Suomeenkin.

Petolintuseurannan mukaan sarvipöllökantamme on jonkin verran taantunut viimeisten vuosikymmenien aikana. Vuosittaiset vaihtelut ovat suuria ja kannaksi arvioidaan 2 000-10 000 paria.

Taivaanvuohi

Taivaanvuohi asustaa pohjoisen pallonpuoliskon kosteikoilla. Jokunen aika sitten eriytettiin Pohjois-Amerikan taivaanvuohi omaksi lajikseen amerikantaivaanvuoheksi. Suomessa taivaanvuohia tavataan koko maassa, painopiste on kuitenkin pohjoisilla soilla, missä se on liron

ohella runsaslukuisin kahlaaja. Taivaanvuohi runsastui huomattavasti muutama vuosikymmen sitten, ilmeisesti 1970-luvun leutojen talvien ja vesistöjen umpeenkasvun myötä. 1980-luvulta laji on kuitenkin taas vähentynyt. Nykyiseksi pesimäkannaksi arvioidaan 80 000-120 000 paria, 1970-luvun lopulla kannaksi arveltiin jopa 150 000 paria. Lajin kanta katsotaan kuitenkin elinvoimaiseksi uusimmassakin uhanalaisluokituksessa.

Tiltalti

Tiltalttia esiintyy Euroopasta Tyynellemerelle asti. Tiltaltin eri alalajeja ollaan tätä nykyä määrittelemässä omiksi lajeikseen. Laji pesii Suomessa kuusivyöhykkeellä, runsaampana Etelä- ja Keski-Suomessa ja harvinaisempaan Lapissa. Suomalaiset linnut talvehtivat lähinnä trooppisessa Afrikassa, jonkin verran myös Välimeren ympäristössä. Tiltalti viihtyy vanhoissa tai keski-ikäisissä kuusivaltaisissa metsissä ja on vaateliias elinympäristönsä suhteen. Sen reviiri on selvästi laajempi kuin lähisukulaisen pajulinnun, ja tiltalti suosii metsän keskiosia, pajulintu taas viihtyy avoimemmilla metsän reuna-alueilla.

Parimääräksi nykyään arvioidaan 250 000-300 000, kun se puoli vuosisataa sitten oli vielä tuplasti suurempi. Tiltalti on ilmeisesti kärsinyt metsien pirstoutumisesta ja nuorentumisesta. Myös talvehtimisalueiden sademäärien vähenemistä on epäilty osasyiksi kannan pientymiseen. Kuitenkin uusimmassa uhanalaisarvioinnissa tiltaltin pesimäkanta määriteltiin elinvoimaiseksi.

Varpushaukka

Varpushaukka on levinnyt koko palearktiselle alueelle Atlantilta Tyynellemerelle. Suomessa varpushaukkaa pesii etelärannikolta Metsä-Lappiin asti. Kanta on tihein Etelä-Suomessa ja laji on runsain päiväpetolintumme. Perinteisesti varpushaukka pesii tiheissä korvissa, mutta viime aikoina sitä on tavattu taimikoissa ja nuorissa metsissä, jopa aivan asutuksen tuntumassa. Se käyttää lähes yksinomaan varpuslintuja ravintonaan, jonkin verran pikkunisäkkäitä ja talvisin kaupunkien puluja. Suomen varpushaukan talvehtivat eri puolilla Eurooppaa, pieni osa jää meille talvehtimaan lintujen ruokintapaikkojen tuntumaan.

Varpushaukkakannaksi arvioidaan tuoreimmassa lintuatlaksessa 7 000-10 000 paria. Kanta on ollut jonkin verran laskussa, mutta vuoden 2010 uhanalaistarkastelussa laji on kuitenkin arvioitu elinvoimaiseksi.

Viitakerttunen

Viitakerttunen on linnustomme tulokaslaji kaakosta, missä sitä tavataan Venäjältä Keski-Aasiaan. Ensimmäiset havainnot nykyalueillamme tehtiin 1930-luvulla. Laji viihtyy Etelä- ja Keski-Suomen pensaikkoalueilla, joissa on aluskasvillisuutena esim. vadelmaa, horsmaa tai mesiangervoa. Useimmiten lähistöllä on vesistöä. Tällaisia sopivia pesimäympäristöjä syntyy pensoittuville pelloille. Kilpailu näillä paikoilla on vähäistä, joten se voi olla yksi syy viitakerttusen räjähdysmäiseen leviämiseen meille ja Baltiaan. Muualla Länsi-Euroopassa se on vielä vähälukuinen.

Suomen pesimäkannaksi arvioidaan 5 000-15 000 paria. Vuosivaihtelut ovat suuret, lämpiminä kaakkoisvirtauksisina loppukeväänä yksilömäärät ovat korkeimmillaan. Levinneisyysalueen painopiste on edelleen Kaakkois- ja Itä-Suomessa, viitakerttusia on selvästi vähemmän länsirannikolla.

Lähteet:

Lokki, J & Palmgren, J. 1990: Suomen ja Pohjolan linnut. – WSOY, Hongkong.

Luonnontieteellinen keskusmuseo, Rengastustoimiston tietokanta. Viitattu 22.10.2010.

Solonen, T. 1985: Suomen linnusto. – SLY:n lintutieto, Helsinki.

Valkama, J., Vepsäläinen, V. & Lehikoinen, A. 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <<http://atlas3.lintuatlas.fi>> (viitattu [15.9.2011]) ISBN 978-952-10-6918-5.

Väisänen, R., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan kirjapaino, Keuruu.

Lansantie 3 D
02610 Espoo
<http://www.faunatica.fi/>

Pekka Robert Sundell
p. 0400 – 783 355

Toimitusjohtaja
pekka.sundell@faunatica.fi

Marko Nieminen
p. 0400 – 628 328

Dosentti, tutkimussuunnittelija
marko.nieminen@faunatica.fi

Kari Nupponen
p. 0400 – 333 688

FM, projektipäällikkö
kari.nupponen@faunatica.fi

Aapo Ahola
p. 040 – 739 1013

LuK, tutkimussuunnittelija
aapo.ahola@faunatica.fi

Elina Manninen
p. 050 – 5384777

FM, tutkimussuunnittelija
elina.manninen@faunatica.fi